

Gorenjski Glas

PETEK, 30. DECEMBRA 2016

LETO LXIX, ŠT. 104, CENA 1,85 EUR | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH | INFO@G-GLAS.SI | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Srečno 2017

Gorenjski glas stopa v sedemdeseto leto izhajanja.

MARIJA VOLČJAK

Pred vrati je novo leto, začeli ga bomo s praznikom več, kar smo sprejeli brez pretiranega navdušenja, s pripombo, da bomo lahko pestovali novoletnega mačka. Politični sladkorček in zadnje denarne poteze vlade napovedujejo, da s prihodnjim letom vstopamo v predvolilni čas, morda ne samo za jesenske volitve predsednika države.

V novo leto stopamo z več optimizma, ki ga po osmih kriznih letih že resnično potrebujemo. Najboljši znak, da se stvari obračajo na bolje, so kadrovske razpise, podjetja iščejo predvsem strojne

in elektrotehnične inženirje, informatike in tehnične, ki nadzorujejo avtomate.

Gorenjski glas stopa v sedemdeseto leto izhajanja. Ob visokem jubileju smo za poslovne partnerje pripravili rokovnik zdravja, ki jih bo teden za tednom opominjal, kar je dobro za zdravje na delovnem mestu. Za naročnike časopisa bomo štirikrat v jubilejnem letu pripravili paleto popustov, s katerimi si boste lahko v celoti ali vsaj deloma povrnili naročnino, kar pomeni, da bodo ugodnosti lahko izkoristili vsi naši naročniki. Več o novem naročniškem letu boste prebrali v prvi številki Gorenjskega glasa v novem letu.

V novem letu vam želimo veliko sreče, zdravja in osebnega zadovoljstva. / Foto: Andrej Tarfila

Turistična središča polno zasedena

Z božično-novoletnimi prazniki se v gorenjskih turističnih središčih začne zimska sezona. Kljub temu da snega letos še ni, so turisti že za božične praznike napolnili hotele, med novoletnimi prazniki pa v Kranjski Gori, na Bledu in v Bohinju pričakujejo celo stoodstotno zasedenost.

MARJANA AHAČIČ

Kranjska Gora, Bled, Bohinj – V teh dneh večina gorenjskih turističnih središč poka po šivih, turistični delavci pa so zadovoljni z obiskom. Vse, česar si tako obiskovalci kot turistični delavci želijo, je, da bi vendarle zapadlo še nekaj snega.

»Z zimsko sezono smo začeli konec novembra, ko smo prižgali lučke na trgu pred cerkvijo in začeli z adventnim sejmom. Kranjska Gora je trenutno polno zasedena, tako hoteli kot zasebne sobe, kar nas veseli,« pravi Blaž Veber, direktor Turizma Kranjska Gora. »Odlično

zasedeni bomo vse do 10. januarja, ko se novoletne počitnice končajo tudi na hrvaškem, od koder prihajajo

Ker letos še ni bilo snega, se v vseh gorenjskih zimskih turističnih središčih trudijo turiste privabiti s pestrim dogajanjem. /Foto: Tina Dokl

številni gostje, a kot pravi hotelirji, dobro kaže tudi za drugo polovico januarja.« Kot pravi Veber, zdaj s

povečano močjo delajo na promociji pa tudi na vsebinah, s katerimi v destinaciji želijo privabiti predvsem tuje turiste. »Tega smo se lotili zelo aktivno; prav vsak konec tedna v januarju se bo nekaj dogajalo, vse do velikih smučarskih prireditev v marcu bo tako pri nas zelo pestro.«

Trenutno jesicer kranjskogorskim žičničarjem uspelo zasnežiti večino smučišč, od ponedeljka obratuje tudi smučišče Poligon v Podkorenju, v Ratečah in v Planici so urejene tekaške proge, prav tako drsališči v Kranjski Gori in Ratečah.

► 2. stran

Priloga:

deželne novice

AKTUALNO

Najradodarnejši na Jezerskem

Polovica gorenjskih občin staršem ob rojstvu otroka namenja od 200 do 300 evrov, redke enkratnega denarnega prispevka nimajo, nekatere pa številnejšim družinam ob prihodu novega člana namenijo 500 evrov in več.

3

GORENJSKA

Po Kranju električni avto

Spomladi naj bi v Kranju začel voziti prvi električni avto, ki bo namenjen obiskovalcem starega mestnega jedra. Sprva eno električno vozilo bo potnike brezplačno vozilo praviloma vse dni v tednu med 8. uro in 19.30.

7

KMETIJSTVO

V gozd z »motorko« in s srcem

Na ljubljanskem gozdnogospodarskem območju je letos priznanje za najbolj skrbnega lastnika gozda prejel Andrej Kršinar mlajši s Topola v občini Medvode.

12

CG+

Pred desetletjem smo uvedli evro

Osem let zatem, ko je bil evro 1. januarja 1999 uveden kot knjižni denar v enajstih državah članicah Evropske unije, je 1. januarja 2007 skupno evropsko valuto prevzela tudi Slovenija.

20

VREME

Ob koncu tedna bo pretežno jasno. Po nižinah bodo jutra mrzla in meglena, v gorah pa bo mraz postopno popuščal.

-9/3 °C

jutri: pretežno jasno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Kdo bo zlati orel?

Novoletna skakalna turneja ali turneja štirih skakalnic je za zimskimi olimpijskimi igrami in svetovnim pokalom eno najprestižnejših tekmovanj v smučarskih skokih. Turneja je sestavljena iz štirih tekem, ki vsaka posebej šteje za svetovni pokal, na koncu pa s seštevkem točk vseh štirih tekem dobimo zmagovalca turneje, ki za nagrado prejme zlatega orla. Kot posebno prestižen dosežek velja zmaga na vseh štirih tekmah v isti sezoni, kar je zaradi različnih lastnosti skakalnic vse prej kot enostavno. Do sedaj je Nemec Sven Hannawald edini, ki mu je to uspelo, in sicer v sezoni 2001/2002. V sezoni 2015/2016 je z rekordnim izkupičkom 1139,5 točke slavil Peter Prevc, ki je zmagal na treh tekmah. Na TV SLO 2 in na www.rtv slo.si si boste lahko ogledali vse tekme z vseh štirih skakalnic, lahko pa jim tudi prisluhnete na Valu 202.

RTV Slovenija podarja enemu naročniku Gorenjskega glasa uradno skakalno kapo Smučarske zveze Slovenije. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na vprašanje: Kdo bosta komentatorja noveletne skakalne turneje na TV Slovenija? Odgovore s svojimi podatki pošljite do četrta, 5. januarja 2017, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova 4, 4000 Kranj, ali na koticcek@g-glas.si.

Buh pomagej

Nezadovoljen z odnosi med ljudmi in uničenjem sveta je Vsemogočni napovedal nov vesoljni potop. Bosta gostilničar Marko in pogrebnik Tuljo uspela preprečiti katastrofo? Vsemogoč(n)a komedija v režiji Danijela Malalana in igralsko zasedbo Franko Korošec, Boris Devetak in Žan Papič. Gorenjska premiera v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika Cerklje bo 6. januarja ob 20. uri. Več informacij: www.smejmose.com.

Dvema naročnikoma Gorenjskega glasa podarjamo po dve vstopnici. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Kako se imenuje ladja, ki jo je po bibličnem izročilu na ukaz Boga zgradil Noe, da reši svojo družino in zemeljske živali pred vesoljnim potopom? Odgovore s svojimi podatki pošljite do srede, 4. januarja 2017, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova 4, Kranj, ali na: koticcek@g-glas.si

Nagrajenci v koticčku za naročnike

V nagradnih igrah, ki sta bili objavljeni 20. decembra 2016, prejme knjigo Ogenj, rit in kače Danica Juvan, Škofja Loka, zgoščenko Big Banda RTV Slovenija pa Mitja Avsec, Črnuče in Dragica Skumavc, Mojstrana.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme CILKA ZAPLOTNIK iz Preddvora.

Smo v prelomnem času

Klimatologinja Lučka Kajfež Bogataj: »Ob nenehni težnji h gospodarski rasti, večji proizvodnji in nebrzdani potrošnji naš planet ne bo zdržal.«

ANA ŠUBIC

Kranj – Okoljskih problemov brez dogovora celotnega sveta ne bo možno rešiti, opozarja klimatologinja in članica mednarodnega panela za podnebne spremembe Lučka Kajfež Bogataj. Kot je dejala na nedavnem predavanju v Stražišču pri Kranju, smo v prelomnem času, saj z gospodarskim modelom, ki teži k nenehni gospodarski rasti, večji proizvodnji in potrošnji, naš planet ne bo zdržal, prihodnjim generacijam pa se obeta težje življenje.

Gospodarstvo je zato nujno prestrukturirati v smer večje energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov. Obstoječi ekonomski model je po njenem zgrešen in netrajosten, naravo se ima za brezplačno samopostrežno, s pomočjo katere se ustvarja profit majhne skupine ljudi in pri tem pozablja na stroške, ki jih celotna družba plačuje zaradi onesnaževanja s fosilnimi gorivi. »Raba virov iz narave se povečuje eksponentno. Problemi so tudi naraščanje prebivalstva, nebrzdana potrošnja, proizvodnja neenakosti s peščico bogatih in milijardami revnih ... In v takem okolju ne moreš pričakovati sprememb: bogati jih nočejo, revni pa so nemočni,« je naštevala Kajfež Bogatajeva. A čeprav smo sprožili podnebne spremembe in načeli planet, ima le pol odstotka prebivalcev koristi od tega. »To je velika ironija. Večina Indijcev in Kitajcev nima nič od tega, le umazan zrak in vodo. Pri nas smo doživeli

Lučka Kajfež Bogataj / Foto: Primož Pičulin

nekaj izboljšav, a imamo vseeno 12 odstotkov ljudi pod pragom revščine. Gospodarstveniki pa težijo k še večji proizvodnji in potrošnji, do leta 2050 naj bi jo še podvojili ali potrojili! To ne prinaša zniževanja izpustov toplogrednih plinov ali manjše rabe vodnih virov in tako ne bo šlo,« je zaskrbljena Kajfež Bogatajeva.

Korak naprej je bil storjen letos podpisanem pariškem sporazumom o podnebnih spremembah, v katerem je tudi zaveza o omejitvi segrevanja planeta na največ dve stopinji Celzija do konca stoletja. A glede na medle in neambiciozne načrte držav je to bolj kot ne pobožna želja, brez pomembnih sprememb v energetiki pa grozi dvig temperature 3,5 stopinje, je pojasnila. »V borbi proti globalnemu segrevanju ne moremo zmagati, to je nezadržan proces, ni pa nujno, da dopustimo, da bo šel naprej v takem tempu. Edina zmagabojna stvar je, če ne bomo

pretirano presegli dveh stopinj segrevanja.«

Leto 2015 je bilo krepko najtoplejše v zgodovini merjenj, letošnje pa ga zna celo preseči. Medtem ko se ves svet segreva, se z vodo dogaja različno. »Imamo kraje, ki imajo ob tem, da je pretoplo, tudi več dežja, kar je še v redu, in imamo kraje, kjer je ravno obratno: je bolj toplo, postaja pa bolj sušno, kar je najslabša možna kombinacija.«

Kot je dejala, se Slovenija segreva hitreje kot svet in omejitev dve stopinji Celzija na svetovni ravni pomeni 3,5 stopinje toplejšo Slovenijo do konca stoletja. Vode je že sedaj manj kot nekoč, a še vedno veliko. »Pri nas se bodo spremembe bolj odrazile poleti kot pozimi. Zime bodo kar prijetne, manj mrzle, količina vode bo približno enaka kot sedaj, ampak bolj v obliki dežja, ne snega. Vodo bomo lahko ujeli in jo shranili, če bomo pametni, ker poleti je ne bo, saj bodo

poletja bistveno bolj sušna in vroča,« je napovedala in poudarila, da bodo v kmetijstvu postali neizogibni namakalni sistemi, kjer zaostajamo za vsemi evropskimi državami, razen za Albanijo.

Slabši pogoji za kmetijstvo se bodo širili v Španijo, Italijo, Grčijo, na Balkan, v Moldavijo ... Posebej je omenila Bližnji vzhod, kjer bo pomanjkanje vode še poglobilo begunsko problematiko. »Begunci prihajajo tudi zaradi pomembnih sprememb in še več jih bo, saj brez vode ni hrane in ne morejo preživeti.« Razmere na jugu Evrope bodo slabše kot na severu. »Kako se bo na to odzvala Evropska unija? Bomo imeli dve Evropi ali bodo morda tisti, ki jim ne bo tako hudo, pomagali drugim? Za zdaj vidimo, kakšna je ta pomoč ...« je razmišljala predavateljica in dodala, da so podnebne spremembe sila nepravilne, saj njihove najhujše posledice nosijo tudi območja, denimo Afrika, kjer niso nič slabega storili okolju.

Podnebne spremembe pripomorejo tudi k naravnim nesrečam. Če je bilo do leta 1980 svetovnih katastrof s tisoč mrtvimi in milijardo škodo okoli 300 na leto, jih je sedaj 1000. »Vmes ni Slovenije, čeprav smo v zadnjih 10 letih imeli tri velike suše, poplave ob čudnih časih na čudnih krajih in materialno škodo v 200 milijonih evrov. Naša generacija ni izvzeta, vsi dobivamo prvi obrok posledic podnebnih sprememb že sedaj, a še zdaleč ne v tako usodni obliki kot ga bodo naši otroci in vnuki,« je dejala.

Turistična središča polno zasedena

◀ 1. stran

»Vsa Slovenija in večji del Evrope je zelen, tako da nas smučarji pohvalijo za pripravno smučarskih terenov in možnost, da sploh lahko smučajo na 800 metrih nadmorske višine,« je povedala Klavdija Gomboc.

Snega si seveda želijo tudi v Bohinju. »Smučanje je pač glavna atrakcija v prvih januarjskih tednih, predvsem za srbske in hrvaške goste. Naredili bomo vse, kar je v naši moči, da jim omogočimo uživanje v zimskih aktivnostih, je povedal Klemen Langus, direktor Turizma

Bohinj. »Bohinj se vsako leto napolni takoj po božičnih praznikih, tako da do prvih dni v novem letu pričakujemo okoli 95-odstotno zasedenost.« Tudi letos uvajajo nekaj novosti: ena takšnih je zimska kartica Ski Bohinj, s katero gostom omogočamo popuste pri doživljanju Bohinja, druga pa Ski bus, ki bo vozil le na Vogel, ampak enkrat dnevno tudi na Pokljuko in Soriško planino. Avtobus je brezplačen za vse goste partnerjev Turizma Bohinj pa tudi za vse občane Bohinja.

Na polno zasedenost hotelov med novoletnimi

prazniki računajo tudi na Bledu. »Predvsem v tem času prihajajo gostje iz Italije, Nemčije in Avstrije, vse več tudi domačih,« je povedal Jaka Ažman, direktor Turizma Bled. »Na to smo pripravljene s pestrim dogajanjem, posebno so se potrudili tudi hotelirji, tako da polno zasedenost lahko pričakujemo dobra dva tedna. Tudi mi čakamo na sneg. Takrat pridejo tudi ljubitelji smučanja, tradicionalno predvsem iz Združenega kraljestva, glede na intenzivno promocijo pa jih letos pričakujemo tudi od drugod,« pravi Ažman,

ki pri tem poudarja, da na Bledu stavijo tudi na dnevne goste. »Ti poskrbijo za utrip kraja, ki je zelo pomemben. Ob tem bi si želeli, da bi na prireditve, ki jih pripravljajo, prišlo tudi več domačinov.

Številni božične in novoletne praznike strnejo v celoto, turistični delavci pa so, v nasprotju s ostalim gospodarstvom, zelo veseli prostega drugega januarja. »Dobili smo ga malo pozno, a za enodnevne obiskovalce in tiste, ki počitnice rezervirajo v zadnjem trenutku, čisto dovolj,« je zadovoljen Blaž Veber.

Prvo krožišče v trziški občini

Pri trgovskem centru Deteljica bodo postavili krožišče, ki ga bodo s prizadevanji poslanke Andreje Potočnik sofinancirali z državno pomočjo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – »Veseli me, da poleg semaforiziranega križišča pod Gorenjsko plažo, ki je bilo urejeno v tem letu, nadaljujemo z delom za še večjo varnost občanov Tržiča in okolice,« je povedala poslanka SMC, Tržičanka Andreja Potočnik. Ministrstvo za infrastrukturo je prisluhnilo njeni pobudi, da nadaljujejo urejanje varnosti in pretočnosti prometa tudi na območju Bistrice pri trgovskem centru (TC) Deteljica, izvozu na regionalno cesto v smeri proti Kranju s postavitvijo krožišča. Problematično

je predvsem zavijanje v levo za voznike, ki prihajajo iz smeri Ljubelja, in zavijanje v levo ali naravnost za voznike, ki zapuščajo parkirišče TC Deteljica. Ogrožena je tudi varnost pešcev. Investicijo bo v večji meri prevzela država, delno so potrebna občinska sredstva, petdeset tisoč evrov, za kar je bila svetniška skupina SMC Tržič uspešna z amandmajem v proračunu Občine Tržič za leto 2017. Podžupan Dušan Bodlaj je dodatno predlagal, naj se ob krožišču uredi avtobusno postajališče, ki je pomembno tudi z vidika šolskih prevozov.

Zahvala poverjenicam za njihov trud

Naklo – Poverjenice Društva upokojencev (DU) Naklo so pomembna vez med člani na terenu in upravnim odborom društva. Člane obveščajo o aktivnostih, pobirajo članarino, so družabnice, ob novem letu poskrbijo tudi za obdaritev. Za njihov celoletni trud so se jim predsednik in tajnica društva, Jože Kajin in Slavka Jelenc, ter župan Marko Mravlja vsaj malo oddolžili z druženjem ob skupnem kosilu. Poverjenice društva so Tatjana Kosec, Ani Ahčin, Marija Debelak, Marija Štaut, Majda Novinec, Vigica Randjelović, Marija Bajželj in Vladimira Ivanc. Na sliki sta tudi predsednica socialne komisije pri DU Naklo Marija Čimžar in predsednik gospodarske komisije Janez Pirih.

Poverjenice Društva upokojencev Naklo so povabili na druženje ob zaključku leta.

So dober gospodar Gorenjske plaže

Tržič – Na letošnji zadnji seji občinskega sveta je Silvo Buček, direktor podjetja Bios, ki upravlja gospodarsko javno službo, kompleks Gorenjska plaža, trziškim svetnikom predstavil poslovanje v 2016 in povedal nekaj o načrtih za prihodnje leto. Letos so na Gorenjski plaži imeli 21.160 obiskovalcev v 84 kopalnih dneh, od tega je bilo 76 celodnevni kopalnih dni. »Subvencija iz občinskega proračuna za delovanje Gorenjske plaže je bila predvidena v višini 75 tisoč evrov, vendar smo z racionalizacijo stroškov in uspešnejšo organizacijo delovnih procesov kot tudi s povečanjem prihodkov potrebovali le dobrih petdeset tisoč evrov subvencije, kar pomeni več kot tridesetodstotni prihranek (končni rezultat sicer še ni povsem točen, ker še ni konec leta upravljanja kompleksa). Na enaki osnovi kot letos smo naredili tudi plan za leto 2017, kjer ob upoštevanju 75 kopalnih dni ter 19 tisoč obiskovalcev potrebujemo 52 tisoč evrov subvencije. V primeru lepšega vremena, kot je bilo letos, bo lahko potreba po subvenciji še kaj manjša,« je pojasnil Silvo Buček. Občinski svet je dal tudi soglasje k cenam storitev na Gorenjski plaži za leto 2017.

Občine so manj zadolžene

Najbolj zadolžene gorenjske občine v letu 2015 so Kranj, Škofja Loka in Domžale. Skupno se je zadolženost občin v primerjavi z letom prej znižala.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Nedavno objavljeno poročilo vlade o zadolženosti slovenskih občin na zadnji dan lanskega leta razkriva, da ima 212 občin za 33,9 milijona evrov manj dolga kot leto pred tem. Dolg slovenskih občin je tako konec lanskega leta znašal 865,3 milijona evrov. Delni razlog za prvo zmanjšanje dolga po letu 2007 naj bi bil tudi v tem, da so bile v letu 2014 lokalne volitve, za volilna leta pa je značilna porast zadolžitve, pojasnjujejo na ministrstvu za finance.

Le štiri gorenjske občine povečale svoj dolg

Najbolj zadolžena občina v Sloveniji je ljubljanska. Na zadnji dan lanskega leta je njen dolg znašal 117 milijonov evrov, dodatnih 66 milijonov pa še dolg njenih pravnih oseb. Med gorenjskimi občinami je sicer z dobrimi 29 milijoni evrov dolga najbolj zadolžena občina Kranj, ki je na četrtem mestu tudi med

vsemi slovenskimi občinami. Za razliko od nekaterih drugih občin je Kranj svoj dolg povečal. Leta 2013 je bila namreč občina zadolžena za 15,7 milijona evrov, predlani pa za 22,6 milijona evrov. Med gorenjskimi občinami Kranju sledi Škofja Loka z dobrimi 12,3 milijona in Domžale z dobri-

so dolg zmanjšale tudi občine Žirovnica, Železniki, Naklo, Gorenja vas - Poljane, Kamnik, Medvode, Žiri in Tržič. Povečale pa so ga le Radovljica, Kranj, Bled in Mengeš.

Na lestvici zadolženosti slovenskih občin pa je tudi nekaj takih, ki so bile ob koncu leta 2015 brez naje-

Na lestvici zadolženosti slovenskih občin pa je tudi nekaj takih, ki so bile ob koncu leta 2015 brez najetega dolga. Na Gorenjskem je bilo takšnih pet: Gorje, Jezersko, Kranjska Gora, Šenčur in Trzin.

mi devetimi milijoni. Obe občini sta dolg zmanjšali. V Škofji Loki je še leta 2014 znašal 13,3 milijona evrov, v Domžalah pa je trend zmanjševanja dolga zaznati že od leta 2012, ko je skupni občinski dolg znašal dobrih 12 milijonov. V primerjavi z letom 2014 se je lani daleč najbolj med vsemi gorenjskimi občinami uspešno razdolžiti občini Cerklje, ki je dolg zmanjšala s treh na 1,9 milijona evrov, tudi to pa je odplačala letos poleti. Poleg že omenjenih

tega dolga. Na Gorenjskem je bilo takšnih pet: Gorje, Jezersko, Kranjska Gora, Šenčur in Trzin namreč svojih proračunov niso obremenile z dolgom.

Dolg na prebivalca v Komendi skoraj trikrat višji od povprečja

Občina Komenda ima 6,9 milijona evrov dolga, vendar je med vsemi gorenjskimi občinami v vrhu po dolgu na prebivalca. Vsak Komendčan je namreč v

povprečju zadolžen za 1159 evrov, kar občino uvršča na tretje mesto med vsemi slovenskimi občinami. Dolg občine Komenda izvira iz leta 2008, ko se je nezakonito zadolžila pod takratnim županovanjem Tomaža Drolca. Pod novo občinsko upravo v Komendi sicer zadnja leta dolg počasi sanirajo. Na gorenjskem Komendi sledi Preddvor s 673 evri dolga na prebivalca, Škofja Loka s 541 in Kranj s 526 evri dolga na občana. Povprečni skupni dolg vseh občin na prebivalca sicer znaša 419 evrov.

Kot zaključujejo na ministrstvu za finance obseg zadolževanja občin v lanskem letu ni skrb vzbujajoč. »Občine (tudi) s pomočjo zadolževanja izvajajo investicije, ki pomenijo plačila izvajalcem, delovna mesta, gospodarsko aktivnost in s tem ustvarjajo BDP,« pravijo na ministrstvu, kjer se glede na prežete vloge za soglasja k zadolžitvi nadejajo, da bo obseg zadolževanja v letošnjem letu nižji ali enak tistemu v lanskem.

Razstava o Janezu Filipiču

V Pavlinovi galeriji v Domu Janeza Filipiča v Naklem je Likovno društvo Naklo postavilo dokumentarno-slikarsko razstavo o župniku Janezu Filipiču, po katerem se imenuje dom.

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Župnik Janez Filipič (1887–1972) je živel in deloval v Naklem trideset let, pomemben za kraj pa je še zlasti po tem, da se je zaradi njegove aktivnosti začela gradnja kulturnega doma. Prihodnje leto bo minilo 130 let od njegovega rojstva in 45 let od njegove smrti. »Likovno društvo (LD) Naklo je lansko leto začelo s projektom Pomembni Nakljanci, in sicer smo zaradi okrogle obletnice rojstva in zaradi njegovega poklica v Pavlinovi galeriji predstavili kiparja Jožefa Pavlina. Letos je kar sama od sebe prišla ideja, da predstavimo Janeza Filipiča, ki se ga kot priljubljenega župnika starejši Nakljanci še dobro spominjajo,« je na ponedeljkovem odprtju razstave povedala predsednica LD Naklo Alojzija Murn, ki je razstavo zasnovala skupaj z Damijanom Janežičem, lokalnim zgodovinarjem in vodičem ter ljubiteljskim fotografom. »Potrebni je bilo veliko pogovorov z različnimi

Razstavo si je z zanimanjem ogledal daljnji župnikov sorodnik Stanko Filipič (na sliki zadaj v sredini) s svojimi »ta mladimi«, nečakom ... Levo od Stanka je Alojzija Murn. / Foto: Tina Dokl

ljudmi, tudi tako se je naboralo precej gradiva. Našla sva prave sogovornike v Filipičevih rojstnih Hotavljah in okolici, nekatere sva tudi obiskala,« je pojasnila Murnova in se ob tej priložnosti zahvalila Jani Rojc, Juriju Kumru, Janezu Potočniku in Stanku

Filipiču, ki je daljni sorodnik župnika Filipiča.

Na razstavi so slike na platinu, Filipičevo rojstno hišo je upodobil Zdravko Purgar, Filipičev portret in slika zvonika nakljske cerkve pa Alojzija Murn. Precej je fotografij pa del načrta za Prosvetni dom, kot se je Dom Janeza

Filipiča včasih imenoval ... Razstava bo na ogled še 8. in 15. januarja, obkraj od 14. do 18. ure. Dodajmo, da LD Naklo v tem mesecu praznuje prvo leto delovanja, da je pričujoča razstava njihova že osma, ves čas pa potekajo tudi likovne delavnice s skupino mladih talentov.

Proračun za prihodnji dve leti

Radovljiški občinski svet je na zadnji seji pred novim letom potrdil proračuna občine za leti 2017 in 2018. Prihodki proračuna za leto 2017 znašajo 20,9 milijona evrov, za leto 2018 pa 17,7 milijona.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Prihodki proračuna Občine Radovljica za leto 2017, vključno z zadolžitvijo in prenosom razlike iz letošnjega leta, znašajo 20,9 milijona evrov, za leto 2018 pa 17,7 milijona, je z veliko večino na seji potrdil radovljiški občinski svet. Za izgradnjo knjižnice ter druge investicije je v letu 2017 predvidena zadolžitev za 2,5 milijona evrov, v letu 2018 pa za 1,6 milijona evrov.

»Potrdili ste dokumenta, ki bosta omogočala nemoteno delovanje občine v prihodnjih dveh letih.« je bil po sprejemu odloka o proračunih zadovoljen župan Ciril Globočnik. Direktorica občinske uprave Alenka Langus pa je pojasnila, da so bili pri načrtovanju odhodkov prednostno upoštevani izpolnjevanje zakonskih obveznosti, nadaljevanje

Radovljiški občinski svet je v sredo na zadnji letošnji seji potrdil proračuna za leti 2017 in 2018.

oziroma dokončanje začetih investicij, investicije, ki se sofinancirajo z nepovratnimi sredstvi, in vzdrževanje občinskega premoženja.

V prihodnjem letu tako predvideni investicijski odhodki predstavljajo 48 odstotkov vseh, v letu 2018 pa 39 odstotkov. Dokončanje nove zgradbe knjižnice je največja investicija, ki jo

občina načrtuje za prihodnji dve leti. Zanj v proračunu namenja 2,8 milijona evrov. Med večjimi investicijami pa sta še izgradnja primarne in sekundarne kanalizacije ter vodovoda Kamna Gorica, čemur je namenjenih 1,1 milijona evrov, ter več drugih odsekov komunalne infrastrukture. Za program sanacije lokalnih cest Občina

Radovljica v naslednjih dveh letih namenja nekaj manj kot pol milijona evrov, prav toliko za rekonstrukcijo Savske ceste do območja zbirnega centra v Radovljici, 360 tisoč evrov pa za rekonstrukcijo Ceste za Verigo v Lescah. Za energetske sanacije vrtcev v Radovljici in Kropi je rezerviranih nekaj manj kot tristo tisoč evrov, prav toliko za dokončanje komunalnih ureditev v Kropi in na Brezovici, 250 tisoč pa za izgradnja komunalne opreme v območju občinskega lokacijskega načrta Brezje ter 230 tisoč za pločnik ob Cesti na Jezerca v Radovljici s sočasno obnovo vodovoda. Občina ima v načrtu tudi izgradnjo pločnika v Podnartu, menjavo strehe na Klinarjevi hiši v Kropi ter obnovo obzidja v grajskem parku v Radovljici, za kar so prav tako že zagotovljena sredstva v proračunih za prihodnji dve leti.

Humanitarna pomoč v pravilniku

Nadzorni odbor občine Naklo občinskemu svetu predlaga sprejem Pravilnika o sofinanciranju socialnih, invalidskih in humanitarnih dejavnosti. Do zdaj je vloge odobral župan.

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Na decembrski seji je predsednik nadzornega odbora (NO) Občine Naklo Aleš Krumpešar občinske svetnike seznanil s poročilom o opravljenih nadzorih v letu 2016. Pregledali so delovanje Medobčinskega inšpektorata Kranj, iz katerega je medtem Občina Naklo že izstopila. Krumpešar je sicer dejal, da kršitve zakonodaje Medobčinskega inšpektorata Kranj niso ugotovili, je bilo pa sodelovanje med inšpektoratom in občino slabo. NO je pregledal tudi financiranje humanitarnih organizacij v letu 2015; porabljenih je bilo 1600 evrov, kar predstavlja 83 odstotkov od namenjenih sredstev iz občinskega proračuna. Vloge je odobral župan na osnovi lastnih kriterijev kakor tudi brez javnega razpisa. NO je sicer ugotovil, da so bila sredstva odobrena skladno z dosedajšnjo prakso brez odstopanj

oz. nepravilnosti, predlaga pa občinskemu svetu takojšen sprejem pravilnika, ki bo jasno opredeljeval način sofinanciranja socialnih, invalidskih in humanitarnih dejavnosti.

NO je pregledal tudi oddajo javnega naročila za šolski avtobusni prevoz za Osnovni šoli Naklo in Helene Puhar Kranj in ugotovil, da je bil postopek transparenten in je sledil zakonodaji. Aleš Krumpešar pa je pojasnil, da je nadzor nakelskega vrtca še v teku. Sporočil je, da bodo člani NO program za leto 2017 naredili februarja, do tedaj imajo tudi svetniki še čas, da pisno oddajo pobude za nadzore. Dve sta bili že poudarjeni, Marjan Babič predlaga nadzor oz. oceno delovanja zunanje pravne službe, ki jo najema občina, da bodo imeli svetniki realen vpogled v opravljene storitve, Zdravko Cankar pa predlaga nadzor za dela na cesti »mimo Jakinja« v Naklem.

Prednost obema obvoznicama

V proračunu za prihodnje leto so na Občini Bled predvideli dobrih enajst milijonov evrov prihodkov. Dobra tretjina denarja za naložbe.

MATEJA RANT

Bled – Za naložbe so v prihodnjem letu namenili 35 odstotkov proračunskih odhodkov, pri čemer bodo glavno denarja porabili za končanje prve faze gradnje severne razbremenilne ceste. Precej več denarja kot v preteklem letu so tokrat v proračunu predvideli za zakonsko predpisane obveznosti občine, predvsem na račun povprečno triodstotnega zvišanja plač v javnem sektorju, je razložil direktor občinske uprave Matjaž Berčon in dodal, da so za ta namen zagotovili več kot sto tisoč evrov dodatnih sredstev.

Pri naložbah bosta imeli prednost obe obvoznici, tako severna kot južna. Dela morajo končati še na Seliški in Rečiški cesti, s čimer bodo končali prvo fazo gradnje severne razbremenilne ceste, drugo in tretjo fazo pa bo po besedah Matjaža Berčona v celoti prevzela država. »Sofinanciranje občine potem ne bo več potrebno, saj smo že z dosedanjimi vlaganji zložili sedemsto tisoč evrov.« V proračunu za prihodnje leto za severno obvoznico namenijo 350 tisoč evrov, dvesto tisoč evrov pa za odkupe zemljišč na trasi južne obvoznice. Okrog tristo tisoč evrov bodo namenili še za

preplastitev različnih drugih cestnih odsekov v občini. »Prihodnje leto bo na tem področju manj kompleksnih naložb, ampak se bomo posvetili predvsem urejanju vrhnjih slojev cest.« Medtem ko je s kanalizacijo pokrita že skoraj celotna občina, bo zdaj prišlo na vrsto še središče Bleda, kar je po Berčonovih besedah že priprava na končno ureditev promenade. V gradnjo kanalizacije bodo vložili četrto milijona evrov. »Posebnost letošnjega proračuna je tudi veliko manjših investicij, vrednih od deset do dvajset tisoč evrov, kot je recimo menjava oken v Zadržnem domu v

Ribnem, s čimer smo že leta odlašali.« Tako bo končno dočakala prenovo tudi Vila Zora, v kateri domuje občina, saj so okna in streha že povsem dotrajani. Pri tem so se za sofinanciranje prijavi na razpis ministrstva za infrastrukturo skupaj z občina Radovljica in Preddvor. »Veliko sredstev namenimo še pripravi projektne dokumentacije, v največji meri za jezersko promenado za projektiranje po sprejeti natečajni rešitvi.« Projektne dokumentacije pripravljajo še za dve zazidalni coni, na Koritnem in v Ribnem, kjer naj bi skupaj omogočili gradnjo 45 individualnih hiš.

Donacija lipniški šoli

Lipnica – Na Osnovni šoli Staneta Žagarja Lipnica so tudi letos pripravili dobrodelno prireditev Od starih časov do današnjih dni, ki jo je organiziral tamkajšnji šolski sklad. Kulturni program so pripravili ovsiški in lipniški učenci s svojimi mentorji. Na prireditvi je podjetje Iskra Mehanizmi v šolski sklad doniralo pet tisoč evrov, na noveletni tržnici, ki so jo organizirali v šolski avli, pa so zbrali še nekaj več kot 1100 evrov. Vsem, ki ste prispevali sredstva v sklad, se v šoli iskreno zahvaljujejo.

Direktor podjetja Iskra Mehanizmi je na prireditvi ravnateljici šole Alenki Cuder izročil ček z donacijo.

Iztok Tomazin še naprej direktor

Tržič – Občinski svetniki so na decembrski seji soglašali z imenovanjem prim. dr. Iztoka Tomazina za direktorja Zdravstvenega doma Tržič za mandatno obdobje 2017–2021. Razpis je bil objavljen oktobra, prispela je samo ena popolna vloga, ki jo je oddal Iztok Tomazin. V skladu z določili statuta je direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske Jože Veternik sprejel sklep o imenovanju direktorja, soglasje je morala podati tudi občina ustanoviteljica, kjer je sedež organizacijske enote. Tomazin je sicer direktor tržiškega zdravstvenega doma že od druge polovice leta 2001.

Koledniki ob Boltežarjevih jaslicah / Foto: Janez Kuhar

V jaslicah figurice iz betona

Cerklje – Lepe jaslice so že šestič na terasi domače hiše v Cerkljah postavili Boltežarjevi. Njihova posebnost so figurice, izdelane iz betona. Izdelala jih je pokojna sestra Brigita. Letos sta se pri postavitvi jaslic izkazali vnukinja Nuša in Neža. Po smrti sestre Brigite jih dve leti niso postavljali, je povedala Brigita sestra Julija, letos pa znova. Na jaslicah je 21 pastircev v velikosti do trideset centimetrov in 27 ovč, hlevček je izdelan iz lipovega lesa, njegova streha pa prekrita s posebej izbrano koruzno slamo. Lepo oblikovan je tudi grad na jaslicah, ki ga je letos izdelala iz siporeksa Julija. Mah za za jaslice so letos nabrali na Jezercih šele v začetku decembra. V teh dneh so Boltežarjeve obiskali koledniki, ki z dobrodelno akcijo Misijskega središča Slovenije zbirajo prostovoljne darove za uresničitev projektov misijonarjev. Akcija vsako leto poteka med božičem in praznikom svetih treh kraljev.

Aljažev kip v Trziču Prenovili so ji stanovanje

Pavel Rupar predlaga postavitve kipa v spomin Jakobu Aljažu v Trziču.

SUZANA P. KOVAČIČ

Trzič – Trziški občan in nekdanji trziški župan Pavel Rupar je v proceduro vložil predlog za postavitve kipa Jakobu Aljažu v Trziču, kjer je Aljaž deloval kot kaplan in v tistem času prevedel slavno božično pesem Sveta noč v slovenski jezik. V Trziču so jo leta 1871 tudi prvič zapeli. »Mnenja sem, da sta tako prevod kot pesem v slovenščini prav zaradi Jakoba Aljaža tako zelo pomembna, da si zasluži tako obeležje. Naj kot zanimivost napišem še to, da je simbol slovenskega ponosa Jakob Aljaž svoje plezalno znanje izpopolnjeval kar na

zvoniku farne cerkve Marijinega oznanjenja, kjer je bila pesem tudi prvič zapeta,« je še sporočil Rupar.

Direktor tržiške občinske uprave Drago Zadnikar je povedal, da je Ruparjeva pobuda prišla tako na uradni občinski naslov kot tudi od ene od občinskih svetnic in jo bodo obravnavali na seji občinskega sveta. »Od občinskih svetnikov pa bo odvisno, kako se bodo odločili. Odvisno je tudi od tega, za kakšen projekt naj bi šlo finančno, ker zadeva ni uvrščena v novo sprejeti proračun,« je pojasnil Zadnikar in dodal, da se za vse najde rešitev, če je interes za to.

Irena Jambriško z Orehka se je letos razveselila skrbi Centra za socialno delo Kranj, kjer so ji s pomočjo donatorjev priskočili na pomoč in obnovili stanovanje, kar že vpliva tudi na njeno zdravje, saj se počuti veliko bolje.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Konec letošnjega leta, božične in novoletne praznike je dobre volje pričakala Irena Jambriško z Orehka, ki je po smrti moža sama živela v stanovanju, kjer bivalne razmere zanj niso bile najbolj primerne, saj se že več let ubada s kroničnimi zdravstvenimi težavami. »Zaradi zdravja, predvsem hude luskavice, sem se moral predčasno upokojiti, zato je pokojnina slaba. Z vsemi dodatki dobivam med štiristo in petsto evri, kar komaj zadošča za sprotne potrebe,« je povedala Irena Jambriško, potem ko je z veseljem pokazala na novo pobeljeno in urejeno stanovanje na Cirilovi ulici.

»Na neustrezne stanovanjske razmere, ki slabo vplivajo na zdravje gospe Jambriško, nas je na Centru za socialno delo opozorila patronažna sestra in prišel sem si ogledat, kako živi. Začel sem iskati rešitve, kako bi ji pomagali in čim ceneje prenovili stanovanje tako z beljenjem kot sanacijo elektrike in še nekaterimi deli. Stopil sem v stik z Gradbeno šolo pri Šolskem centru

Strokovni delavec Miran Čeperkovič in direktor Centra za socialno delo Kranj Marjan Podbevšek sta pred prazniki obiskala zadovoljno Ireno Jambriško, ki se v prenovljenem stanovanju dobro počuti. / Foto: Tina Dokl

Kranj, kjer so takoj priskočili na pomoč. Ogleдали so si stanovanje ter naredili popis del in tudi potrebnega materiala. Odločili so se, da bodo vse pod vodstvom mentorja zastoj naredili sami. Z donacijo materiala je na pomoč pristopil Dom Trade Žabnica, z delom pa so pomagali še prostovoljci iz naše stanovanjske skupine Katapult,« je povedal strokovni delavec na Centru za socialno delo

Kranj Miran Čeperkovič, ki je hvaležen vsem, ki so pomagali. Jeseni so namreč akcijo uspešno zaključili, Irena Jambriško, pa se v prenovljenem domu sedaj zelo dobro počuti.

»Na nogi sem imela petkrat počeno žilo. Rane so se sedaj začele celiti. Dima in vlage v stanovanju ni več, sedaj lahko diham in se veliko bolje počutim,« pravi Irena Jambriško, direktor Centra

za socialno delo Kranj Marjan Podbevšek, ki je pred novoletnimi prazniki prav tako obiskal Jambriškovo, pa je povedal, da gospo poznajo že leta, saj je mama treh hčera, ki so bile v mladosti v rejništvu. Kot je poudaril, je bil vesel odziva tako mladih kot prostovoljcev donatorjev, ki so priskočili na pomoč, saj je primerov, da bi tako hitro in s takšnim sodelovanjem pomagali pomoči potrebnim, zelo malo.

Koledniki voščili srečo v Cerkljah

Cerklje – V torek so Cerklje na povabilo Kulturnega društva Folklor Cerklje obiskali božično-novoletni koledniki Kranjski furmani, ki delujejo pri akademski folklorni skupini Ozara s Primskovega v Kranju. Furmani že štiriindvajseto leto v božičnem in novoletnem času hodijo od vrat do vrat z nad tristo let starim obrednim koledovanjem in vsem prinašajo veselje in voščijo srečo. Številnim obiskovalcem v Cerkljah so se predstavili na trgu pred župnijsko cerkvijo Marijinega vnebovzeta. Najprej so se številnim obiskovalcem predstavili člani domače folklorne skupine Cerkljanski gavnarji, sledil pa je nastop gostov. Zapeli so več ljudskih koledniških pesmi in ob ljudski glasbi godcev obudili stari običaj koledovanje ter voščili srečo in zdravje v novem letu. Člani KD Folklor Cerklje pa so obiskovalcem postregli s toplimi napitki ter dobrotami iz kmečke peči.

Kranjski furmani so voščili srečo in zdravje v novem letu.

Več kot sto let stare jaslice

Škofja Loka – Mira in Lojze Primožič sta se letos odločila, da bosta postavila prav posebne, kar sto tri leta stare jaslice. »Že pred leti sem jih dobila pri sedaj že pokojni teti Helenci Bizjak v Vrbnjah, na njih pa je zapisano leto 1913. Letos sva se z Lojzom odločila in jih obnovila ter postavila pod božično drevesce,« je povedala Mira, z zanimanjem pa si prav posebne jaslice te dni ogledujejo tako sorodniki kot prijatelji.

V Groharjevem naselju v Škofji Loki so postavljene kar 103 leta stare jaslice.

Slovesno na blagoslovu konj

JANEZ KUCHAR

Kranj – Konje so na dan sv. Štefana blagoslovili v Srednji vasi pri Šenčurju, na Križu pri Komendi, v Naklem, Nevljah, Zgornjem Tuhiњу, Hrašah, Dolenji vasi, na Kupljeniku nad Bohinjsko Belo, v Žireh, na Blejski Dobravi, v Žirovnici, na Štefanji Gori, v Hrašah pri Smedniku in še v nekaterih krajih.

V Srednji vasi pri Šenčurju se je letošnje že 23. blagoslovitve konj pri podružnični cerkvi sv. Radegunde udeležilo 112 konj in pet konjskih vpreg iz bližnje in daljne okolice. Konje je blagoslovil šenčurski župnik Urban Kokalj. Lastniki živine pa so na glavni oltar položili ročno izrezljane figurice konj in krav in ob tem molili za zdravje živine. Donatorjem in glavnima sponzorjema Občini Šenčur in Veterinarski ambulanti Vinko Pristav se je zahvalil ključar Jože Stopar, posebej tudi dobrotnikom, da so lahko opravili vrsto obnovitvenih del. Zahvalo pa so izrekli tudi predsedniku organizacijskega odbora za štefanovanje Franciju Kernu,

Konje je v Srednji vasi pri Šenčurju blagoslovil šenčurski župnik Urban Kokalj.

pritrkovalcem in za prijetne melodije godbenikom Pihalnega orkestra občine Šenčur. Pri bogoslužju je prepeval Cerkveni mešani pevski zbor župnije Šenčur. Med gosti v Srednji vasi so bili tudi župan občine Šenčur Ciril Kozjek in prejšnja župana Franc Kern in Miro Kozelj.

Blagoslov konj in soli je bil letos tudi pri podružnični

cerkvi sv. Štefana na Štefanji Gori pod Krvavcem. Pripravilo ga je Konjensko društvo Krvavec s predsednikom Tonetom Gubancem, udeležilo pa se ga 27 konjencev. Konje je blagoslovil cerkljanski župnik Jernej Marenk. Nekoliko drugačen običaj blagoslova za zdravje konj in druge živine poznajo na Križu pri Komendi, saj

tam med sveto mašo v cerkvi blagoslovljajo lesene figurice živine ter sol, ki jo potem zmešajo med krmo živine. Kot pravi domačin Ivan Hlade, ki je tudi pozdravil vse konjenike, je običaj star že vsaj tristo let. Na blagoslovu po maši je bilo 28 konj, blagoslovil pa jih je dr. Roman Globokar, direktor Zavoda sv. Stanislava.

Varnejši pred poplavami

Ministrstvo za okolje in prostor je sredi decembra odobrilo vlogo občine Gorenja vas - Poljane za sofinanciranje ukrepov protipoplavne ureditve Poljan.

MATEJA RANT

Poljane – Ob katastrofalnih poplavah pred dvema letoma v občini Gorenja vas - Poljane se je izkazalo, da so Poljane z vasema Hotovlja in Predmost najbolj poplavno ogrožene. Pri občini so zato že takoj pristopili k izdelavi idejne zasnove protipoplavnih ukrepov na tem območju. Prvi korak k večji poplavni varnosti so letos naredili že sami, ko so z lastnimi sredstvi zgradili nov most čez Ločivnico v Poljanah. Sredi decembra pa so se razveselili novice, da jim je ministrstvo za okolje in prostor odobrilo vlogo za sofinanciranje protipoplavne ureditve Poljan, je pojasnil župan Milan Čadež.

Protipoplavni ukrepi obsegajo regulacijo struge Sore mimo Hotovlje v njen prvotni tok, znižanje terena pred Županovšem za preprečevanje zajezitev poplavne vode in bolj kontroliran razliv, ureditev iztoka Ločivnice v Soro, ureditev struge Ločivnice

Občina je z lastnimi sredstvi že uredila most čez Ločivnico v Poljanah. / Foto: Gorazd Kavčič

skozi Poljane, delni odmik prometnih povezav od struge Sore za povečanje razlivnega območja poplavnih voda in gradnjo novih, poplavno varnejših premostitev. Dela bodo po oceni vredna 3,3 milijona evrov, pri čemer bodo del sredstev zagotovili že

prihodnje leto, končanje del pa načrtujejo v letu 2018. »Občina je namreč že pridobila glavnino potrebnih zemljišč in projektno dokumentacijo za izvedbo ukrepov, po podpisu sofinancerkega sporazuma z ministrstvom, ki je načrtovan konec

januarja prihodnje leto, pa je treba izvesti še javno naročilo za izbiro izvajalca del,« je razložil Čadež in dodal, da v sredini januarja načrtujejo tudi javno predstavitev predlaganih ureditev zainteresiranim občanom v vplivnem območju posega.

Po Kranju električni avto

Spomladi naj bi v Kranju začel voziti prvi električni avto, ki bo namenjen obiskovalcem starega mestnega jedra.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Kranjski mestni svetniki so v drugi obravnavi sprejeli spremembe in dopolnitve Odloka o organizaciji in načinu izvajanja gospodarske javne službe linijskih prevozov v mestnem prometu. Razlog za to je načrtovana uvedba električnega vozila oziroma možnost izvajanja prevozov na klic. Kot je pojasnil vodja Urada za gospodarstvo in gospodarske službe Miha Juvan, bo prevoz na klic izvajal koncesionar, ti prevozi pa so napredna oblika javnega prevoza do največ osem potnikov in so primerni za območja, ki niso pokrita z običajnim javnim prevozom.

V Kranju bo električno vozilo, sprva eno, potnike brezplačno vozilo po ožjem centru mesta, praviloma vse dni v tednu med 8. uro in 19.30. Vozilo bo okolju prijazno,

z zaprto karoserijo, tako da bodo prevozi mogoči vse leto. Omogočen bo tudi prevoz invalidskega vozička in prtljage.

»Za prvi električni avtomobilček so zagotovljena sredstva v proračunu, smo pa upoštevali pripombo svetnikov, da bi bila dva takšna avtomobila za začetek preveč, zato smo za začetek predvideli enega. Vozil bo od Globusa do Čebelice, po potrebi oziroma na klic in ne bo imel vnaprej določene linije. Sedaj bo treba podpisati pogodbo in ga naročiti. Spomladi naj bi že vozil in bo v pomoč tako stanovalcem kot obiskovalcem in tudi tistim, ki delajo v mestnem jedru. Prav tako bo lahko pripeljal robo trgovcem. Avto bo tudi registriran z B-kategorijo, tako da ga bomo lahko uporabili tudi v kakšne druge namene,« je pojasnil župan Boštjan Trilar.

Šola brez sveta zavoda

Osnovna šola v Preddvoru je od jeseni brez sveta zavoda. Ustanoviteljici, Občini Jezersko in Preddvor, skušata gordijski vozal razrešiti s spremenjenim odlokom o ustanovitvi zavoda.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Jezersko, Preddvor – Občinska sveta na Jezerskem in v Preddvoru sta obravnavala odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi vzgojno izobraževalnega zavoda Osnovna šola Matije Valjavca Preddvor. Občini sta namreč ustanoviteljici šole, odlok pa morata spremeniti v določbi, ki govori o svetu zavoda. Svet sestavlja 11 članov, 3 predstavniki ustanoviteljev, 5 zaposlenih, 3 predstavniki staršev otrok v šoli in vrtcu. To jesen svet zavoda ni

bil konstituiran. Sejo so namreč obstruirali predstavniki zaposlenih, češ da je prišlo do nepravilnosti pri imenovanju predstavnikov staršev, nekatere nepravilnosti je ugotovila tudi inšpektorica. Kot je na seji jezerskega občinskega sveta poročala predstavnica Občine Jezersko v svetu zavoda Mojca Markič, bo treba ponoviti volitve tako za predstavnike staršev kot zaposlenih. Zaposleni so namreč menili, da je članstvo enega od staršev v svetu nelegitimno, ker njegov otrok v času volitev v ta organ še ni imel pogodbe

o vpisu v vrtec. Volitve v svet zavoda so bile namreč pletive, otrok pa je pogodbo dobil šele septembra. Inšpektorica pa ima nekaj pripomb na volitve zaposlenih.

Šola brez sveta zavoda ne more delovati, zato se s spremembami odloka mudi, da tudi zaposleni in starši čim prej izvolijo svoje predstavnike v njem. Slednjič bo moral svet zavoda že zelo kmalu objaviti razpis za novega ravnatelja šole. Ravnateljici Tei Dolinar mandat poteče sredi leta 2017, poslovila pa bi se lahko že februarja, če se

odloči sprejeti mesto ravnateljice v kranjskih vrtcih, kamor jo je svet tega zavoda imenoval pred kratkim. V letih, odkar je postala ravnateljica preddvorske šole, smo na obeh občinskih svetih večkrat poslušali o težavah, ker je del kolektiva ni pripravljen sprejeti, župana pa sta iskala nasvete pri odvetnikih, kako razrešiti nenehne zaplete v zvezi s tem. Upanje v občinah vidi jo v odloku, ki bo razbrazil nejasnosti. Pri spremenjenem dokumentu, ki je narejen po »vzorcu« iz Osnovne šole Orehek (tudi po mnenju šolske inšpekcije dober primer), sta se občini povsem uskladili in ga vsaka na svoji seji občinskega sveta, ki sta bili istega dne, tudi potrdili. Jezerski svetniki so ob tej doslej nedokončani zgodbi znova opozorili, da morajo biti v šoli v ospredju interesi otrok.

Umrli je nekdanji župan Martin Košir

VILMA STANOVNIK

Goriče – Umrli je Martin Košir, ki je v letih 1963–1967 predsedoval Skupščini občine Kranj oziroma opravljal funkcijo župana. Doma je bil v Goričah in kot mladenič ga je zatekla vihra druge svetovne vojne. Komaj 16 let je štel, ko je junija 1943 odšel v partizane. Po vojni so mu bile zaupane naloge na kmetijskem ministrstvu v Ljubljani in nato na zveznem v Beogradu. Vzporedno je opravljal tudi politične funkcije. V okviru kmetijstva se je zavzemal za večjo proizvodnjo. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je politično delovanje okreplil z župansko funkcijo na lokalni ravni, hkrati pa je bil do leta 1974 poslanec Republiškega

zbora Ljudske skupščine republike Slovenije oziroma SRS. Nato ga je pot ponovno vodila v Beograd, kjer je bil podsekretar v Zveznem sekretariatu za notranje zadeve. Leta 1978 je v Sloveniji prevzel naloge republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in bil aktiven tudi v tedanji občini Kranj. Po upokojitvi je sodeloval v krajevni skupnosti Goriče in organizaciji Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije. Dočakal je devetdeset let. Pogreb bo danes, 30. decembra, ob 15. uri na pokopališču v Goričah. Žara bo od 9. ure v tamkajšnji mrliški vežici. Žalna knjiga je v času uradnih ur do pogreba odprta v Galeriji Mestne občine Kranj v občinski stavbi na Slovenskem trgu 1.

Klarine jaslice v Češnjevku

Češnjevk – Klara Jenko iz Češnjevka, dijakinja tretjega letnika Biotehniškega centra Naklo, je letos drugič pred božičem pod velikim nadstreškom ob kmečkem dvorišču Dešmanove domačije postavila jaslice v velikosti pet krat tri metre. Sveto družino je kupila na Brezjah, pastirci so pri hiši več let, vse večje ovce pa je Klara prinesla stara mama iz Fatime. Prostor za jaslice je Klara ob pomoči očeta Marka ogradila s treh strani z na pol metra razžaganim lesom. Ker so jaslice postavljene v domačem, kmečkem okolju, so zanimive tudi za obiskovalce. Sama je izdelala poleg hlevčka tudi grad Strmol in podružnično cerkev sv. Duha v Češnjevku, ki stoji le dobrih petdeset metrov stran od domačije. Pogled na jaslice pa je še zlasti lep zvečer, ko so osvetljene.

Klarine jaslice pod nadstreškom / Foto: Janez Kuhar

Šenčur si želi nakupovalni center

Šenčur – Občinski svetnik Valerij Grašič je na decembrski seji občinskega sveta dal pobudo, da bi v Šenčurju zgradili večji nakupovalni center. Ideja ni nova, že kako leto se namreč občinsko vodstvo pogovarja z dvema morebitnima ponudnikoma o gradnji trgovine, ki jo Šenčur nujno potrebuje, je dejal župan Ciril Kozjek. Hektar stavbnega zemljišča imajo na voljo tik ob regionalni cesti, po kateri se dnevno pelje okoli 25 tisoč vozil. Trgovina bi bila pridobitev tako za potnike v tranzitu kot tudi za občane. Šenčur ima sicer v središču kraja živilsko prodajalno, a je že kar pretesna za vse večje število potrošnikov. Dogovori pa še niso obrodili sadu, očitno je Kranj s svojimi številnimi nakupovalnimi centri preblizu.

Stanovanje zgradili povsem na novo

Po slabih dveh letih, ko je požar uničil njeno stanovanje na Mestnem trgu v Škofji Loki, se je Metka Krajnik vrnila v svoj popolnoma obnovljeni dom. Hvaležna je vsem, ki so ji pomagali, da sta s hčerjo lahko spet na svojem.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Na silvestrovo pred dvema letoma je v hiši na Mestnem trgu v Škofji Loki izbruhnil požar, z eksplozijo plina ga je povzročil stanovalec, ki je v požaru tudi izgubil življenje. V požaru poškodovana stanovanja in zunanost starega rotovža so v naslednjem letu temeljito obnovili in stanovalci v njih so spet normalno zaživeli. Novembra letos pa so dokončno uredili tudi mansardno stanovanje, kjer je bilo žarišče požara in vanj sta se, srečni, da sta spet doma, vrnila njegovi stanovalki, Metka Krajnik in njena hči.

Ob požaru Metka s hčerjo ni več živela z možem na Mestnem trgu, čakajoč na razplet ločitvenega postopka se je začasno preselila k

mami v Puštal. Tam sta živeli ves čas, ko je potekala obnova povsem uničenega stanovanja. Prvo leto je potekalo zbiranje dokumentacije, od letošnjega maja naprej pa obnova, pravzaprav gradnja povsem od začetka, še zahtevnejša, ker je moralo biti stanovanje urejeno po merilih varstva kulturne dediščine. »Čeprav nama je bila mama ves čas najinega začasnega bivanja, s katerim sta soglašala tudi brat in njegova žena, ki živita v isti hiši, v veliko oporo, sva težko čakali na vrnitev,« je povedala Metka Krajnik. »Ko sva se 12. novembra končno spet vselili v stanovanje na Mestnem trgu, je bilo, kot da sem se na novo rodila. Podobno sem se počutila leta 1985, ko smo prvič prišli v takrat novo stanovanje.«

Metkino stanovanje še vedno diši po novem, na novo ga je opremila in na okenske police postavila rože, spet ima občutek, da je končno doma. Sedaj je uspešno zbrati tudi vse vtise o obnovi, pri kateri ji je pomagalo veliko ljudi in ki se jim želi zahvaliti za vse, kar so storili zanjo in za hčerko. Že na začetku ji je pomoč ponudila sestrična in se zavezala, da bo vodila vso obnovo, kar ji je veliko pomenilo. Dragocena je bila pomoč centra za socialno delo, tako njihovi naporji kot pri gradnji nadvse dobrodošla denarna pomoč. Na spisku njenih darovalcev so tudi Karitas Škofja Loka, Sveti Duh in Ljubljana, ki so ji pomagali z denarnimi prispevki, enako Lions in Rotary klub iz Škofje Loke, pri škofjeloškem Rdečem križu pa poleg denarja dobiva tudi

Metka Krajnik, zadovoljna spet na svojem /Foto: Andrej Tarfila

pakete s hrano. Izkazala so se tudi nekatera podjetja, med njimi Sumida Gorje, Alpcolor Škofja Loka, Knaf Insulation, ki ji je podaril precej izolacijskega materiala, nekaj pa ga je lahko kupila po polovični ceni. Alples iz Železnikov ji je podaril novo kuhinjo. Z denarno pomočjo sta se izkazali podjetji Gorenjska predilnica in Lokateks, še posebej so za Metko zbirali denar tam zaposleni. Metka je namreč zaposlena v predilnici, kjer zaradi invalidnosti dela po šest ur.

Denar so zbirali tudi zaposleni v podjetju Odeja. Dobrotnik je tudi glasbenik in občinski svetnik Davor Tavčar, pobudnik dobrodelnega koncerta, na katerem so zbirali denar za vse, ki so utrpeli škodo v silvestrskem požaru 2014/2015. Hvaležna je odvetniški pisarni Veljka Jana, kjer so ji prav tako pomagali brezplačno, pa podjetju Domplan (Gašper Rankel in Andreja Škerjanc), ki je vodilo obnovo in nadzorni kom gradnje (Gorazd Mravljica, Ivan Bogataj in Sašo

Kovač). Omenja sosede Kozuh iz Pušala, pa tudi siceršnjo dragoceno sosedsko in sorodstveno pomoč, tako z denarjem, hrano, pridelki njenih tet z vrta in strica, ki je pripravil, razžagal in pripeljal drva. Zelo ji je pomagala tudi pogovorna pomoč Marijana Jesenovca, ki ji jo je ponudil sam. Tolikšne solidarnosti ni pričakovala in je za vse, kar so ljudje storili zanj s hčerjo, iskreno hvaležna. »Hvala vsem, da sva lahko spet v svojem domu,« sklene Metka Krajnik.

Jaslice z motivom Zalega Loga

Postavljanje izvornih velikih jaslic Ivanu Čerinu z Zalega Loga že vrsto let predstavlja poseben izziv. Letos je izdelal največje jaslice doslej, v njih je upodobil svoj domači kraj, sveto družino pa je umestil v zaloški kozolec.

ANA ŠUBIC

Ivanu Čerinu z Zalega Loga decembrski čas že vrsto let lepša postavljanje izvornih jaslic. »Po prvem novembru vidi samo še jaslice,« malce v šali pravi njegova žena Marica, a njena izjava ni daleč od resnice, saj Ivan jaslicam posveča veliko truda in časa. Na terasi ob vhodu v domačo hišo že dobrih deset let postavlja jaslice, ki so iz leta v leto večje in se tako letos razprostirajo že na dvanajstih kvadratnih metrih, poleg tega pa jaslice že četrto stoletje skupaj z Dragom Mihelčičem postavlja tudi v zaloški cerkvi. Tako domače kot cerkvene jaslice so vsako leto malo drugačne, za kar Ivan, ki je tudi ljubiteljski slikar, poskrbi z različnimi kulisami in dodatki iz lesa.

V obojih jaslicah se letos zrcali motiv Zalega Loga. Lani ustvarjena kulisa domače vasi z zaloško cerkveno jaslice, ki so bile ob našem obisku še v nastajanju,

medtem ko smo Ivanove domače jaslice že lahko občudovali. Zanje je letos izdelal leseno, dober meter visoko maketo zaloške cerkve, poleg tega pa je naslikal novo kuliso z motivom zaloških travnikov in Črne prsti v ozadju. Sveto družino je umestil v lani izdelano

maketo zaloškega kozolca, za njim je hlevček za ovce, kakršen tudi sicer stoji na Zalem Logu. Za jaslice je že pred leti izdelal tudi navaden kozolec, krasi jih še nekaj smrečic in bela omeleta ... »Material nabiram že med letom. Mah obnavljam po potrebi, sicer pa

večinoma uporabljam suh mah iz prejšnjih let, prav tako shranjujem tudi korenine in kamne,« je pojasnil. V njegovih jaslicah je okoli 200 figur, od tega blizu 150 ovc in 25–30 pastirčkov. »Letos sem dokupil nekaj plastičnih pastirčkov, sem pa razmišljal, da bi jih

sam ustvaril iz lesa in pobarval,« je povedal Ivan, ki je z mislimi že pri naslednjih jaslicah. Razmišlja namreč, da bi prihodnje leto izdelal maketo cerkve v Suši, ki se mu zdi zelo lepa. Morda se bo lotil tudi kakšne nove kulise. Ta čas jih je v njegovi zbirki pet, a kot pravi žena Marica, je njej najlepša kulisa Betlehema, ki sta ga sicer oba že imela priložnost obiskati. »Naslikal je nočni Betlehem, ki ga razsvetljuje luna, skozi prehode iz Betlehema pa je naredil poti do jaslic. Ta kulisa je najbolj romantična,« je Marica pohvalila moža.

»Jaslice delam za dušo, za lastno veselje,« je poudaril Ivan. Vsako leto pritegnejo pozornost domačinov, letos si jih bodo med pohodom na Puč ogledali tudi učenci planinskega krožka Osnovne šole Železniki, kjer je bil Ivan hišnik.

Ivan se je nad jaslicami začel navduševati že v otroštvu. Z njihovim postavljanjem se je bolj resno začel ukvarjati v cerkvi v Goričah,

saj ga je delo, izučil se je za slikopleskarja, v mladih letih privedlo do selitve na Golnik. Življenje je tja pripeljalo tudi njegovega prijatelja iz Selške doline Franceta Gartnerja, po domače Zalogarjevega z Rudnega, s katerim sta nato skupaj postavljala jaslice v cerkvi v Goričah. Ivan se je pri 35 letih skupaj z družino preselil v novo nišo na domači Zali Log, a je tudi kasneje še rad priskočil na pomoč prijatelju. Obenem pa ga je mikalo postavljanje jaslic v zaloški cerkvi. Sprva je pri tem opravilu Draga Mihelčiča, ki je bil tedaj tudi cerkvenik, samo opazoval, nato pa se je opogumil in mu ponudil pomoč, ki jo Mihelčič z veseljem sprejel.

Ivan si kot upokojenec čas krajša tudi s slikanjem. »Sem samouk. Včasih sem veliko ustvarjal z oljnimi barvami, sedaj pa bolj z akrilnimi.« Poslikal je tudi veliko kapelic na Zalem Logu in v okolici ter upodobil motiv sv. Florjana na številnih hlevih in hišah.

Jaslice Ivana Čerina so vsako leto malo drugačne. Letos je izdelal leseno maketo zaloške cerkve in naslikal novo kuliso z motivom zaloških travnikov in Črne prsti v ozadju.

Foto: Gorazd Kavčič

Ljubiti se moramo kot narod

Na Sv. Jakobu je na slovesnosti ob dnevu samostojnosti in enotnosti sv. mašo za domovino daroval upokojeni ljubljanski nadškof Alojz Uran, govornika pa sta bila dr. Hubert Požarnik in Dejan Valentinčič.

MAJA BERTONCELJ

Brezovica – Na Sv. Jakobu nad Medvodami so se tudi letos zbrali domoljubi od blizu in daleč in praznovali dan samostojnosti in enotnosti. Večina se jih vrača vsako leto. Med njimi je bilo tudi nekaj takšnih, ki na ta razglednik nad Medvodami, pot nanj je ta večer osvetljena z baklami, hodijo že vse od leta 1990, ko je množica ljudi prav pri tamkajšnji cerkvi pričakala rezultate plebiscita, malo po polnoči pa se jim je pridružila večina ministrov prve demokratično izvoljene slovenske vlade na čelu s predsednikom Lojzetom Peterletom.

Praznovanje, ki ima posebno dušo in pristnost, se je tradicionalno začelo s sv. mašo za domovino, ki jo je daroval upokojeni ljubljanski nadškof Alojz Uran, nadaljevalo pa zunaj s kulturnim programom. Obogatili so ga Moški pevski zbor Župnije Preska, recitatorja Anamarija Mihovec in Miha Zupanc Kovač iz Škofijske klasične gimnazije Ljubljana, govornika pa sta bila letos dr. Hubert Požarnik, ki je bil predsednik Slovenske demokratične zveze v prvih dveh letih njenega delovanja, to je tudi v času izvedbe plebiscita in Dejan Valentinčič kot predstavnik mladih.

Govornik dr. Hubert Požarnik je med drugim poudaril, da se moramo ljubiti kot narod, ne samo kot posamezniki.

»Spomnim se, kako smo se prvič tukaj dobivali, koliko zanosa, upanja in hvaležnosti je bilo v nas. Ko smo prišli sem gor, smo se počutili še posebej svečano. Takrat ni bilo samo to, kar se danes suhoparno sliši dan samostojnosti in enotnosti, takrat je bil velikokrat izgovorjen stavek »Sedaj imamo državo slovenskega naroda«. Beseda Slovenec žal zadnje časa nekam peša, zlasti med mladimi. Kot majhen narod se moramo zelo zavestno, zelo odločno zavzemati za svojo tradicijo, za svoj jezik, za svoje duhovne vrednote, za vero, za vse tisto, kar nas dela kot narod nekaj posebnega.

Zavzemati se moramo, da n bodo tudi mladi vzljubili slovensko pesem, slovensko besedo, da vzljubijo svojo lastno domovino. Ljubiti se moramo kot narod, ne samo kot posamezniki,« je med drugim povedal dr. Požarnik. Da med mladimi kljub vsemu, kar se dogaja, je upanje, meni Valentinčič: »Če se ozremo po podeželju, ki je odraz slovenske družbe, vidimo, koliko pevskih zborov in folklornih skupin deluje, in ta slovenska pesem kaže, da je v slovenskem človeku še povezanost z domaćo zemljo. To je odlično izhodišče, iz katerega lahko gradimo boljšo Slovenijo.

Ne gradimo je iz nič, še nikoli nismo živeli v tako dobri družbi kot danes. Pravi jo, da se človeka ne sodi po tem, kolikokrat pade, temveč kolikokrat se pobere. V zadnjih petindvajsetih letih smo imeli veliko uspehov, na žalost pa tudi stranpoti. Če velja za človeka, da se ga šteje po vzponih, naj to velja tudi za državo. Verjamem, da lahko živimo še boljše, že sedaj pa živimo bolje.«

Za konec srečanja je zadonela Avsenikova pesem Slovenija, od kod lepote tvoje, organizatorji pa so v letu 2017 zaželeli čim več Slovenije, lepe pristne, uspešne in resnično razvijajoče.

Garažna hiša v Domžalah sameva

Garažna hiša, ki jo je Občina Domžale s pomočjo evropskega denarja postavila v središču mesta, je bolj kot ne prazna, zato si na Občini prizadevajo spremeniti režim parkiranja.

JASNA PALADIN

Domžale – Domžale so verjetno eno zadnjih večjih mest, ki imajo v samem središču še vedno veliko makadamsko parkirišče, na katerem je parkiranje povsem brezplačno, in več parkirišč z modrimi conami, kjer je parkiranje časovno omejeno, a prav tako brez parkomatov. A kljub vsemu si na občinski upravi niso mislili, da bo projekt garažne hiše naložba, ki bo veljala – vsaj tako kaže zdaj – za neuspeho.

Garažnohišocenter Domžale P+R (sistem 'parkiraj in pelji') so na območju nekdanje trgovine Kurivo ob severnem delu SPB-ja zgradili lani s pomočjo evropskega denarja iz kohezijskega sklada. Prejeli so milijon evrov in pol, v njej pa uredili 228 parkirnih mest, od tega dvanajst parkirnih mest za invalide in eno parkirno mesto s polnilnico za električna vozila. »Lani smo izkoristili priložnost

za koriščenje teh evropskih sredstev, a vseeno se je zdaj izkazalo, da sistem P+R za Domžale (še) ni primeren. Investicija tako ni uspela, kot smo si želeli. Zanimanje za najem parkirišč je tudi s strani okoliških stanovalcev in podjetnikov veliko, a kaj, ko sedanji režim oddaje parkirnih mest ne dovoljuje. Čeprav sta prvi dve uri parkiranja brezplačni (strošek voznikov je le t. i. mestna kartica), garažna hiša sameva, zato si prizadevamo še pred iztekom petih let, ko je ta projekt zaradi evropskega denarja pod nadzorom, režim parkiranja spremeniti,« je povedal domžalski župan Toni Dragar, a v isti sapi dodal, da se lahko stvari spremenijo že prej. Tako v Tušu, ki je lastnik velikega makadamskega parkirišča v središču mesta, kot v Slovenskih železnicah, ki so lastnik parkirišč ob SPB-ju, naj bi namreč razmišljali o zapori parkirišč oz. uvedbi parkirnin.

Garažna hiša v Domžalah nima toliko uporabnikov, kot si želijo na Občini.

Bodimo enotni tudi danes

Tako so ob dnevu samostojnosti in enotnosti opozorili na proslavi v Šmarci.

JASNA PALADIN

Šmarca – Letošnjo proslavo ob državnem prazniku so v ponedeljek, 26. decembra, organizirali Krajevna skupnost Šmarca, Društvo general Maister Kamnik in Društvo Demos na Kamniškem.

Zbrane je najprej nagovoril podžupan Matej Slapar, ki je opozoril, da nam gre Slovincem vedno boljše, da ni res, da je vse tako črno, o čemer nas želijo prepričati nekateri vplivni mediji in določeni politični krogi. Dan samostojnosti in enotnosti po

njegovem mnenju ni namenjen zgolj spominu na plebiscitno odločitev za samostojno državo, pač pa vedno znova tudi poziv vsem odločevalcem, naj se poenotijo o ključni viziji naše prihodnosti in s tem prispevajo k blaginji državljanov.

Letošnji slavnostni govornik je bil predsednik Društva general Maister Kamnik Ivan Miroslav Sekavčnik, ki je med drugim poudaril: »Kamnik in Šmarca sta hkrati kraj, kjer je živel in deloval France Tomšič, ki velja za enega najpomembnejših glasnikov slovenske državnosti, politične demokracije in socialne države. Kamniški Demos in Društvo general Maister sta hkrati dokaz, da je Kamnik vedno znal združevati politično in civilnodružbeno držo tako pri nastajanju

slovenske državnosti kot tudi pri ohranjanju domoljubja.« In še: »Današnje praznovanje je povod, da se v Kamniku vedno znova poklonimo suverenosti naše države. Da vidimo, kako sta njena samostojnost in enotnost zgolj dve strani iste medalje. Imamo srečo, da živimo v mestu, kjer je kamniška zgodba dovolj lokalna, da je hkrati slovenska, dovolj slovenska, da je tudi globalna. Imamo nekaj Maistrovega duha, Tomšičeve smelosti pa tudi Demosove upornosti. Prepričan sem, da bomo znali vse troje povezati in uporabiti tudi danes za skupno dobro naše prihodnosti. Veseli me, da je v Kamniku prav društvo Demos na Kamniškem edina slovenska domoljubna organizacija s tem imenom, ki ohranja izhodiščne vrednote samostojnosti in enotnosti. Želim si, da to postane skupno sporočilo Kamnika, v katerem bi svojo aktivnejšo vlogo lahko odigrala tudi občinska politika.«

Letošnji slavnostni govornik je bil predsednik Društva general Maister Kamnik Ivan Miroslav Sekavčnik.

Izdajanje bodo zaupali zunanjemu izdajatelju

Komenda – Pred sprejetjem v Komendi je odlok o izdajanju občinskega javnega glasila, ki ga je občinski svet nedavno potrdil v prvem branju. Na podlagi odloka, ki bo na novo urejal izdajanje brezplačnega glasila Aplenca – Glasilo občine Komenda, bodo prihodnje leto v Komendi razpisali tudi javni razpis za izdajatelja glasila. Predlog odloka znižuje število članov uredniškega odbora s sedem na tri. V veljavem proračunu je za izdajanje glasila planiranih 60.800 evrov in približno deset tisoč evrov sejin za delo odgovornega urednika in uredniškega odbora. V sprejetem proračunu za prihodnje leto pa so postavko znižali za deset tisočakov, saj se nadejajo nižjih stroškov.

Pevske jaslice na Svetem Primožu nad Kamnikom

Stahovica – Pevci Prvega slovenskega pevskega društva Lira vabijo na že tradicionalne Pevske jaslice v cerkev na Svetem Primožu, ki bodo danes, 30. decembra, ob 17. uri. Tudi letos so v goste povabili nekaj glasbenih prijateljev, s katerimi bodo pričarali praznično vzdušje.

V Revirju, kjer smo vsi plen

V Galeriji Stolpa Škrlovec v Kranju je na ogled najnovejša prostorska instalacija akademskega slikarja mlajše generacije Mita Gegiča. Seveda nadaljuje družinsko tradicijo in ostaja lovec. Tokrat v Revirju.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Pravzaprav bi akademski slikar Mita Gegič glede na njegovo široko umetniško delovanje mnogo temeljiteje zaobjeli v oznaki vizualni umetnik, saj v svojih umetniških akcijah uporablja različne medije, ki vplivajo tako na našo vidno zaznavo. Vselej s trdnim namenom gledalcu predati sporočilo. Diplomant ljubljanske Akademije za likovno umetnost, ki je doma s Ptujem, že več let pa živi in ustvarja v Škofji Loki, se tokrat v ambientu Stolpa Škrlovec predstavlja s prostorsko instalacijo z naslovom Revir.

»Odraščal sem v okolju, kjer je bilo vseskozi prisotno lovstvo. Moj ded je lovec in ima svoj revir. Ker sem v osnovi konservativen umetnik, seveda črпам iz sebe, iz svoje družine, otroštva, hkrati pa želim v svojih delih čim bolj koherentno nekaj povedati. Glavni smisel umetnosti je – napišite z veliko – IZJAVA. Pri tem ni pomembno orodje in material, ki ga za to uporabiš: je to čopič, mobilni telefon, električni motorček ali pa nit, glina, menstrualna kri ... Pomembno je, kaj hočeš povedati, tvoja izjava je tista, ki je pomembna,« me v slovenske gozdove

Mito Gegič v svojem Revirju / Foto: Igor Kavčič

med zeleno bratovščino poveda Mito Gegič, ki priznava, da je lovstvo postalo njegova platforma, s katere vedno znova spregovori o osebnih, političnih, ekoloških, kratka temah, o katerih s svojimi umetniškimi deli vedno znova podaja izjavo.

Vstopimo torej v Revir. Prvi pogled v prostor je strahljiv, tudi drugi. Uf. Šest figur v lovskih dežnih plaščih

si ogleduje plen pred seboj. Štirje srnjaki, pokriti z lovskim pregrinjalom, izpod katerega se vidi le rogove in kakšno kopito. Dihajo. Še en grozljiv pogled. Dogodek je lovski zbor, ritualni dogodek lovcev ob zaključku pogona. Obrazi figur „lovcev“, ki mimogrede stojijo na podstavkih, na kakršnih so na stenah običajno obešene lovske trofeje, so ekrani mobilnikov,

na katerih se ponavljajoče vrtijo filmi. »Lovski revir je območje nadzora nad gozdom in živalmi v njem, v prenesenem pomenu je Revir prostor, kjer se izvaja nasilje, nadzor, dejavnost nekega pregledovanja. Je apropiacija te besede, saj se vprašujem, kako ljudje dojemamo ta prostor nadzora,« razloži Mito in nadaljuje, »njihove obraze sem zamenjal

s pametnimi mobilniki, ki imajo v tej postavitvi dve funkciji. Imajo simbolno funkcijo našega virtualnega obraza, so naše okno v svet, medij, kjer dobimo informacije, kjer imamo prijatelje, po drugi strani pa je to ultimativni aparat za nadzor. Z njim nadzoruješ svoj življenje, po Snowdnovih razkritjih pa vemo, da je naša dejavnost na mobilnikih tudi darilo državam, multinacionalkam za njihov nadzor nad nami. Ko vklopiš telefon, za seboj puščaš sled, ki nekomu prinaša denar ali informacije.« V filmih se vrtijo lovske scene, preže, električni vodi preko pokrajine, polomljena drevesna krošnja, scene, ki jih avtor povezuje tudi z domačim okoljem ... Gledalec, ki si bo vzel čas, bo zapeljan v druge prostore nadzora. Mito Gegič je znan po tem, da prostora v umetniškem delu ne zapira zgolj z lastno interpretacijo, ampak ga pušča odprtega pogledom obiskovalca.

Vsa tehnologija, ki jo Gegič uporablja v svoji postavitvi, je zanj kot umetnika predvsem orodje. In ne le kot umetnika, ampak za nas uporabnike nasploh. »Tehnologija je super orodje, a zavedajmo se, da je samo orodje. Le tako bomo

lahko imeli bolj pristen odnos sami s sabo in s sočlovekom. Prav je, da se nam narava upira. S tem vsak od nas postaja človek.« Tako deluje tudi Revir – na eni strani visoko tehnološki lovci z mobilni namesto obrazov, na drugi strani pa dihanje „srnjakov“ – ustvarja preprostan sistem z začetka industrijske revolucije. Mito Gegič nam torej zastavlja vprašanje, kako smotrno uporabljati tehnologijo, ali znamo o tem razmišljati, ali vemo za posledice te uporabe.

Poleg prostorske instalacije Revir, se avtor predstavlja še z eno postavitvijo, imenovano Zadnji grižljaj. Dva televizijska ekrana z videom na preprogi. »Gre za lovski ritual, ko lovec pravkar uplenjeni divjadi položi v usta smrekovo vejico v znak spoštovanja njunega odnosa. To je simbol transformacije živali v trofejo. Tu je situacija obrnjen. Na levem ekranu smrekovo vejico v usta dobi umetnik, na desnem pa je pred umetnikom obrazom rogove in roka nekoga drugega mu vejico vleče ven iz ust.« V Revir Mita Gegiča se lahko vedno znova podate do 4. februarja, v torek, 10. januarja, ob 17. uri pa bo avtor pripravil tudi voden ogled instalacije.

KRATKE NOVICE

Bovški filmski festival

Bovec – Te dni v Bovcu poteka 10. festival filmov o športih na prostem in naravi BOFF. Od torka naprej se v Stergulčevi hiši sredi Bovca vrstijo filmske projekcije. Festival se bo končal danes, v petek, v večji dvorani Kulturnega doma Bovec. V štirih dneh je in še bo na ogled skupaj 38 filmov v treh tekmovalnih in dveh netekmovalnih kategorijah. Danes, v petek, ob 17. uri bosta na ogled še dva slovenska filma, in sicer Prečkanje Islandije lani preminulega Jureta Brecljnika in z začetkom ob 20. uri še Kanin je ... popolno igrišče iz Red Bullove produkcije, ki ga bo spremljala predstavitev lansko zimo izvedenega deskarskega projekta.

Vietnamski cirkus

Ljubljana – V Sloveniji gostuje Novi Vietnamski cirkus s predstavo Med mestom in deželo. V Cankrajevem domu bo na ogled še danes, 30. decembra, ob 18. uri, in jutri, v soboto, 31. decembra. Ob 20. uri

Otrok v božični noči

Adergas – Komorni zbor Mysterium in APZ France Prešeren vabita na koncert Otrok v božični noči, ki bo v četrtek, 5. januarja, ob 19. uri, v cerkvi Marijinega oznanjenja v Adergasu. APZ bo med lepimi božičnimi skladbami pel tudi Ramirezovo Navidad Nuestra (ciklus argentinskih božičnih pesmi).

Božično-novoletni koncert v Lescah

Lesce – Danes, v petek, 30. decembra, ob 18.30 bo v cerkvi Marijinega vnebovzvetja v Lescah Božično-novoletni koncert Moškega pevskega zbora Triglav Lesce Bled pod vodstvom Mateje Praprotnik in Vokalne skupine Indomabile.

Božič junakov v Cerkljah

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – Godba Cerklje je božično-novoletni nastop začela s filmsko glasbo in gosti iz Glasbene šole Kranj ter duom Wildart. Kulturni hram Ignacija Borštnika sprejme okoli štiristo gledalcev, a je bil minuli torek daleč premajhen za vse, ki so si želeli ogledati koncert Godbe Cerklje z gosti. Kljub dodatnim klopem, ki so jih prinesli organizatorji in zaradi česar se je koncert začel s skoraj polurno zamudo, so bili nekateri primorani pol-drugo uro dolgemu koncertu prisluhniti kar stoje.

A sodeč po navdušenih odzivih občinstva, je bil trud poplačan. Godba Cerklje je namreč železni repertoar božičnih melodij, ki spremljajo tovrstne koncerte ob koncu leta, popestrila z bogatim naborom filmske glasbe. Koncert, naslovljen Božič junakov, je tako pod dirigentsko taktirko Tomaža Kukoviča pričaral junaštva

Praznični nastop Godbe Cerklje pod vodstvom Tomaža Kukoviča

filmskih in risanih likov, kot so Aladdin, Zorro, Tarzan, Indiana Jones in Winnetou, manjkalo pa niti Pink Panther oziroma melodija njegove prepoznavne najavne špice.

Večer so popestrili tudi gostje Glasbene šole Kranj. Pevci Ana Benedik, Zalka Leskovar, Metka Rauter

in Tilen Lotrič so ob klavirski spremljavi Mateje Grašič in pod mentorstvom Janeza Hostnika zapeli venček slovenskih božičnih pesmi, ki je v dvorani pričaral pristen občutek božiča na slovenskem.

Nastopila pa sta tudi zmagovalca letošnjega šova

Slovenija ima talent. Duo Wildart, ki ga sestavljata Timotej Willewaldt z violino in Lenart Prek z violončelom, sta si z rokovskimi skladbami, kakršna je Show must go on legendarne angleške skupine Queen, prislužila navdušene ovacije občinstva.

V Franciji se počuti domače

Našo rokometno reprezentanco že nekaj dni po novem letu čaka odhod na zadnji pripravljalni tekmi in svetovno prvenstvo, ki bo od 11. do 29. januarja potekalo v Franciji, kjer zadnja leta igra škofjeloški reprezentant Jure Dolenc, zato bo zanj prvenstvo zagotovo še prav posebna izkušnja.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Prejšnji teden so se v Zrečah, tradicionalni bazi slovenske moške članke rokometne reprezentan-

rokometnaš opravil z reprezentanco v Zrečah, je namreč postalo jasno, da do svetovnega prvenstva ne bi mogel biti dovolj pripravljen, zato je zapustil repre-

s Španijo. Osmina finala bo na sporedu 21. in 22. januarja (Albertville, Lille, Montpellier, Pariz), četrtfinale pa bo 24. januarja (Albertville, Lille, Montpellier,

prilagajan, saj imamo zaradi različnih vzrokov, zlasti pa zaradi odpovedi in bolezni, v ekipi tudi nekaj novih igralcev,« pravi 28-letni Jure Dolenc, ki ga z moštvo danes čaka prva pripravljalna tekma.

»Pripravljalne tekme so res namenjene zgolj pripravi na veliko tekmovalje, vseeno pa je pomembno, da jih odigramo na visoki ravni. Ker nas čakajo le tri prijateljske tekme, bo še pomembneje, da takoj pokažemo solidno formo. Zanesljivo je svetovno prvenstvo, ki sledi olimpijskim igram, vedno specifično. Veliko zelo dobrih igralcev po svetu se je namreč reprezentančno upokojilo, nekateri so vzeli premor, nekaj je tudi poškodovanih. Vse to je doletelo tudi našo reprezentanco. Tako je težko oceniti razmerje moči, vendar so zame favoriti zagotovo Francozi. Realen cilj za nas bi bil, glede na številni odsotnosti, četrtfinale. Želje pa so seveda vedno še višje,« pravi Jure Dolenc, ki zadnja leta uspešno igra za francoski Montpellier.

»Ker je prvenstvo v Franciji, bo zame seveda prav posebno. Navsezadnje že četrto sezono igram in živim v Franciji. Tekoče govorim jezik, poznam njihovo kulturo in zato se bom počutil bolj domače. Želim si, da bi v osmini in v četrtfinalu zaigrali v Montpellieru. Se bo pa treba za to zelo potruditi, saj nas v Montpellier načeloma vodi le prvo mesto v skupinskem delu,« tudi pravi Jure Dolenc, ki si poleg dobrih rezultatov v novem letu želi podobno kot vsi, predvsem veliko zdravja in sreče.

Jure Dolenc, ki zadnje štiri sezone igra za francoski Montpellier, se bo tudi v reprezentančnem dresu v Franciji počutil zelo domače. / Foto: Gorazd Kavčič

ce, začele priprave na osmi nastop na svetovnem prvenstvu, ki bo od 11. do 29. januarja potekalo v Franciji. Reprezentanca je v Zrečah trenirala do božiča, praznik pa so nato igralci in člani strokovnega vodstva preživeli v družinskem krogu. Na pripravah so se znova zbrali v ponedeljek, danes pa jih v Brežicah čaka prva pripravljalna tekma proti Saudovi Arabiji.

Na tekmi v Brežicah zaradi bolezni zagotovo ne bosta zaigrala Matej Gaber in Vid Kavtičnik, prav tako pa ne Dean Bombač. Po dveh treningih, ki ju je 27-letni

zemančni tabor in se bo na nadaljevanje sezone pripravljaval v Kielcah.

Od 2. do 4. januarja bo nato ekipa trenirala še v Ljubljani, dan kasneje pa se bo že podala v Francijo, kjer jo pred svetovnim prvenstvom 6. in 8. januarja čakata dva dvoboja z gostitelji turnirja, najprej v Toulousu, nato pa še v Montpellieru.

Naša reprezentanca se bo na svetovnem prvenstvu v skupinskem delu najprej 12. januarja v Metz u pomerila z Angolo, 14. januarja z Islandijo, 16. januarja z Makedonijo, 17. januarja s Tunizijo in 19. januarja

Pariz). Polfinale (26. in 27. januarja), tekma za 3. mesto (28. januarja) in finale (29. januarja) bodo v Parizu.

Tudi tokrat so na seznamu selektorja Veselina Vujovića trije škofjeločani: levo krilo Darko Cingesar (PPD Zagreb), desni zunanji Jure Dolenc (Montpellier AHB) in krožni napadalec Matej Gaber (MOL Pick Szeged).

»Priprave na svetovno prvenstvo potekajo precej podobno kot vsa leta, kar pomeni dva treninga dnevno, vmes pa je nekaj počitka in čas za regeneracijo. Po že kar dolgi sezoni je kar precej naporno, precej pa je tudi

Gregori ter Lea Žemlja. Trenerja sta Eva Sever in Robert Sušan.

Za obe ekipi bo to že drugo zaporedno prvenstvo, saj sta se lani udeležili Svetovnega prvenstva B skupine v Lohji na Finskem. Fantje so osvojili 15. mesto, dekleta pa 14. Prvenstvo je pomenilo izjemno priložnost za nabiranje izkušenj in oboji so to s pridom izkoristili. Letos, obogateni z izkušnjami, dodatnim znanjem,

predvsem pa leto dni starejši, z optimizmom pričakujejo turnir na Švedskem.

»Trenirali smo dobro, razmeram za curling v Sloveniji primerno. Pripravljali smo se tudi v tujini, kjer so razmere za trening boljše. Dobro smo delali tudi na kondiciji, pod budnim očesom Boštjana Modrijana. Na Švedsko gremo po novo izkušnjo, ne s prevelikimi pričakovanji. V ekipi imamo tudi dve novi članici.

Želimo si, da bi v curlingu čim bolj uživale in da bi dostojno zastopale Slovenijo,« pravi kapetanka ženske ekipe Nika Černe.

»Ekipa je že kar nekaj časa skupaj. Odlično se razume. Zato smo tudi športno uspešni. To sezono imamo za seboj že tri pripravljalne turnirje in Evropsko prvenstvo na Škotskem. Zato se na pot odpravljamo samozavestno,« dodaja kapetan moške ekipe Štefan Sever.

Uspešni na domačem ledu

VILMA STANOVNIK

Jesenice, Bled – Z zmago 8 : 3 nad ekipo Fassa Falcons so se hokejisti SIJ Acroni Jesenic minuli ponedeljek zvečer za letos poslovili od domačih navijačev. Včeraj so nato novo tekmo z isto ekipo odigrali še v Fassi, vendar se do zaključka naše redakcije še ni končala. Nova preizkušnja jeseniške hokejiste čaka v novem letu,

ko bodo 2. januarja gostovali pri ekipi Alege Elastic Lustenau.

Živahno je bilko v sredo zvečer tudi na Bledu, kjer je domača članska ekipa HKMK Bled v razširjenem državnem prvenstvu gostila hokejiste Crvene zvezde. Blejci so bili boljši in zmagali s 6 : 4. Naslednja preizkušnja jih čaka 7. januarja, ko bodo v Zagrebu gostovali pri Medveščaku.

Blejski hokejisti so leto zaključili z zmago proti ekipi Crvena zvezda. / Foto: Luka Rener

Negro novi trener odbojkaric Calcit Volleyballa

Kamnik – Italijan Nicola Negro, ki je v začetku letošnje sezone vodil romunsko ekipo C. S. M. Bukarešta, je po nepričakovanem odhodu njegovega rojaka Alessandra Beltramija novi trener odbojkaric Calcit Volleyballa. Negro bo ekipo prevzel po novoletnih praznikih. Šestintridesletni Negro bo Calcit Volleyball prvič vodil že 11. januarja, ko se bodo slovenske državne prvakinje v drugem krogu pokala CEV igrale proti aktualnim slovenskim pokalnimi zmagovalkam, odbojkaricam Nove KBM Branika. Prva tekma bo na sporedu v Mariboru, povratna pa 26. januarja v ljubljanski dvorani Tivoli. Sicer pa so se te dni odbojkarice Calcit Volleyballa izkazale na Madžarskem, kjer so na drugem turnirju srednjeevropske lige najprej s 3 : 0 premagale domačo ekipo Linamar, nato pa s 3 : 1 še Vasas iz Budimpešte. Slovenske državne prvakinje so edina neporažena ekipa v tem tekmovalju, svoj tretji turnir v srednjeevropski ligi pa bodo igrale od 31. januarja do 2. februarja v ljubljanski dvorani Tivoli. V prvi tekmi se bodo pomerile z ekipo Novo KBM Branikom, dva dni pozneje pa še s Slavijo iz Bratislave.

Danes božično-novoletna drsalna revija

Kranj – Drsalni klub Kranj danes, 30. decembra, pripravlja tradicionalno božično-novoletno drsalno revijo z naslovom Glasbe sveta. Predstavili se bodo tekmovalci kluba, rekreativci in tečajniki. Drsalna revija se bo v Ledeni dvorani na Zlatem polju začela ob 18.30. Vstop je prost. V Kranju pa je te dni dobro poskrbljeno tudi za vse druge, ki uživajo v drsanju. Na Slovenskem trgu je postavljeno montažno drsališče, kjer svoje veščine ob delavnikih lahko preizkusite med 15. in 21. uro, ob koncu tedna, praznikih in sedaj, v času šolskih počitnic, pa med 9. in 21. uro. Drsanje na Slovenskem trgu (uporaba ledene ploskve je brezplačna) bo možno predvidoma do konca februarja drugo leto. Med šolskimi počitnicami in v času praznikov lahko brezplačno drsate tudi v Ledeni dvorani na Zlatem polju: do sobote, 31. decembra, in v ponedeljek, 2. januarja, od 10. do 12. ure. Dvorana bo 1. januarja 2017 zaprta.

Na Pokljuki tekmovali v štafetah

Rudo polje – Na Rudnem polju na Pokljuki je bilo na praznični ponedeljek zelo živahno na tekaških progah, kjer so se najmlajši merili za točke pokala Geoplin, člani in članice pa za naslove državnega prvaka v štafetah. V konkurenci 14 ekip (po dve članici) sta med dekleti zanesljivo naslov državnih prvakinj osvojili Anita Klemenčič in Lea Einfalt, ki sta za minuto in 20 sekund prehiteli Metko Finžgar ter Valentino Semerenko, tretji sta bili Anja ter Saša Žavbi Kunaver, ki sta le sekundo zaostali za drugim mestom. Absolutno četrto mesto sta osvojili Pika Potočnik in Nika Pristavec. V konkurenci kar 36 ekip med člani sta bila najhitrejša Boštjan Klavžar in Miha Šimenc, srebro sta osvojila Luka Prosen in Miha Dolar, bronasta sta bila Domen Potočnik in Miha Dovžan.

Jeseničani potujejo na Švedsko

Mladinke in mladinci Curling kluba Jesenice bodo nastopili na svetovnem mladinskem prvenstvu skupine B, ki bo med 2. in 11. januarjem potekalo v Östersundu na Švedskem.

VILMA STANOVNIK

Jesenice – Slovenijo bosta tako v moški kot ženski konkurenci predstavljali ekipi jeseniškega curling kluba Mamuti in Top 4. Na Švedsko potujejo: Štefan Sever (kapetan ekipe), Luka Prezelj, Aljaž Stopar, Noel Gregori ter Bine Sever, ki sestavljajo ekipo Mamutov in ekipa Top 4 v postavi: Nika Černe (kapetanka ekipe), Patricia Černe, Ana Smolej, Liza

V gozd z »motorko« in s srcem

Na ljubljanskem gozdnogospodarskem območju je letos priznanje za najbolj skrbnega lastnika gozda prejel Andrej Kršinar mlajši s Topola v občini Medvode.

CVETO ZAPLOTNIK

Topol – Zavod za gozdove Slovenije vsako leto podeli priznanja najbolj skrbnim lastnikom gozda, v vsaki območni enoti enemu. V ljubljanski območni enoti je letos priznanje na podelitvi v Mojstrani prejel 43-letni Andrej Kršinar mlajši, gospodar na kmetiji Zanožje, ki je med domačini znana kot kmetija Pr' Zanošk ali Pr' Zanoškar. Kmetija obsega

deset hektarjev kmetijskih zemljišč in petintrideset hektarjev gozda, obdelujejo pa še nekaj travnikov kmetij, ki so opustile kmetovanje. Večina zemljišč je v bližini domačije, precej jih je tudi v strmini. Približno tri hektarje travnikov lahko pokosijo z navadno kosilnico, ostalo z gorsko kosilnico in s koso. »Tako kot se moški rad lepo obrije, tudi na kmetiji skrbimo, da so vsi robovi lepo obdelani, pokošeni, in da je

tudi v gozdu vse lepo pospravljeno. To nam vzame več časa, to je tudi v nasprotju s prevladujočo filozofijo – čim hitreje posekati čim več 'kubikov',« pravi Andrej in poudarja: »Takšnega odnosa do zemlje in gozda me je naučil oče. V gozd ne hodimo le z 'motorko' (motorno žago – op. p.) in z mislijo na zaslužek, ampak tudi s srcem, z dušo.«

V prihodnje bo etat manjši

Na kmetiji sta glavni dejavnosti govedoreja in gozdarstvo, z vsako ustvarijo približno polovico prihodkov. Redijo sedemnajst goved – krave dojilje in bike, imajo pa tudi piščance, zajce, koze ... V gozdu so doslej na leto posekali od dvesto do tristo kubičnih metrov drevja, v prihodnje bo letni etat manjši, saj jim je predlanski žledolom poškodoval blizu tisoč kubičnih metrov drevja, podobno škodo pa sta jim povzročila že žledoloma v letih 1986 in 1994. »Veliko večino predlanskega žledoloma smo že popravili, ostala nam je le še ena parcela. Trudimo se, da bi vzpostavili v gozdu takšen red, kot smo ga imeli pred ujmo, a ta zdaj zaradi velike količine poškodovanega drevja in obsega dela še ni tak, kot je bil nekdanj,« pravi Andrej in doda, da jim je lani lubadar napadel okrog sto kubičnih metrov smreke, a so s hitrim posekom in spravilom preprečili, da bi se širil naprej. Žarišča so odkrili sami, predvsem po zaslugi

Andrej Kršinar mlajši

Andrej je priznanja za najbolj skrbnega lastnika gozda vesel. »Vem, da bodo zdaj ljudje še bolj kritično opazovali stanje v naših gozdovih, a s tem se ne obremenjujem. Upam, da ne bo kakšne nove ujme in da bomo v gozdovih spet lahko vzpostavili red, kakršen je bil nekdanj,« pravi in dodaja, da dobro sodeluje z revirnim gozdarjem in se udeležuje tečajev, ki jih organizira zavod za gozdove. Lastnikom gozdov še zlasti priporoča tečaja o negi mladja in o krojenju lesa.

Andrejevega očeta, ki pogosto pregleduje stanje sestojev. Veliko večino lesa prodajo kot hlodovino, del pa tudi kot drva. Nekdanj so jih na leto prodali tudi po sto kubičnih metrov, zdaj jih zaradi velike ponudbe na trgu bistveno manj.

Ujme si sledijo na vsakih petnajst do dvajset let

Andrej in žena Silva, ki je po rojstvu tretjega otroka pustila službo in ostala doma na kmetiji, imata tri sinove. Najstarejši, 19-letni Marko, je že zaposlen, 16-letni Jakob obiskuje srednjo lesno šolo v Škofji Loki in kaže veliko veselje za delo v gozdu, najmlajši, 9-letni Lenart, hodi v osnovno šolo v domačem kraju. Najstarejšega sina zelo zanimata sadjarstvo in čebelarstvo, za kar so na kmetiji dobre možnosti. Ob domačiji je visokodebelni sadovnjak, v katerem

so drevesa, ki jih je polomil žled, že nadomestili z novimi; iz sadja kuhajo žganje, za katerega so na razstavi Dobrote slovenskih kmetij prejeli že več priznanj. Začeli so se ukvarjati tudi s čebelarstvom, ob manjšem čebelnjaku že postavljajo novega, večjega. »Kmetija bi lahko zagotovila enemu od sinov delovno mesto, zaposlitev, vendar je glede na hektarje premajhna. Ujme si sledijo na vsakih petnajst do dvajset let, po vsaki takšni ujmi pa je dohodek iz poškodovanega gozda možno pričakovati šele po sedemdesetih letih,« pravi Andrej in dodaja, da ga v gozd vedno rado vleče, a tudi v hlevu je lepo opazovati, kako žival prirašča. Ko ga vprašamo o načrtih za prihodnost, pravi, da so na kmetiji načrtovali gradnjo novega, sodobnega hleva za štirideset glav živine. Ker so nekatere kmetije

na območju Topola opustile kmetovanje, bi lahko najeli dodatna zemljišča, a si gradnje ob sedanjih cenah kmetijskih pridelkov ne upajo privoščiti. Les, ki so ga posekali zaradi žledoloma in napada lubadarja, so sicer lahko prodali, a je bila cena zaradi velike ponudbe lesa na trgu občutno nižja.

Glasbena družina

Druga tema, ob kateri Andrej postane še posebej zgovoren, je glasba. Kršinarjevi so glasbena družina. Andrej in njegov oče pojeta v cerkvenem zboru. Oče je nekdanj pel v ansamblu Ludvika Lesjaka, Andrej že od mladih let igra harmoniko, prepeval je v zboru Lubnik, v oktetu ljubljanskih mlekarn in v zboru Glasbene matice Ljubljana, bil po izboru Tomaža Tozona eden od 65 moških glasov v zboru Glasbene matice Ljubljana, že vrsto let prepeva v ansamblu Bitenc, ki je pred šestimi leti gostoval pri slovenskih izseljencih v Kanadi in ZDA. »Vedno sem si želel, da bi imel tri sinove. Ta želja se mi je uresničila, morda se mi bo tudi želja, da bi vsi trije igrali glasbeni instrument. Marko igra harmoniko, Jaka klarinet...« pravi Andrej in dodaja, da doslej doma še niso poskusili, da bi tri generacije skupaj zapele in zaigrale.

Na kmetiji so na željo najstarejšega sina postavili čebelnjak, v bližini tega zdaj že delajo novega in večjega.

Sedanji hlev je star petdeset let in tehnološko zastarel, radi bi zgradili sodobnega za 40 goved, a časi za takšne naložbe niso najbolj naklonjeni.

Odkupne cene mleka

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Po podatkih Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja so mlekarnice novembra letos za mleko, dostavljeno v mlekarno ter s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin, plačale v povprečju 26,22 evra za sto kilogramov, kar je bilo za 90 centov ali za 3,55 odstotka več kot mesec prej. Ker je mleko v povprečju vsebovalo 4,24 odstotka maščobe in 3,47 odstotka beljakovin, je bila povprečna dejanska odkupna cena 29,19 evra

in je bila za 1,34 evra ali za 4,81 odstotka višja kot oktobra. Odkupovalci so za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin plačali povprečno 23,87 evra za sto kilogramov, cena, izračunana glede na vsebnost maščob in beljakovin v mleku, pa je znašala 27,35 evra.

Cena mleka za sto kilogramov se je novembra četrty mesec zapored zvišala, še vedno pa je bila od devet do deset evrov nižja kot, na primer, decembra 2013 in za pet do šest evrov nižja kot decembra 2014.

Država bo več prispevala za zavarovanje sadja

Kranj – Vlada je na nedavni seji spremenila uredbo o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje osnovne kmetijske pridelave in ribištva. S spremembami je delež sofinanciranja premije za zavarovanje sadja zvišala s 30 na 40 odstotkov, za hmelj in grozdje pa z 20 na 30 odstotkov. Za zavarovanje preostalih posevkov, nasadov in plodov pred nevarnostjo toče, požara, udara strele, pozebe, poplave in viharja bo država še naprej prispevala k premiji 20 odstotkov, enak delež tudi za zavarovanje živali na kmetijskem gospodarstvu pred nevarnostjo pogina zaradi boleznih, zakola na podlagi veterinarske napotnice, usmrtnitve živali zaradi bolezni in ekonomskega zakola zaradi bolezni.

Noč izdal priročnik o čebelarstvu

Žirovnica – Boštjan Noč, čebelar s Sela pri Žirovnici in predsednik Čebelarstva Slovenije, bo januarja izdal čebelarstvo priročnik z naslovom Moja čebelarstva praksa 1. Na dan izida priročnika, to je 12. januarja, ob 18. uri bo v Čopovi rojstni hiši v Žirovnici tudi predaval o tem, kako bolje izkoristiti čebeljopašo in enostavneje obračunati z varojo.

Finančne podpore za velika podjetja

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je pred kratkim objavilo javni razpis, na podlagi katerega bo velikim podjetjem namenilo 15 milijonov evrov nepovratnih sredstev za naložbe v predelavo, trženje in razvoj kmetijskih izdelkov. Podjetja, ki zaposlujejo od 250 do 750 delavcev, bodo lahko uveljavljala finančne podpore za naložbe v ureditev ali obnovo objektov,

opreme in skladišč, oskrbo z vodo, varčno uporabo vode, ureditev greznic in čistilnih naprav, proizvodnje električne in toplotne energije za lastno porabo, posodobitev ogrevalnih sistemov, nakup mobilnega predelovalnega obrata, ureditev prodajnih in degustacijskih prostorov, nakup aparatov za prodajo in še za nekatere druge namene. Vlagatelji bodo lahko vlagali vloge v elektronski sistem od 3. januarja do 13. marca prihodnje leto.

Vsak je predstavil svojo podjetniško idejo

Hiša čevljev, Mavrični tek, domača darila iz volne in kruha, sok pirine trave kot Elikzir življenja pa prav posebna ultrazvočna naprava ... To je le nekaj podjetniških idej, ki so jih udeleženci Podjetniške akademije v Trziču razvijali v zadnjih treh mesecih in jih predstavili na zaključnem srečanju.

SUZANA P. KOVAČIČ

Trzič – V dvorani trziškega Paviljona NOB se je prejšnji četrtek kresalo od podjetniških idej. Petnajst udeležencev Podjetniške akademije, ki jo je finančno podprla Občina Trzič, izvedla pa Ljudska univerza (LU) Trzič, je imelo priložnost javno predstaviti svojo podjetniško idejo. »Ste prva generacija, ki je uspešno zaključila ta program in naj vam bo moja popotnica: zaupajte si, verjemite vase in v to, da zmorete,« jih je nagovorila direktorica LU Trzič dr. Metka Knific Zaletelj. Podjetniško akademijo je vodil predavatelj in direktor zavoda Uspešen podjetnik Tomaž Stritar, ki je zadovoljen tudi s tem, da udeleženci v treh mesecih, ko so se kalili, niso obupali, ampak zagnano vztrajali do konca. Kar pa je pravzaprav bistvenega pomena, kot je dodala dr. Metka Knific Zaletelj: »Jutrišnji svet pripada tistim, ki verjamejo v svoje sanje.«

Vsak udeleženec akademije je moral v zaključnem nastopu kar se da prepričljivo predstaviti svojo podjetniško idejo, za kar je vsak imel na voljo tri minute. Dragan Živković je povabil v Hišo čevljev in jelenčka Jake v Trziški muzej na tematsko doživetje, ki ga želi izvesti vsako soboto in ga popestriti s

šuštarskim plesom, glasbenimi dogodki, družabnimi igrami, pripovedovanjem pravljic. Direktorica Trziškega muzeja Jana Babšek je njegovo idejo podprla in napovedala, da bodo s tem v muzeju začeli spomladi. Amadej Brovč je prepričan, da smo ljudje »sami arhitekti svoje usode«, da sta zdravje in sreča neločljivo povezana in kot osebni trener (fiteasa ...) ponudil unikaten program spremembe življenjskega sloga pod imenom AB fit. Maya Madany poslovno priložnost vidi v odprtju mehiške restavracije. Izbrane mehiške okuse bi prilagodila tudi ljudem z različnimi dietami. Anka Veternik se pod sloganom Bodi aktiven osredotoča na socialno podjetništvo, na pomoč starejšim predvsem v njihovem domačem okolju in na medgeneracijsko sodelovanje. Alfonz Ostrelj pa bi ljudem rad svetoval, kako naj začne spreminjati svoje miselnost v pozitivno smer. Nina Bobnar je predstavila naravna oblačila iz konoplje za otroke, ki so prijazna koži na vse mogoče načine. Je nekaj, kar so poznale že babice in je slovensko delo. Katarina Malovrh je že zdaj povabila otroke, starše, mladino na Mavrični tek v Trziču, ki bo 26. maja prihodnje leto; barvita dogodivščina bo popestrila dogajanje v mestu.

Večina udeležencev Podjetniške akademije z Borutom Sajovicem, dr. Metko Knific Zaletelj, Tomažem Stritarjem, Andrejem Remškarjem, Mihom Lavtarjem. / Foto: Tina Dokl

Vida Hribar je predstavila domača darila iz volne in kruha. Gre za sodobne izdelke, narejen s pomočjo tradicionalnih pripomočkov in postopkov.

Križi in zabave

Bojan Rozman je svojo podjetniško idejo naslovil Križi in zabave. Maja bo na Brezjah pri Trziču odprl sončni apartma, dodana vrednost ponudbe bo Center za razvajanje hrbtenice, ki ga je razvil ob pomoči ruskega zdravnika Romana

Kovala. Dani Primožič kot velik ljubitelj zgodovine, sploh srednjega veka, vsem, ki si želijo kaj drugačnega in želijo izstopiti iz množice, nudi unikaten nakit. Ekipi se je pridružil tudi Paul Laussegger iz Borovelj, ki z zavarovalniškimi storitvami želi vstopiti tudi na slovenski trg. Marko Šetinc je našel zastopstvo za posebno ultrazvočno napravo, ki spremeni odpadke v surovino in ureja okoljsko rešitev za bioplinarne in za večje in srednje velike čistilne naprave. Klavdija Bogataj je

svoj slikarski talent usmerila v portretiranje živali v različnih tehnikah, njena prednost so energične barve. Želi dokazati, da se umetnost da spremeniti v posel. Senta Lorenčič pa pravi, naj se zabava začne in načrtuje odprtje otroške igralnice Narcisa. Raziskala je trg in tržno nišo našla na Jesenicah. Mirjan Novak pa ponuja Elikzir življenja, sok pirine trave, kajti, kot je poudarila, trend je v vse večji skrbi za lastno zdravje.

Vsak je tudi razložil, kakšni prodajni in

marketinški prijemi bi bili najboljši za njegovo podjetniško idejo, kakšen pozitivni učinek bi dejavnost prinesla lokalni skupnosti in novim delovnim mestom, raziskali so konkurenco na trgu in predstavili tudi finančni okvir za svoj posel.

Zahvala tudi mentorjem

V Podjetniški akademiji so gostili več zunanjih strokovnjakov, in sicer s področja prodaje, spletnega oglaševanja, osebnostne rasti ... Nekateri udeleženci so imeli tudi mentorje, ki so jim še dodatno svetovali. Mentorji so bili Željko Preradović, Roman Koval, Miha Lavtar, Andrej Remškar in Aljoša Huber. »Trudili ste se, bili ste dobra ekipa, treba pa je nadaljevati in vztrajati na tej poti,« je poudaril Miha Lavtar. Za udeleženca Danija Primožiča je bila to enkratna izkušnja, kot je dejal. »Ne samo novo znanje, tudi dobra energija v skupini je bila tista, ki je pritegnila,« je menil Marko Šetinc. Podjetniškim idejam je prisluhnil tudi župan Borut Sajovic in sklenil: »Pokazali ste, da ste pridni, inovativni, podjetni. Svetujem vam, da se povežete med seboj in verjamem, da vam bo uspelo.« Ali kot jim je zaželel Tomaž Stritar: »Bodoče podjetnice in podjetniki, vaša pot je odprta ...«

S Hopin do taksija

Vodja Hopin Slovenija je Gorenjec Jaka Oman. S pomočjo te brezplačne aplikacije, ki je slovaški produkt, taksi za zdaj lahko naročimo le v Ljubljani, odpeljemo pa se lahko tudi na Gorenjsko. V pol leta so opravili že več kot šestnajst tisoč uspešnih naročil.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Pred pol leta je v Slovenijo prišel Hopin, brezplačna aplikacija za pametne telefone in tablične računalnike, prek katere lahko v samo treh korakih naročimo taksi, a za enkrat le v Ljubljani.

Aplikacija Hopin je bila razvita leta 2012 na Slovaškem z namenom, da bi olajšala potovanje s taksijem po Slovaški in sčasoma tudi prek njenih meja. Poraziskavi trga, ki so jo naredili Slovaki, je letos prišla tudi v Slovenijo. Vodja Hopin Slovenija je Gorenjec Jaka Oman. »Produkt je dober in za njim je uspešna zgodba v Bratislavi, kjer imajo več kot sto tisoč

uporabnikov, več kot petsto voznikov taksistov, na mesec opravijo več kot sto tisoč uspešnih naročil,« je povedal Jaka Oman in dodal, »Hopin je trenutno najboljši način za naročanje taksija v Ljubljani. Naročanje je zelo enostavno, uporabniki so informirani, kateri taksist jih pride iskat, kdaj bo pri njih, vedo za približno končno ceno, poleg tega je celotna storitev zelo transparentna. Vožnja se namreč shrani v zgodovino naročil, kjer uporabnik vedno lahko preveri, s kom in kdaj se je peljal, koliko je plačal, skratka si oblikuje zanj najboljše storitev. Transparentnost je zelo pomembna tudi z vidika varnosti naših uporabnikov.«

Z aplikacijo lahko v samo treh korakih naročimo taksi. »Zemljevid prikaže taksije, ki so v uporabnikovi bližini na voljo. Uporabnik določi začetno lokacijo in potem naroči taksi. Če izbere končno lokacijo, mu sistem prikaže tudi približno ceno vožnje,« pojasni Oman. Glede na to, da gre za storitev, ki jo ponuja sodobna tehnologija, je pričakovano, da je večina uporabnikov mlajših. »Taksisti so peljali tudi že celo sedemdesetletnike. Uporaba aplikacije Hopin je tako enostavna kot prebiranje e-pošte, kar zna že velika večina uporabnikov pametnih telefonov,« pravi Oman.

Aplikacija je pri nas v uporabi pol leta. »Na začetku smo bili malce skeptični, a podpora iz Bratislave je dovolj dobra. Verjamemo v svojo aplikacijo, kar potrjujejo tudi naši uporabniki, ki so z njo zadovoljni. To je glavni razlog, da vztrajamo in smo uspešni, produkt je preizkušen, le še uveljaviti se mora v okolju. V pol leta je bila naša aplikacija prenesena več kot 23.000-krat, imamo 16 tisoč uspešnih naročil, v naš sistem je vključenih več kot petdeset voznikov. Na začetku je bilo nekaj težav, saj obstoječe dispečerske službe niso dovolile svojim voznikom, ki delajo zanje, da bi zraven delali še za nas. Zato smo

Jaka Oman (desno), vodja Hopin Slovenija / Foto: Peter Škrlep

morali taksistom ponuditi malce več finančnih spodbud, nagrad in garancij,« je dejal Oman. Za prihodnje leto pripravljajo posodobitev aplikacije, ki bo šla v smeri, da uporabnikom zagotovi čim boljše informacije o možnem prevozu, obogateno z informacijami o najlažjem potovanju iz ene v drugo točko.

Prek aplikacije Hopin taksi za enkrat lahko naročimo le v Ljubljani, od koder se lahko odpeljemo tudi na

Gorenjsko. Ni pa moč prek aplikacije taksija naročiti na primer v Kranju. »Prioriteta je Ljubljana, želja pa je tudi po širitvi. Tudi Hopin na Slovaškem je razširjen izven Bratislave po drugih mestih. A pred Kranjem so še mesta, kot sta Maribor, Celje, poleti je zanimiva obala ... Kako bo s širitvijo, bomo še videli,« je zaključil Oman. V mladi ekipi Hopin Slovenija sta poleg njega še ena Gorenjka in Dolenjec, sedež pa imajo v Ljubljani.

Reševali tudi na smučiščih

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minule dni se je nekaj nesreč zgodilo tudi na smučiščih in tekaških progah. Tako se je v torek na smučišču Cerkno poškodoval smučar. Dežurna helikopterska ekipa nujne medicinske pomoči z Brnika ga je oskrbela in s helikopterjem slovenske vojske prepeljala v UKC Ljubljana.

Kranjskogorski policisti so v torek popoldan obravnavali nesrečo smučarja, ki je sam padel na zaledenem delu smučišča. V padcu je smučar utrpel telesne poškodbe.

Na Rudnem polju pa se je ta teden med tekom na smučeh poškodovala tekačica. Gorski reševalci GRS Bohinj so poškodovanko oskrbeli, ji imobilizirali nogo in jo prepeljali v nadaljnjo oskrbo v jeseško bolnišnico.

Zagorel avtosalon ASP na Javorniku

Jesenice – Včeraj okoli 14. ure je zagorelo v kletnem skladišču avtosalona in avtoservisa ASP na Slovenskem Javorniku. Po prvih neuradnih informacijah naj bi se zaradi odpadle električne luči vnele pnevmatike, prvotni ogenj pa so zaposleni uspešno pogasili z gasilnimi aparati. Kot je povedal eden izmed njih, je bil prostor nenadoma poln dima. Ko so prišli gasilci, je znova gorelo. Na intervencijo so se odzvali gasilci poklicnih gasilcev Gars Jesenice in večine jeseniških prostovoljnih gasilskih društev, preko sredstev za javno obveščanje pa so zaradi močnega požara in dima tudi pozivali prebivalce Slovenskega Javornika, naj ostanejo v zaprtih prostorih. Gasilci so se morali zaradi eksplozij tudi večkrat umakniti iz kraja gašenja, zaradi gostega dima pa je posredovanje izjemno zahtevno. Ob zaključku redakcije je še vedno gorelo, na kraj pa je prišlo tudi nekaj reševalnih vozil. S požarom se je spopadalo najmanj štirideset poklicnih in prostovoljnih gasilcev. Zaenkrat poročil o žrtvah ali hujših poškodbah ni, več pa bo znanega do prihodnje številke Gorenjskega Glasa.

Trije so poškodovani

Tržič – Iz torika na sredo ponoči sta na cesti Zvirče–Kovor trčili osebni vozili. Posredovali so gasilci JZ GRS Kranj in PGD Bistrica pri Tržiču, ki so s tehničnim posegom rešili eno osebo iz avta, odklopili akumulator, zavarovali in razsvetljevali kraj dogodka ter počistili cestišče. V nesreči so se trije poškodovali.

Dala ji je zlatnino

Bled – Blejski policisti so ta teden sprejeli prijavo domačinke, da je pred dnevi neznan ženski, ki jo sicer večkrat obiše, iz sočutja izročila zlatnino, ki naj bi jo ta vrnila. Ženska zlatnine ni vrnila, naivni oškodovanki pa se tudi ni več oglasila. Zato policisti opozarjajo, da v tovrstnem izkoriščanju storilci z življenjskimi zgodbami o različnih tragedijah in dogodkih igrajo na čustva ljudi ter jih s »praznimi« obljubami zavajajo. Zato naj pazijo komu, zakaj in kaj izročajo! Kot še opozarjajo, je imela ženska v čop spete lase, govorila je hrvaško, po domovih pa naj bi prodajala prte.

Goljufal pri vozniskem izpitu

Kranj – Na eni od gorenjskih upravnih enot je minulo sredo potekal teoretični del vozniskega izpita, ki se ga je Gorenjec udeležil s ponarejeno osebno izkaznico. Na lažnem dokumentu je bila njegova slika in ime druge – prave – osebe, ki bi se morala udeležiti tega preverjanja znanja teorije in mu je pred leti zaradi kazenskih točk prenehalo veljati voznisko dovoljenje. Ponarejen dokument so policisti zasegli, moškega so zaslišali, zaradi utemeljenega suma kaznivega dejanja pa ga bodo kazensko ovadili.

Tatovi te dni ne praznujejo

Med prazniki je treba poskrbeti tako za osebno varnost kot tudi varnost stanovanj ter druge lastnine, saj tatovi med prazniki ne praznujejo, ampak odsotnost ali nepozornost hitro izkoristijo za kazniva dejanja.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Policisti ob prihajajočih novoletnih praznikih znova opozarjajo, naj poskrbimo za osebno varnost, varnost stanovanj in lastnine ter vozil. »Osebna varnost je največkrat ogrožena v kršitvah javnega reda in v kaznivih dejanjih. Gre za prepire na javnih krajih, nasilno vedenje in nevarno rabo pirotehnike, pričakuje se, da bo prisoten tudi alkohol, v smislu kaznivih dejanj pa so lahko kritične zlasti drzne tatvine in ropi. Pre-

krajih ali praznovanjih, kar vsakič povzroča tveganje.

»Na cesti je to tveganje povezano z igranjem z usodo in običajno velikim ogrožanjem drugih, drugod pa z lastno varnostjo,« še dodaja Kos in opozarja, da naj bomo med prazniki pozorni tudi na domove.

»Storilci izkoriščajo zgondno temo, odsotnost ljudi in opuščene samozaščitne ukrepe, kot so na primer odprta okna za zračenje, pozabljivost pri zaklepanju vrat, neustrezno odlaganje ključev, puščanje sporočil o odsot-

Ob prazničnem božičnem koncu tedna je bilo v Retečah vlomljeno v stanovanjsko hišo in odtujenih več različnih predmetov, na Potočnikovi ulici v Škofji Loki je storilec pri vlamu odnesel denar, v Britofu in v Železnikih pa je bila poleg denarja ukradena še zlatnina.

vidni naj bodo posamezniki tudi pri uživanju pijače na javnih krajih, zlasti zaradi morebitnega podtikanja stvari v pijače. Več pozornosti naj bodo deležni še najmlajši. Ne puščajte jih samih!« svetuje višji policijski inšpektor Bojan Kos in odsvetuje tudi vsakršno vožnjo pod vplivom alkohola in prekomerno popivanje na javnih

nosti in podobno. Varnostni poudarek naj bo tudi na vozilih, ki so lahka tarča za tatove in zelo verjetno to tudi bodo, če bodo ljudje v njih puščali vredne predmete. Za razbitje stekla, kar je najpogostejši način izvršitve kaznivega dejanja, storilec namreč potrebuje zelo malo časa, tatvino pa lahko izvrši zelo hitro. Pogosto mu dejanje lastnik še

Poskrbite, da bo edini, ki mu bo te dni uspelo priti skozi okno, Dedek Mraz.

olajšajo, saj predmete odlagajo kar na sedeže ali druga vidna mesta. To vse odsvetujemo in pozivamo ljudi, naj denarja, telefonov, torbic, nahrbtnikov in drugega ne puščajo v vozilih. Vozil naj

tudi ne parkirajo na neurejenih in neosvetljenih parkiriščih, vedno pa naj bodo zaklenjena,« še pravi Bojan Kos ter v imenu vseh policistov želi mirne in varne praznike.

Šteblaj kritičen do ministrstva

Na okrajnem sodišču v Kranju se je nadaljevalo sojenje v primeru nekdanjih vodilnih Žičnic Vogel, zaradi domnevnega ponarejanja listin oziroma preslepitve pri pridobivanju evropskih sredstev.

ANDRAŽ SODJA

Kranj – Na zatožno klop okrajnega sodišča v Kranju so minuli četrtek znova sedli nekdanji direktor žičnic Vogel Tomaž Šumi, njegov naslednik Anton Šteblaj in direktor Projektivnega podjetja Kranj Marjan Markič, medtem ko je bil direktor Gorenjske gradbene družbe Branko Žibera zaradi zdravstvenih težav odsoten. Tožilstvo četverici, v primeru, ki sega v leto 2007, očita ponareditev poslovnih listin oziroma preslepitev ob črpanju evropskih sredstev za štirisedežnici Brunarica in Orlove glave, in sicer naj bi s spremembo datumov na dokumentih o izvedbi gradbenih del, ki naj bi se jih lotili prehitro, to je pred odobritvijo sofinanciranja, preslepili gospodarsko ministrstvo, da so Žičnice Vogel prišle do 1,7

milijona evrov nepovratnih evropskih sredstev.

Obtoženi krivdo zavračajo in poudarjajo, da so ravnali po navodilih ministrstva.

Sojenje, za katerega obramba že od vsega začetka vztraja, da je povsem nesmiselno, saj je bil projekt zamenjave žičnic na Voglu nujen, denar pa uporabljen smotno, poteka že od začetka letošnjega leta in se bo, kot kaže, zavleklo tudi v prihodnje leto, saj je naslednja obravnava razpisana 9. januarja 2017.

Nadaljnja udeležba Žiberne ostaja še odprta, saj je kljub pojasnilom odvetnice o njegovem zdravstvenem stanju, sodnica odsotnost Žiberne ocenila za neopravičeno.

Tokratni narok je bil posevečen dopolnitvi zagovora Antona Šteblaja. Podobno kot ostali obdolženi je

opozoril na težave pri razpisu, na vrsto napak in odgovornost gospodarskega ministrstva ter na kratko obdobje, v katerem je gradnja na Voglu zaradi naravovarstvenih pogojev in zime sploh možna.

»Eden od ključnih problemov, ki so se pojavljali pri pridobivanju nepovratnih sredstev, je bilo prepozno objavljeno razpisov s strani gospodarskega ministrstva, na kar smo tudi večkrat opozarjali. Tako je bilo tudi z razpisom leta 2007,« je dejal Šteblaj in dodal, da je bil to prvi problem, ki je ogrožal izvedbo investicije.

Nato se je zapletlo še pri določanju velikosti podjetja, zaradi česar je bilo potrebno dodatno odpiranje ponudb. Projekt so po Šteblajevih besedah ovirali tudi pogoji Zavoda RS za varstvo narave, ki je opredelil, da lahko

nadomestna gradnja štirisedežnic zaradi gnezdenja ptic poteka le med 15. avgustom in 1. marcem.

Kasneje se je pri izvedbi pojavila še potreba po dodatnih delih za zagotavljanje varnosti, a so kljub temu investicijo uspešno zaključili v zgolj 128 dneh in še pred novim letom zagnali žičniške naprave. V nasprotnem jim je grozila izguba zimske sezone, ki bi bila lahko lahko pogubna.

Šteblaj pa je izpostavil tudi vrsto drugih »šlamparij« ministrstva za gospodarstvo in tamkajšnjih uslužbencev, tako je ocenil, da so njihove napake projekt zamaknile za 30 dni. Izpostavil je tudi diskriminatorne pogoje do pokrajini, saj bi bil isti projekt, po istem razpisu v drugih regijah točkovan z bistveno več točkami, na ta dejstva pa investitor ni mogel vplivati.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Tebe večno bom ljubil ...

Najstarejše srce iz lecta, ki so ga našli v vse leto trajajoči akciji ob 250-letnici lectarije v Radovljici, ima gospa Ivana Krašovec iz Kranja. Pred skoraj natančno 65 leti ji ga je podaril njen kasnejši soprog Danijel Krašovec.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Ob začetku študijskega leta, 16. decembra leta 1951, so v menzi nasproti hotela Union v Ljubljani priredili brucovanje. Na plesu je mladi Danijel ugledal dekle, Ivano, ki mu je bila všeč. Kupil ji je majhen lectov srček z napisom »Tebe večno bom ljubil, če te glih ne bom dobil«. Postala sta par in se kasneje poročila.

Več kot pol stoletja kasneje je gospa Ivana Krašovec iz Kranja v Gorenjskem glasu prebrala, da v lectarski delavnici v Radovljici ob 250-letnici lectarije v mestu iščejo najstarejše slovensko srce iz lecta. Izmed vseh, ki so jih prinesli v muzejsko delavnico gostilne Lectar, je bilo prav to najstarejše. V petek, 16. decembra, je bilo staro 65 let.

Akcije iskanja najstarejšega lecta v Sloveniji sta se ob 250-letnici lectarije in 10-letnici njune lectarske

delavnice domislila Jože in Lili Andrejaš, lastnika gostilne v petsto let stari hiši na Linhartovem trgu v Radovljici. Z odzivom sta bila zadovoljna, pravita, da so v času zbiranja starih lectovih src od sredine februarja letos med njima in lastniki najstarejših lectov stkale številne prav posebno tople vezi.

Ob zaključku akcije sredi decembra sta vse sodelujoče povabila na srečanje v Radovljico in nato še na proslavo ob občinskem prazniku, kjer sta Andrejaševa prejela priznanje, gospa Ivana Krašovec pa nagrado za najstarejše lectovo srce.

Tako kot preostali lecti je tudi srček gospe Krašovec le primer glavnega namerne lectarstva oziroma lectov: pomagati svojim lastnikom ohranjati spomin na lepe trenutke v življenju, ko so lect prejeli v dar.

Tako je tudi z drugim najstarejšim lectovim srcem, 60 let starim lectom

Lili in Jože Andrejaš z gospo Ivano Krašovec ob zaključku akcije iskanja najstarejšega slovenskega lectovega srca. Gospa Ivana v rokah drži lectovo srce, ki ji ga je pred 65 leti kupil njen takrat še bodoči mož Danijel. / Foto: Primož Pičulin

zakoncev Suhadolnik. Takrat še mlad fant Alojz je lectovo srce z ogledalcem kupil svojemu dekletu Cilki

na binškožni praznik leta 1956 na Žalostni gori pri Preserju. Cilka in Alojz sta se leta 1957 tudi poročila in

danes rada povesta, da ju to srce po vseh letih še vedno »skup drži«.

Lectovo srce Maruške Soklič Klasinc je staro 46 let in je zanimivo predvsem zaradi napisa ter z njim povezane zgodbe. Srce je namreč lastnica prejela od svojega brata kot poročno darilo, ko se je novembra 1970 poročila z dve leti mlajšim možem. Brat, ki je imel smisel za šale, jima je poklonil srce, ki ga krasi hudomušno sporočilo: »Stara je b'la, trd'ga srca. Vendar dobila je mlad'ga moža.«

Na podobno temo je tudi napis na 41 let starem lectovem srcu Jelke Korošec, ki ga je prejela od svojega nekaj

let mlajšega moža: »Boljše z mladim praprot žet, kot starim d'narce štet.« Prav tako iz leta 1975 je lectovo srce gospe Marte Janež, ki ga krasi klasična dekoracija z rožico in Prešernov verz: »Bog živi vas Slovenke, prelepe žlahne rožice.«

Majda Lončnar z Bleda je zdaj že 45 let staro srce prejela v zahvalo od strica, ki mu je večkrat pomagala. Srček z velikim napisom Bled krasi še verz: »Glej, vseh mislih mojih misel: Enkrat še objeti Te!« Marica in Srečko Melinc pa sta bogato okrašeno lectovo srce dobila za poročno darilo na kmečki ohceti na Bledu avgusta 1982. Na njem so kar tri sporočila, eno od njih gre takole: »Če ubogal me ne boš, ne boš ti moj mož, – te bom zaničvala, si drugega izbrala.«

Kot pravijo lectarjevi, ki so pred desetimi leti obudili lectarsko tradicijo v hiši in v kleti gostilne na noge postavili zdaj zelo priljubljeno muzejsko lectarsko delavnico, je v jubilejnim letu v okviru akcije iskanja najstarejšega slovenskega lectovega srca nastala čudovita zbirka starih lectov, ki predstavlja tudi zanimiv pregled tradicionalnega okraševanja lectov na Slovenskem. Del zbirke je ostal v muzeju na ogled obiskovalcem tudi po zaključku praznovanja jubileja, spomin na vse stare lecte, ki so jim jih prinesli v času akcije, pa so ohranili v posebni publikaciji, ki jo je uredil vodja muzejske delavnice Tomaž Šlibar.

Reportaža

Oteповci v bohinjske domove prinašajo srečo in blagoslov stran 18

Pogovor

Zdravnik Aleksander Doplihar iz Kamnika v Ljubljani vodi ordinacijo Pro bono stran 19

Obletnice

Prvega januarja 2007 je Slovenija kot trinajsta država EU prevzela evro stran 20

Od petka do petka

Predsednik Borut Pahor je ob ponedeljkovem državnem prazniku v predsedniški palači gostil blizu tristo obiskovalcev. / Foto: Stanko Gruden (STA)

V prostorih Javnega sklada republike Slovenije za kulturne dejavnosti v Ljubljani so v torek odprli Center poezije Tomaža Šalamuna. / Foto: arhiv JSKD

Policisti Policijske postaje Domžale so v preteklih dneh zasegli rekordno količino pirotehnik. / Foto: Tina Dokl

Ena najvarnejših držav

Ob dnevu samostojnosti in enotnosti so v uradu predsednika države pripravili dan odprtih vrat. Predsednik Borut Pahor si je zaželel, da bi Slovenija za vselej ostala med najvarnejšimi državami.

MATEJA RANT

Odpri vrata predsednikovega urada

Predsednik Borut Pahor je ob ponedeljkovem državnem prazniku v predsedniški palači gostil blizu tristo obiskovalcev. Kot jim je dejal, je slovenska predsedniška palača verjetno edina na svetu, v kateri obiskovalci lahko osebno obiščejo pisarno predsednika in se z njim tudi pogovorijo. »Glede na varnostne razmere v Evropi in v svetu je to še toliko bolj edinstveno. To je znak velikega zaupanja,« je poudaril predsednik Pahor in dodal, da je njegova velika želja, da Slovenija za vselej ostane ena najbolj varnih držav na svetu. Obiskovalci so si ob tej priložnosti lahko ogledali tudi slovesnost ob podelitvi odlikovanja Orkestru Slovenske vojske, ki letos praznuje dvajsetletnico delovanja. Predsednik ga je odlikoval z redom za zasluge za ohranjanje tradicije vojaških orkestron na Slovenskem in prispevek k bogati slovenski glasbeni kulturi. Odlikovanje je iz rok predsednika v imenu celotnega orkestra prevzela umetniška vodja in dirigentka Orkestra Slovenske vojske Andreja Šolar.

Ob dnevu samostojnosti in enotnosti je državljanem nagovoril tudi predsednik

vlade Miro Cerar, ki je poudaril, da se na ta dan spominjamo veličastnega dogodka, ko smo kot narod pokazali največjo mero enotnosti v svoji zgodovini. »Po 25 letih obstoja naše države prihaja čas, ko se začnemo vedno bolj zavedati, da je država nekaj vsem skupnega in da moramo s to dobro ravnati odgovorno in pošteno. Predvsem pa ne smemo nikoli pozabiti, da lahko vsi skupaj poskrbimo, da bo Slovenija še uspešnejša ter da bo v njej lepo in dobro živeti,« je še poudaril predsednik vlade.

Prostor, posvečen poeziji

V prostorih Javnega sklada republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) v Ljubljani so v torek odprli Center poezije Tomaža Šalamuna. Gre za knjižno zbirko Tomaža Šalamuna, ki jo je podarila pesnikova žena Metka Krašovec, njen skrbnik pa je pisatelj in urednik Aleš Šteger. Center so odprli točno na drugo obletnico smrti Tomaža Šalamuna, najbolj plodovitega in najbolj prevajanega slovenskega pesnika, ki je izdal več kot štirideset pesniških zbirk. Zbirka vsebuje knjige poezije, literarne teorije in lep slovja, v njej je tudi mnogo izvornih knjig uglednih tujih avtorjev s posvetili. V zbirki so tudi vse avtorske knjige

Tomaža Šalamuna in prevodi njegove poezije v dvajset tujih jezikov ter revije, v katerih so objavljene njegove pesmi. Direktor JSKD Igor Teršar je ob odprtju poudaril, da Center poezije Tomaža Šalamuna ni zgolj prostor s pesnikovimi knjigami, ampak živo srečevališče ljudi, ki imajo radi poezijo.

Zasegli rekordno količino pirotehnik

Policisti Policijske postaje Domžale so v preteklih dneh prišli do podatkov o skladiščenju in preprodaji večjih količin pirotehnik. Na podlagi informacij, ki so jih pridobili, so v hišni preiskavi pri tridesetletniku iz okolice Domžal zasegli skoraj 150 tisoč različnih pirotehničnih izdelkov v skupni teži skoraj šeststo kilogramov. Z zbiranjem obvestil glede prepovedane pirotehnik so policisti začeli, ko so jih iz ene od šol na območju Logatca obvestili, da so v prostorih šole našli petardo. Policisti so v preiskavi ugotovili, da je pirotehniko v šolo prinesel učenec, ki jo je nato prodal drugemu učencu, ta pa naprej še svoji sošolki. Omenjenim mladoletnikom so zasegli skupaj 166 kosov pirotehničnih izdelkov, ki jih je učenec kupil od 16-letnika z območja Logatca. Policisti so v nadaljnji preiskavi preprodaje pirotehničnih izdelkov

ugotovili, da je 16-letnik izdelke nabavljajal prek spletnega foruma od 30-letnika z območja Domžal. Med osebami, pri katerih so zasegli pirotehniko, je bil tudi mladoletnik, ki se je pred leti že poškodoval pri uporabi pirotehničnih izdelkov. Cerknški in logaški policisti so tako v preteklem tednu mladoletnikom zasegli skupaj okoli 1300 kosov pirotehničnih izdelkov, večinoma petarde. Zoper mladoletne kršitelje so policisti na pristojna sodišča podali obdolžilne predloge.

Dobrodelni skok v morje

Na obali bodo tudi letos novo leto vstopili energično in s precejšnjo mero adrenalina. Na Centralni plaži Portorož se bo v nedeljo odvil že 13. Novoletni skok v morje, ki bo tokrat tudi dobrodelno obarvan. Evro od vsake poravnane participacije, ki znaša simboličnih pet evrov, bodo namreč podarili v dobrodelne namene. Donacijo bo prejel Lions klub Portorož Zarja, ki bo poskrbel, da bodo sredstva prišla v roke tistih, ki jih resnično potrebujejo. Kopanje v mrzli morski vodi naj bi krepilo imunski sistem in dvigalo odpornost, kot v šali dodajajo organizatorji, pa mrzlo morje boja spere tudi grehe, ki so se morebiti nabrali v minulem letu.

Peta veja oblasti

DR. BOJAN DOBOVŠEK,
VODJA SKUPINE NEPOVEZANIH POSLANCEV

moj pogled

Ljudje se večkrat sprašujejo, kdo nam vlada in v čigavo korist. Ali nam vladarji lepšejejo resnico? Ali se trudijo za upravljanje države v korist ljudi? Klasična delitev oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno vejo, ki so si v sistemu zavor in ravnovesij ter nadzorujejo druga drugo, je že dolgo presežena. Nadgrajuje se z mediji kot četrto vejo, ki naj bi neodvisno nadzorovala preostale, toda kdo danes nadzoruje/obvladuje medije? Multinacionalne korporacije, vplivni bančniki in netransparentne neformalne mreže, o katerih razpravljam v svojih prispevkih, tvorijo peto vejo oblasti, ki si s svojim vplivom podreja vse preostale v škodo ljudi in le v svojo korist. Moja predavanja o peti veji

oblasti, tako na Pravni fakulteti v Belgiji kot tudi raziskovalno delo na Univerzi v Würzburgu, so odpirala vprašanja, kdo bo nadzoroval to vejo in ali pravna država v poznomoderni družbi sploh še deluje.

Ljudje vidijo vladajočo elito oziroma politično elito. Zanj je značilno, da nosi za razliko od preostalih družbenih skupin posebno družbeno moč/oblast. Vladajoča elita ima pred ne-elito prednost v tem, da monopolizira moč in s tem pridobi možnost političnega odločanja. Preostale elite, ki se pojavljajo v družbi, imajo različen vpliv na področja družbenega življenja. Ker je politična elita nadzorovana s strani ljudi, medijev in finančnih institucij, so se v ozadju

razvile druge skrite elite, ki niso nadzorovane. Tako so se razvile skrite neformalne mreže kot peta veja oblasti in prav te elite prevzemajo moč politični eliti preko svojih vzvodov.

Dosedanje vztrajanje politike, da bodo probleme rešili z represivni ukrepi organov kazenskega pregona, je sprenevedanje, saj v mnogih primerih ne gre za kazniva dejanja, kar je posledica neustreznih zakonov v okviru zlorabe pravne države in načrtnega kadrovskega slabljenja represivnih institucij. Povečevanje represivnih ukrepov in institucij vodi v oženje človekovih pravic in policijsko državo kot antipod pravni državi, kar omogoča elitam, da zaradi vzbujanja strahu pred kriminaliteto, terorizmom

in drugimi ogrožanji ostajajo na oblasti. Rešitve je treba iskati v neodvisni proaktivni vlogi nadzornih finančnih institucij in sledenju tokov denarja ter transparentnem odkrivanju pridobivanja premoženja, na kar stalno opozarjam. Redki preiskovalni novinarji počno prav to in nam razkrivajo konkretna imena pete veje oblasti. Dejstva, ki jih razkrivajo, kažejo, da so lobistična omrežja, ki držijo v krempljih Slovenijo, najmočnejša v zadnjih petindvajsetih letih.

Odgovore je treba iskati v transparentnem upravljanju države. V Sloveniji se je razvil svojstven model upravljanja države, ki ga sam opredeljujem kot kongregacijski model. Tovrsten model upravljanja

izhaja iz netransparentnega upravljanja državnega premoženja, kreativnih razlag norm, ki temeljijo na pravnih mnenjih izbranih strokovnjakov, obvladovanja medijev skozi službe za krizne odnose z javnostmi ter držanja ljudi v nevednosti z obvladovanjem informacij, statistik in popačenjem dogajanj v tujini. Kongregacijski model tako temelji na držanju ljudi v nevednosti in ima na podlagi obvladovanja medijev skozi krizno komuniciranje vpliv na svoje vernike, da ti ne vidijo, da je cesar gol. Zato imajo ljudje občutek, da živijo v pravljici Cesarjeva nova oblačila znane pisatelja Hansa Christiana Andersena, dokler se ne zbudijo v realnosti.

Po svetu

Neverjetne posebnosti

Ob koncu leta lahko na tem mestu, s katerega se oziramo po svetu, ugotovimo, da je na planetu veliko znanega in še več neznanega. Slednje nas navdaja z dvomi in strahom, marsik(d)aj pa je tudi nadvse zanimivo ...

MIHA NAGLIČ

Deset neverjetnih dejstev

Navajam deset neverjetnih zemljepisnih dejstev, za katere gotovo še niste slišali. Prvo: Je kje na planetu »otok na jezeru na otoku na jezeru na otoku«? Je »Otok Vulcan Point je na jezeru Bulkang Taal, ki je na ognjeniškem otoku, ki je na jezeru Lawang Taal, ta pa je na Luzonu, največjem od otokov, ki sestavljajo Filipine.« - Drugo: »Rusija je tako velika, da leži v 11 časovnih pasovih. Ko je na skrajnem vzhodu Rusije ura pet popoldne, je na evropski strani ura šest zjutraj.« - Tretje: Kako v Rusijo brez vizuma? »Kakšen kilometer v Estonijo sega majhen delček Rusije v obliki škornja. Težava je, da seka glavno in praktično edino cestno povezavo med vasema Sesniki in Lutepää. Ker bi obvoz trajal predolgo, Rusija na tem mestu dovoljuje prehod državne meje brez vizuma, če to storimo z avtomobilom in se med potjo ne ustavljamo, temveč gremo v oziroma nazaj proti Estoniji.« - Četrto: samo dve državi na svetu sta taki, da morajo njuni državljani prečkati dve drugi državi, da pridejo do morja. V tako redkem geografskem položaju sta Lihtenštajn in Uzbekistan.

»Če želimo iz Lihtenštajna priti do katerega koli morja, moramo prečkati Avstrijo in Italijo, Švico in Nemčijo ali pa Švico in Francijo.« Za Uzbekistan velja enako, če Kaspijsko morje obravnavamo kot jezero, kar tudi je, saj nima stika s svetovnimi oceani in zato ni pravo morje. Tudi Črno morje kopno obdaja z vseh strani, a je prek Bosporske ožine in Dardanel povezano s Sredozemskim morjem, to pa z Atlantskim oceanom. - Peto: v Avstraliji je ograja, ki je tako dolga kot voznja iz Ljubljane v Dubaj. »Ograja služi varovanju ovčjih čred na kmetijah in rančih v jugovzhodnem delu Avstralije pred avstralskimi divjimi psi dingi. V drugi polovici 19. stoletja je bil dingo v kmetijski dejavnosti zelo prijazen jugovzhodnem delu Avstralije praktično iztrebljen. Kmetje niso želeli, da se lačni divji psi v regijo vrnejo iz drugih delov Avstralije, zato so svojo drobno zaščitili z ograjo. Ograja je dolga 5614 kilometrov. Pot iz Ljubljane v Dubaj z avtomobilom bi bila le sedem kilometrov daljša, pravi zemljevid Google Maps. - Šesto: Atlantski vhod v Panamski prekop leži bolj na zahodu od pacifiškega. »Kako je to mogoče, ko pa je Tihi ocean zahodnejše od Atlantskega? To je mogoče zato, ker

Panama ni navpična stena med Atlantikom in Pacifikom, temveč leži približno pravokotno na oba oceana. Prekop so kopali tam, kjer je Panama najožja in kjer jim je lahko narava pomagala najbolj. - Sedmo: Tihi ocean je tako velik, da ima svojo hemisfero. To pomeni, da je mogoče Zemljo iz vesolja pogledati tako, da vidiš samo Tihi ocean in (skoraj) nič kopnega, vse celine so na drugi strani planeta. - Osmo: Edinstveno mesto. »Če bi iz mesta Stamford v ameriški zvezni državi Connecticut krenili proti vzhodu, zahodu, severu ali jugu ter se v vsako smer premikali v ravni črti, bi vselej končali oziroma morali prečkati ameriško zvezno državo New York. - Deveto: Kateira država premore najdaljši interni polet? »Rekorda za najdaljši lokalni polet nimajo ZDA, Rusija, Kitajska ali Avstralija, temveč Francija. Gre za polet iz Pariza v Saint-Denis na otoku Reunion v Indijskem oceanu. Reunion, ki leži blizu Madagaskarja, namreč spada pod ozemlje Francije.« - Deseto: »Če bi z ladjo odplul v vzhodne obale Kanade in ves čas plul v ravni črti, ti kopno niti enkrat ne bi bilo v napoto, na koncu pa bi pristal ob zahodni obali Kanade. Izlet bi bil dolg 35.400 kilometrov.« To naj bi bilo zaradi

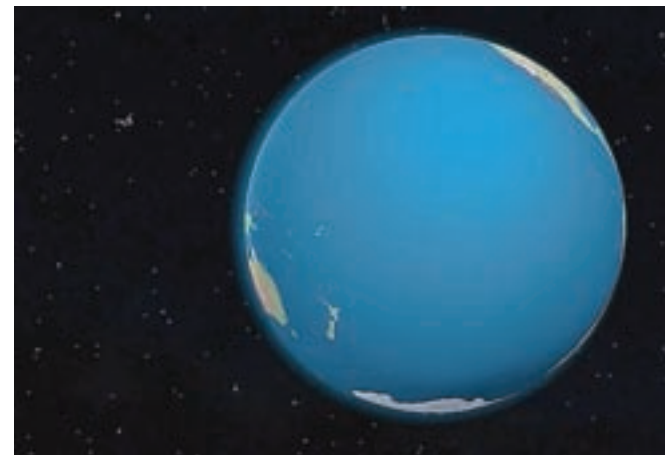
rotacije planeta. - Vse te posebnosti si je skoraj nemogoče predstavljati brez zemljevidov. Preverite torej v atlasih in na Google Maps. (Vir: spletni forum AskReddit; Matic Tomšič, siol.net)

Posluš za najšibkeje

»Trebja je razmišljati tudi o otrocih, ki niso obdani z ljubeznijo matere in očeta, ampak so na svet prišli v vojni, revščini in bežanju. V podzemnem bunkerju, da bi se skrili pred bombardiranjem, na pločniku velikega mesta, na dnu z migranti prenapolnjenega čolna.« S to božično izjavo je papež Francišek, ki je 17. decembra dopolnil 80 let, še enkrat izkazal, da je eden redkih prvakov tega sveta, ki ima posluš tudi za trpljenje najšibkejših zemljanov.

Smo že čez?

»Zelo malo ljudi se zaveda, kako smo s pretiranim potrošništvom marsikje že zdavnaj presegle ekološko 'točko brez vrnitve', in dvomim, da sploh kdo pomisli, iz kakšnih delovnih razmer prihajajo stvari, ki jih kupujemo v 'čudovitih' nakupovalnih središčih.« Tako meni Arne Hodalič (1955), svetovni popotnik, fotograf in publicist. Po mojem mu lahko verjamemo.

Na tem digitalno obdelanem posnetku Tihega oceana se lepo vidi, da to silno vodovje pokriva skoraj polovico (dejansko pa več kot tretjino) planeta. / Foto: Wikipedija

Papež Francišek (na sliki med obiskom v brazilski faveli) je eden redkih prvakov tega sveta, ki mu je mar tudi za spodnjo polovico zemljanov. / Foto: Wikipedija

Deček, ki kot suženjski delavec šiva angleško zastavo. Avtor te zidne slike (murala) je umetnik Banksy, v Londonu, 2012.

Slovinci v zamejstvu (540)

Slovenski božič v Ukvah

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Kanalska dolina v Italiji je v ponedeljek, na praznik svetnika Štefana in na dan slovenskega praznika samostojnosti in enotnosti, doživela čudovit praznični dogodek. Združenje Don Mario Cernet iz Ovčje vasi/Valbrune, župnija svetega Filipa in Jakoba v Ukvah/Ugovizze in cerkveni pevski zbor iz Ukev so v ukovski cerkvi priredili božični koncert. To je cerkev svetega Filipa in Jakoba, ki jo je 29. avgusta leta 2003 zemeljski plaz, ki je skupaj z deročim hudournikom z Ukovške planine dobesedno padel v dolino, skoraj poravnal z zemljo. To je bil sodni dan tega kraja. Zvonik je bil podrt, zvonovi so ležali na tleh, oltarji so

bili razbiti, cerkvena oprema in mašni plašči so ležali vsepovsod. To je danes žalostni spomin, na katerega spominjajo table pred cerkvijo.

Na ponedeljkovem koncertu so peli domači cerkveni pevski zbor s stoletno tradicijo, ki ga že blizu trideset let vodi Osvald Errath in je lani izdal zgoščenko z naslovom Bogu in Mariji v čast, ljudem pa v veselje, mešani pevski zbor Jakob Gallus iz Celovca pod

vodstvom Sabine Wiegele in kot gost mešani pevski zbor Lipnica iz Kamne Gorice pod vodstvom Andreja Zupana. Povedali so mi, da se zbor imenuje po potoku Lipnica, ki teče skozi Kamno Gorico. Nastop pevk in pevcev iz Kamne Gorice je bil nekaj posebnega. Iz oltarnega prostora niso zvenele božične pesmi v tradicionalni izvedbi, ampak so Kamnogoričani izvedli spevoigro Slovenski božič. Besedila

Poslušalkam in poslušalcem slovenskega programa avstrijske radiotelevizije ORF je na božični večer v slovenščini voščil krški oziroma celovski škof Alois Schwarz. Po radiu je voščil tudi koroški evangeličanski škof Manfred Sauer.

Pevke in pevci iz Kamne Gorice med spevoigro Slovenski božič

zanjo je zbral etnolog akademik dr. Niko Kuret (1906–1995), za glasbeno plat pa je poskrbel skladatelj in duhovnik Matija Tomc (1899–1986). Spevoigra je bila za tradicionalno božično petje nekaj novega. Kamnogoričani so bili nagrajeni z dolgim aplavzom. Koncert je bil sklenjen s Sveto nočjo, ki so

jo ob spremljavi Osvalda Erratha zapeli vsi zbori z občinstvom v cerkvi vred. Med udeleženci koncerta je bil tudi župan občine Naborjet - Ovčja vas Boris Prešeren. Kamnogoričani pa v ponedeljek v Ukvah niso samo peli in igrali, ampak so pred cerkvijo tudi pritrkovali z malimi zvonovi.

Reportaža

Prinašajo srečo in blagoslov

Otepanje je stara bohinjska šega, ko se mladi fantje med božičem in novim letom odpravijo po hišah in s seboj prinašajo dobre želje za prihajajoče novo leto. V Stari Fužini jih je letos na skoraj dvesto vrat potrkalo dvanajst.

IGOR KAVČIČ

V začetku decembra so v Centru TNP Bohinj v Stari Fužini odprli razstavo o otepanjih. Razstavili so kostume fužinarskih otepancev, zavrteli kratke dokumentarne filme, ki so bili o otepanju posneti v preteklosti, pripravili pa so tudi pogovor o tem edinstvenem decembrskem običaju v Zgornji Bohinjski dolini. Kot so zapisali, bo razstava kostumov v centru na ogled v decembru in januarju, razen 26. in 27. decembra. Zakaj? Ker so vsako leto na Štefana dan seveda v uporabi.

Ni treba preveč napenjati ušes, da bi tega dne sredi popoldneva v Stari Fužini slišali glasne kravje zvonice, ki vam bodo izdali, v katerem delu vasi se tisti trenutke nahajajo otepanci. »Spodaj pri sosedih so,« s fotografijno izveva pri hiši, mimo katere je tik pred tem v polmraku švignila srednje velika postava v ovčjem kožu. Vstopiva za njimi, h Krevsovim, kot je pri hiši domače ime. Pozdravi nas gostitelj Igor Kuštrin: »Vsako leto pridejo, ne glede na to, kakšno vreme je. Zdaj so še bolj na začetku vasi, danes jih še dolga čaka.« Zato mlade fante potem, ko sprejmejo njihova voščila in dobre želje za prihodnje leto in se jim zanje oddolžijo s prispevkom, povabijo še k mizi ob peči in jim postrežejo s hrano in pijačo. Ker imajo s seboj harmonikarja, ta eno ureže. »Ko pride polnoč, ko gorijo le še sveče ...« naprej zapoje na videz najbolj razposajeni med njimi, Matic po imenu, kot izvem kasneje. A ne ostanejo dolgo, na vrsti je naslednja hiša na oni strani ceste.

Vedno so se maskirali le moški

Otepanje je stara bohinjska šega, ki se je ohranila še iz predkrščanskih časov. Obhod našemljenih fantov v času med božičem in novim letom se je v Sloveniji v taki obliki ohranil samo v Bohinju. »Velja pravilo, da skupino otepancev sestavljajo mladi fantje, ki so zreli za vojake in niso poročeni, torej je otepanje izrazito fantovska – moška stvar,« pove muzejska svetovalka Marija Ogrin iz Zavoda za kulturo, izobraževanje in turizem Arheo Alpe iz Bohinjske Bistrice. Ogrinova, po stroki arheologinja, dodaja: »Kot piše Niko Kuret v knjigi O nosivcih slovenskih šemskih običajev, je bila maska do časa renesanse izključno pravica moškega, ki si jo je lastil že prazgodovinski lovec. Študije kažejo, da so bile tajne moške zveze znane že v antičnem svetu. Člani moških zvez so gojili kult mrtvih in kult rodovitnosti v določenih časih leta, ker so verjeli, da se v tem času vrnajo mrtvi. Prav v času dvanajstih noči, ob zimskem sončnem obratu, ko je noč najdaljša v letu, se duše rajnikov v podobi našemljenih mladeničev – otepancev vračajo. Z maskiranjem si moški oziroma fantje opuščajo svojo individualnost, saj bi se duše rajnikov rade maščevale, bile nasilne, vendar pa nasprotno prinašajo v hišo srečo in blagoslov.«

Fantovske družbe, kot so otepanci, so tako ohranjale starodavno izročilo, ki je stoletja, verjetno tisočletja prehajalo iz roda v rod. Ohranile so se tudi živalske podobe mask, kot na primer lik žaklja z gamsovimi rogovi.

Foto: Tina Dokl

V Stari Fužini so otepani Luka, Urban, Matic, Jan, Blaž, dva Žana, Nik, Jaka, Klemen, še tretji Žan in »muzikontar« Janko.

Otepanci so sicer oblečeni v kožuhe iz ovčje kože, večina izmed njih ima na glavah maske. Kdo bi vedel, ali drži tista, koder pri mladih na domačiji dlje časa ni bilo otrok, da so otepanci plesali z gospodinjo, čez devet mesecev pa se ni vedelo, kdo je bil, saj so bili zamaskirani. Rod pa je v družini vseeno šel naprej.

Otepa se ob vsakem vremenu

Kakšna je pravzaprav otepanjska družina. Kot reče: vanjo sodijo le neporočeni fantje, a dovolj stari, da so godni za vojsko. Kdaj pa kdaj je bil zraven tudi kakšen oženjen. Menda so že pred mnogimi leti kdaj naokrog otepani tudi starejši, ker mlajših ni bilo. Da tradicija ne zamre. Letošnji fužinarski otepanci, enajst se jih je zbralo, so bili v povprečju stari okrog osemnajst let. Dvanajsti, edini s prstanom,

je bil harmonikar Janko, ki že več kot deset let na štefanovo s harmoniko spremlja otepance od hiše do hiše. »Vsi fantje so iz Stare Fužine. Starejši poskrbimo, da zberemo mlajše, neporočene fante, da se tradicija nadaljuje. Zlasti starejši prebivalci vasi jih vsako leto pričakujejo in bi bili užaljeni, če jih ne bi bilo,« pove Jani Smukavec, ki zadnja leta pomaga organizirati skupino otepancev. Pred tem, ko še ni bil poročen, je bil več kot deset let tudi sam med njimi. Spominja se, da so na štefanovo otepani vsako leto, ne glede na vreme. »Bilo je leto, ko je najprej deževalo, nam namočilo kožuhe, potem je začelo snežiti, nakar je padlo še pod ničlo in smo bili kot ledene kocke.«

Vloge med otepanci si fantje razdelijo glede na starost in zaupanje. Običajno je mer (župan) tisti, ki je velik in močan, in gre vedno naprej. Za njim je muzikontar,

sledita tisti z žakljem pa baba, ki je največkrat fant, ki je bolj sramežljivega značaja. Če mer popisuje darove, jih naslednji spravlja v žakelj, baba pa v košaro. Po navadi so to klobase, jajca, kakšna steklenica žganega ali vina, zdaj vedno bolj pogosto denar. Tam, kjer jim nihče ne odpre vrat, nanje s kredo narišejo klobaso. »Velikokrat pa odtehtajo tudi lepe želje,« pove muzikontar Janko in doda, da zapojejo kakšno narodno, čeprav jih današnja mladina ne zna ravno veliko. Otepanci v Stari Fužini vsako leto obiščejo kakih dvesto domov. »Letos smo začeli že pred eno popoldan in upam, da bomo do konca prišli okrog desete. Že po tradiciji se potem zberemo v gostilni pri Mihovcu, kjer nam skuhamo klobase in se še malo poveselimo,« še pove Janko.

Prav tako na štefanovo otepanje v Studorju, medtem ko je za silvestrovo otepanje

v navadi v Srednji vasi, Češnjici in Jereki. Da bodo naslednji dan otepani še po nekaterih hotelih, ki v zadnjem času prav tako pričakujejo njihov obisk, ki je seveda zanimiv tudi za obiskovalce, še dodaja Smukavec. Marija Ogrin je prepričana, da se prav z ohranjanjem takih starih običajev, tudi v časih, ki niso bili najbolj naklonjeni temu – v času po drugi svetovni vojni, kaže tudi trdnost Bohinjcev. »Domačini vsako leto pričakujejo otepance na svojih domovih in jim ne bi bilo prav, če bi se ta navada opustila. Tudi Občina Bohinj je v proračunu za leto 2017 namenila nekaj sredstev za nove otepanjske kožuhe in ohranjanje starih,« dodaja Marija Ogrin, hkrati pa je prepričana, da bi morali za stare kožuhe, maske urediti prostor v Bohinjki – Centru TNP Stara Fužina in postavili stalno razstavo, kar si zagotovi bohinjski otepanci zaslužijo.

Ponekod otepance tudi pogostijo, ti pa zapojejo kakšno narodno. / Foto: Tina Dokl

Otepanje je v Stari Fužini dolgoletna tradicija in starejši fante vsako leto željno pričakujejo. / Foto: Tina Dokl

Mer (župan) je med otepanci tisti, ki skrbi za »računovodstvo«. / Foto: Tina Dokl

Pogovor

Stisk soljudi ne dojemamo več

Aleksander Doplihar

Aleksander Doplihar iz Kamnika je 86-letni zdravnik, ki v Ljubljani že skoraj petnajst let vodi ordinacijo Pro bono, brezplačno ambulanto za vse, ki so brez zdravstvenega zavarovanja. Izjemno kritičen do nedavne zdravniške stavke opozarja, da je država malega človeka v zadnjih petindvajsetih letih povsem razvrednotila.

JASNA PALADIN

Aleksander Doplihar, upokojeni zdravnik splošne prakse in specialist medicine dela, častni občan občine Kamnik in prejemnik državne nagrade za prostovoljstvo, ljudem v stiski pomaga že več kot šestdeset let. Je zdravnik kritičnih misli z velikim srcem, ki ga denar ne zanima, zato je pred tedni v javnosti ostro obsodil svoje zdravniške kolege, ki so se odločili za stavko.

Nedavni stavki zdravnikov ste javno močno nasprotovali. Zakaj?

»Ta stavka je bila usmerjena v glavnem le v to, da tisti, ki že imajo veliko, dobijo še več. Od zdravnikov je zelo nepošteno do njihovih sodelavcev, predvsem medicinskih sester, pomožnih delavcev in paramedicinskih strokovnjakov, da le-ti niso bili vključeni v stavko. Zdi se mi, da ta 'dobiti več' nikakor ni potreben, saj se tako le norčujejo iz upokojencev, ki za štirideset let dela dobijo 500 evrov pokojnine. Normalen človek z normalnimi potrebami s tem denarjem v tej državi danes ne more preživeti. V zadnjih letih se obnašamo zelo licemerno in asocialno, to pa je najbolj vidno v tem, kako so sindikati izsilili zvišanje plač. Kdor že zdaj težko preživi, bo imel v prihodnje le še manj. Tudi v naši pro bono zdravstveni ambulanti v Ljubljani jim pomagamo pri plačevanju položnic, kar preprosto ni prav. In bistvo te zdravniške stavke je bilo zgolj izsiljevanje. Najbolj me je motilo, da so državo izsiljevali na koži nemočnih in obupanih pacientov, ki so že tako najbolj ranljivi, pa so v tej stavki edini nastradali. Država je v pogajanjih pokleknila in dogovora, ki so ga podpisali, ne bi smela sprejeti. Zdravniki preprosto ne bi smeli biti usmerjeni tako asocialno, kot danes v večini žal so.«

Kako bi se po vaše v prihodnje lahko izognili zdravniškim stavkam oz. izsiljevanju, na katerega opozarjate?

»Menim, da bi morali vsi skupaj nastopiti bolj energično. Država kot taka ni storila ničesar, zato bi morali nekako stavkati pacienti proti zdravnikom oziroma tej peščici zdravnikov izsiljevalcev. Jasen dokaz, kako pacienti lahko stavkajo, smo pred

Aleksander Doplihar

meseci videli v bolnišnici v Izoli ... Pacienti se vedno bojijo, da bodo zboleli in zdravnik enkrat potrebovali, zdravnik pa ta prastra s pridom izkorišča. Čakalne dobe so umetno ustvarjene zgolj zato, da nekateri služijo trikrat več denarja, kot bi bilo pošteno, da bi ga. S tem izsiljevanjem si zdravniki prizadevajo dobiti le večje 'površine', da lahko nagrabijo še več denarja.«

Je ta vaš kritičen glas v zdravniških vrstah med vašimi kolegi slišen?

»Pravzaprav ne. Čeprav se mnogi moji kolegi strinjajo s tem, na kar opozarjam, da bi bilo treba spremeniti njihov odnos do pacientov, javno ob tej zadnji zdravniški stavki nihče ni potegnil z mano. Opozarjam, da zdravniki nismo nobene emince v belih haljah, ki si lahko privoščijo, kar želijo. Zelo me je prizadelo, da niti zdravniška zbornica niti zdravniško društvo nista potegnila s pacienti in nastopila proti stavki in izsiljevanju sindikata.«

V svojih kritikah že dolgo opozarjate na načrtno ukinitje javnega zdravstva. Se temu sploh še lahko izognemo?

»Že petindvajset let se na različne načine in v različnih institucijah borim, da bi ohranili javno zdravstvo, kajti le-ta s svojo solidarnostjo omogoča zdravstveno varstvo vsem

državljanom in samo javno zdravstvo lahko ljudem zagotovi dostopnost do vseh tistih nujnih operacij in pregledov, ki se vsako leto množijo z elektronsko hitrostjo. Medicina naglo napreduje, vesoljska tehnika nam je omogočila kup novih preiskav, ki si jih človek v zasebnem zdravstvu nikakor ne more privoščiti, če ni zelo zelo bogat. Svoje zdravstvo želimo prilagoditi amerišskemu sistemu, ampak le z vidika zaslužka zdravnikov, ne sledimo pa novim priložnostim, ki jih prinaša razvoj tehnologije. Tisti, ki silijo v to, nikakor ne želijo videti, da je to smrt za javno zdravstvo in smrtna nevarnost za malega človeka, ki smo ga v zadnjih petindvajsetih letih uspeli že povsem razvrednotiti. Delavec, ki je edini, ki še resno ustvarja, danes pri nas ni vreden ničesar več. S svojo plačo ne more zadovoljiti niti osnovnih življenjskih potreb.«

Celotno zdravstvo bi torej moralo delovati tako kot vaša pro bono ambulanta ...

»Tako je. Sredi januarja bo minilo petnajst let, odkar smo jo odprli v Ljubljani, zdaj delujejo tudi že v Mariboru, Kopru, v ustanavljanju je tudi na Ptuj. Žal pa se kaže, da je zadnja leta potreba za to vse več.«

Kdo so torej vaši pacienti oziroma tisti, ki se v stiski in

brez zdravstvenega zavarovanja obrnejo na vas?

»Napačno je velikokrat slišano mišljenje, da k nam hodijo le brezdomci in migranti. Vse več je namreč tistih, ki so zadnja leta obubožali, med temi pa je še posebej veliko obrtnikov in samostojnih podjetnikov, ki zaradi zelo drage države, ki smo si jo omislili, ne zmorejo plačevati prispevkov, posledica tega pa so dolgovi in takrat se jim zdravstveno zavarovanje zamrzne. Država nikakor ne bi smela podpirati politike razvrednotenja malega človeka, ki v danem trenutku nima možnosti, da bi normalno živel ali se zdravil, če zbolí.«

Še vedno vsakodnevno delate v ljubljanski pro bono ambulanti?

»Vodim jo še, vsak dan pa nisem več tam, nekajkrat tedensko pa kljub vsemu še vedno. Naša ekipa je že kar velika, samo v Ljubljani jo sestavlja devetindvajset zdravnikov, v bazi pa imamo okoli 800 pacientov, ki imajo pri nas kartoteke.«

Kakšno sporočilo imate za vse, ki niso zdravstveno zavarovani, pa vseeno potrebujejo pomoč?

»Nezavarovani in vsi tisti, ki so zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ogroženi, bi morali zbrati pogum in od družbe zahtevati, da jih zdravstveno oskrbi.

Ne glede na njihovo trenutno situacijo. Niso namreč oni tisti, ki bi jih moralo biti sram za stanje, v katerem so se znašli!

Težava so tudi številni starostniki, ki si ne morejo privoščiti doma za ostarele, čeprav so delali vse življenje, na stara leta pa nato finančno ogrožajo svoje otroke. In to ni prav, saj so ti ljudje svoje življenje dali tej skupnosti, ki bi morala za njih poskrbeti, takrat, ko so obnemogli. Plačevali so namreč svoje prispevke, in to ne nizkih, da je ta država lahko bogato živelá!«

Življenjske razmere so za večino, kot kritično opozarjate, vedno slabše. Je res vse tako slabo? Smo lahko pred novim letom tudi kaj optimistični?

»Ko smo se osamosvojili, smo imeli vse – najboljše urejeno zdravstveno službo v Evropi, vse možnosti za vse naše državljane ... Seveda je bilo to za državo in vse 'lovce na denar' drago, ampak takrat smo razmišljali o tem, da bomo živeli krasno, da bomo postali druga Švica ipd. Dejansko pa smo takrat spregledali vse tiste, ki so na veliko kradli naše premoženje. Ostala nam je peščica nekaznovanih tajkunov. Narediti bi morali tako, kot je nekaj naredil Peter Veliki, ki je vsem kradljivcem odsekalo eno roko, lažnivcem pa jezik. Zdaj pa imajo pri nas vsi tajkuni obe roki in jezik, iz nas pa se delajo norca!

Žalosti me, ker mladina danes strašno izgublja socialno poanto življenja. Ne vidijo več stisk drugih, ne znajo pomagati drug drugemu, ne menijo se za ljudi okoli sebe. Stisk soljudi sploh ne dojemamo in ne sprejemamo več. Tudi mladi so vedno bolj usmerjeni le v denar, humani motivi našega življenja pa so že povsem pozabljeni ...«

Stiske ljudi so okoli praznikov še večje ...

»Dobro je, če si stari, bolni in osamljeni najdejo družbo, da niso sami, da delijo svoje težave, se družijo s sebi podobnimi.

Prav pa je, da tudi mi vsi v teh dneh še toliko pogosteje pogledamo okoli sebe, namenimo ljudem prijazno besedo, koga obiščemo pogosteje kot sicer in si vsi skupaj prizadevamo za lepši svet. Prostovoljstvo nas namreč lahko le bogati.«

“Nezavarovani in vsi tisti, ki so zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ogroženi, bi morali zbrati pogum in od družbe zahtevati, da jih zdravstveno oskrbi. Ne glede na njihovo trenutno situacijo. Niso namreč oni tisti, ki bi jih moralo biti sram za stanje, v katerem so se znašli!”

Obletnice

Pred desetletjem smo uvedli evro

Osem let zatem, ko je bil evro 1. januarja 1999 uveden kot knjižni denar v enajstih državah članicah Evropske unije, in pet let zatem, ko so v obtok dali evrske bankovce in kovance, je 1. januarja 2007 skupno evropsko valuto kot trinajsta država EU prevzela tudi Slovenija.

SIMON ŠUBIC

Deset let torej mineva, odkar smo v Sloveniji uvedli evro in se po dobrih 16 letih poslovili od slovenskega tolarja (iz obtoka je bil uradno vzet 14. januarja 2007), menjalni tečaj pa je bil določen pri 239,64 tolarja za 1 evro. Samo še danes imate sicer čas, da pri Banki Slovenije tolarске kovance zamenjate za evre, medtem ko čas za menjavo tolarških bankovcev v evrske časovno ni omejen.

Slovenija si je čimprej vstop v evroobmočje za cilj zadala že ob vstopu v Evropsko unijo 1. maja 2004. Da je dosegla ta cilj, je morala izpolniti t. i. konvergenčne (maastrichtske) kriterije, katerih ključna značilnost je stabilnost. Stopnja inflacije tako ni smela za več kot 1,5 odstotne točke presežati povprečja stopnje inflacije treh držav članic, ki so dosegle najboljše rezultate glede stabilnosti cen. Javnofinančni primanjkljaj ni smel presežati treh odstotkov BDP, javni dolg pa ne šestdeset odstotkov BDP (dovoljene so sicer nekatere izjeme). Dolgoročne obrestne mere niso smele presežati povprečja obrestnih mer treh držav članic z najnižjo stopnjo inflacije za več kakor dve odstotni točki, zagotoviti pa je bilo treba tudi stabilen tečaj valute. Medtem ko proračunski primanjkljaj in obseg javnofinančnega dolga pred dobrim desetletjem še nista bila problematična in sta se vse od vstopa Slovenije v EU gibala v okvirih pakta o stabilnosti in rasti, k čemur je v okviru socialnega dialoga pripomoglo tudi odgovodovanje javnih uslužbencev pri rasti plač, na kar se je do danes že kar pozabilo. Več težav je bilo s krotanjem inflacije, ki se je na sprejemljivo raven znižala šele konec leta 2005.

Za vstop v evroobmočje je morala Slovenija izpolniti t. i. konvergenčne (maastrichtske) kriterije, katerih ključna značilnost je stabilnost. Stopnja inflacije tako ni smela za več kot 1,5 odstotne točke presežati povprečja stopnje inflacije treh držav članic, ki so dosegle najboljše rezultate glede stabilnosti cen. Javnofinančni primanjkljaj ni smel presežati treh odstotkov BDP, javni dolg pa ne šestdeset odstotkov BDP (dovoljene so sicer nekatere izjeme). Dolgoročne obrestne mere niso smele presežati povprečja obrestnih mer treh držav članic z najnižjo stopnjo inflacije za več kakor dve odstotni točki, zagotoviti pa je bilo treba tudi stabilen tečaj valute.

Slovenija je ob uvedbi evra pri Evropski centralni banki naročila 296,3 milijona kosov evrskih kovancev, vrednih 103,9 milijona evrov, in 94,5 milijona kosov evrskih bankovcev, vrednih 2,2 milijarde evrov. / Foto: Tina Dokl

Uvedbo evra smo Slovenici pričakovali z mešanimi občutki. Državljanje je predvsem skrbel skok cen življenjskih potrebščin, v slovenskem gospodarstvu pa so skupno evropsko valuto sprejeli odprtih rok, saj mu je evro prinesel več pozitivnih kot negativnih učinkov. Z vprašanjem, kaj je Slovenija z evrom dejansko pridobila in izgubila, smo se zato obrnili na uglednega ekonomista gorenjskih korenin dr. Jožeta Mencingerja in Bojana Ivanca, glavnega ekonomista pri Analitiki Gospodarske zbornice Slovenije (GZS). Pričakovano sta predstavila precej različna pogleda.

Evro dober v dobrih časih in slab v slabih

»Formalno je Slovenija izgubila enega od štirih stebrov gospodarske suverenosti, to je denarno politiko – uravnavanje količine

denarja v obtoku in določanje vrednosti svoje valute. Dejansko pa je treba upoštevati, da je, čeprav je bil tolar dober denar, nemška marka že pred evrom opravljala velik del funkcij, ki jih ima denar, to je dele menjalne, zakladne in merilne funkcije. Koliko je Slovenija z evrom dejansko pridobila ali izgubila, je zato težko reči. Prav tako ne vemo, kako bi v danih okoliščinah ravnala slovenska denarna oblast; po vključitvi v EU in še bolj v evroobmočje je dopuščala hazardiranje bank in podjetij, ko se je začela kriza, pa je z ihtavostjo skupaj z izvršno in zakonodajno oblastjo krizo še poglobljala,« pravi Mencinger.

Po njegovem mnenju Slovenija zaradi skupne evropske valute ni nič slabše prebrdila svetovne finančne in gospodarske krize v letih 2008–2010, kot če bi še vedno imela tolar in bi lahko vplivala na njegov tečaj. »Mislim, da velikih razlik ne bi bilo, saj je Slovenija premajhna, da bi s svojo valuto dosegla to, kar je 40-milijonska Poljska, ki z uravnavanjem tečaja lahko močno vpliva na veliko gospodarstvo. Krizi se Slovenija zaradi padca izvoza ne bi mogla izogniti, res pa je, da si je z neumnim »varčevanjem« po letu 2011 naredila še več škode, kot jo je povzročila sama kriza, in da je temu v veliki meri botrovala Banka Slovenije. Poleg tega dvomim, da bi takrat in

da bomo še kdaj imeli tako samozavestno denarno oblast, kakršno smo imeli po osamosvojitvi. Za vse veje oblasti zadnjega desetletja je namreč najbolj značilna popolna poslušnost evropskim oblastem,« pojasnjuje Mencinger.

Evro, ki je do krize veljal za največji dosežek evropskega združevanja, je bil političen projekt brez trdnih ekonomskih temeljev; nekaj, kar dobro deluje v dobrih časih in slabo v slabih, razmišlja Mencinger. »Temeljna napaka je bila, da so v evroobmočje vključili države, ki niso izpolnjevale pogojev za tisto, kar imenujemo optimalno denarno področje, v katerem je uporaba skupnega denarja koristna. Še več, pri vključevanju se niso držali niti fiskalnih pravil, ki so jih sami postavili. Zdaj sicer vedo, da je evro zgrešen projekt, v katerega pa se še zdaj ne sme dvomiti, a gre za breme, ki ga članice plačujejo z nižjo gospodarsko rastjo. Evropska centralna banka je povsem nemočna, vsak mesec v obtok pošlje 80 milijard evrov primarnega denarja, ki samo kroži po finančnih trgih in ustvarja novo finančno krizo. Koliko je to, pove podatek, da je letni BDP Slovenije približno 37 milijard evrov. A zaradi strahu pred negotovostjo tega »dosežka« ne upajo odpraviti; da bi evro rešili, dodajajo nova in nova nesmiselna pravila,« opozarja Mencinger, ki

meni, da bo morda prišlo do krčenja evroobmočja na države, ki so, čeprav neformalno, pripadale območju nekdanje nemške marke – sem predvsem sodijo države EU, ki imajo presežke v plačilni bilanci, med njimi je tudi Slovenija. »Še manjša je možnost popolne opustitve evra, a malone gotovo je, da bi Slovenija evroobmočje zapustila med zadnjimi. Ne glede na to, da smo pred 25 leti zelo uspešno zapustili dinarsko denarno področje in da to vsaj tehnično še znamo,« napoveduje.

Evro gospodarstvu prinesel stabilnost

Po mnenju vodje analitiške skupine na GZS Bojana Ivanca je uvedba evra slovenskemu gospodarstvu prinesla stabilnost in nižje transakcijske stroške. Slovenija namreč izvozi v članice evroobmočja 53 odstotkov celotnega izvoza, v uvozu pa te predstavljajo 61 odstotkov, z leti pa se je delež blagovne menjave s temi državami še okrepil, predvsem zaradi sprejema evra v novih članicah, poudarja.

»Največja korist, ki jo predstavlja evro, je enotno valutno območje, kar spodbuja tudi k oblikovanju enotnega trga blaga in storitev. Tako imajo naša podjetja popolno predvidljivost pri prejetem znesku (na valutnega tveganja), prav tako nimajo s tem povezanih transakcijskih in administrativnih

stroškov. Te koristi so relativne glede na velikost, še največje pa prav za majhna podjetja,« razlaga Ivanc, ki drugače od Mencingerja pravi, da evro ni zgolj političen projekt, ampak tudi ekonomski – in je trdno povezan s prostim pretokom blaga, storitev ter tudi delovne sile. »Trenutno največjo grožnjo predstavlja razrast populizma, ki z dejanskim ekonomskim stanjem v posameznih državah (Nemčija, Nizozemska, Velika Britanija) ni povezan, saj je brezposelnost v teh državah nizka. Precej več zaupanja v evro imajo majhne države, med njimi tudi Slovenija. Ocenjujemo, da Slovenci evro povezujemo z nemško marko ter cenimo cenovno stabilnost, povezano s tem. Podpora evru je po zadnjem Evrobarometru pri 80 odstotkih v Sloveniji, v EU pri 55 odstotkih. Zgolj prost pretok ljudi je tisti, ki ga Slovenci kot člani EU cenimo bolj,« razlaga.

Morebiten izstop Slovenije iz evroobmočja in ponovna uvedba lastne valute bi bila po Ivančevem prepričanju za naše gospodarstvo slaba novica, ker bi bili s tem povezani visoki administrativni stroški (nov denar, prilagoditev cenikov), dolg do tujih partnerjev bi ostal v trdi, tuji valuti, podjetja in država pa bi se precej dražje zadolževala. »Na tujih trgih bi pridobili začasno konkurenčno prednost zaradi padca vrednosti nove valute, vendar bi tudi vrednost uvoženega blaga zato porasla, kar bi pomenilo vrnitev v čas inflacije oziroma cenovne nestabilnosti; tudi za tuje vlagatelje bi postali zato manj privlačni, ti bi se zato raje odločali za investicije v sosednji Hrvaški. Plače bi v novi valuti precej bolj porasle, vendar realno ne veliko več kot sedaj. Kupna moč prebivalstva bi se tako znižala. Glede na to, da imamo visok presežek v tekoči plačilni bilanci, bi bila ta poteza nespametna, saj s tem že izkazujemo zadostno konkurenčnost na izvoznih trgih,« razmišlja Ivanc in dodaja, da lahko zaradi velike povezanosti gospodarstva z evrskimi trgi zdaj dodatno povečujemo konkurenčnost z višanjem izvoza z visoko dodano vrednostjo ali pa z višanjem stroškov dela, ki bo po dinamiki nižje od tistega v naših glavnih trgovinskih konkurentkah (pretežno v višegradskih državah).

Na robu

Družinska zapuščina, 2. del

Tragedije

MILENA MIKLAČIČ

usode

»V škati so se znašla tudi pisma, ki jih je moja pokojna mama pisala svojemu prvemu fantu. Tudi za ta pisma, ki so se ohranila, sem babici zelo hvaležen. Mamo, ki je bila zelo verna, stroga in tudi hladna ženska, po branju pisem bolje razumem. Najmanj enega je temu Ivanu pisala še

potem, ko je bila poročena. 'Ljubi moj Ivan, kako si kaj? Vem, da bolje nego jost, kjer sem tako nerodna ratala, da nisem za nikamor. Le tebe bom ljubila, le tebe nosila bom v srcu ...'

»Nemoremsi predstavlja ti, da je bila moja čustveno zelo hladna in odmaknjena mati zmožna tako globoke ljubezni!« se Ludvik kar ne neha čuditi. V nekem drugem pismu, pa ji Ivan odgovarja: 'Še zmeraj ljubljena Sonja. Kaj takega nisem pričakoval od tebe. Pišeš mi, da mi bo žal, če bom pozabil nate. Ampak jaz mislim, da bo tebi žal, ker sanjaš o drugem človeku, ko ležiš zraven očeta svojega otroka.' Kljub ostrini, ki jo je bilo čutiti med vrsticami, pa je na koncu dodal: '... srčno te pozdravljam, čez plan in gore, pri tebi do smrti bo moje srce ...' Pisma, ki si jih je moja mama še po poroki izmenjavala s svojim prvim fantom Ivanom, so se me zelo dotaknila. Pravzaprav so me prizadela. Mama je bila, vsaj na videz zelo častna ženska. Bogvarij, da bi se otroci kdaj kaj zlagali ali da ne bi živeli po desetih božjih zapovedih. Neusmiljeno je nas kaznovala. Sama pa je živela neko vzporedno, tudi grešno

življenje, v katerega ni imel nihče vstopa. Niti ne ubogi oče, ki je verjetno dobro vedel, da žena, naša mama, ni bila nikoli čisto njegova. Ni bil neumen, moral je to čutiti! Ker ni marala njega, ni marala nas, otrok. Vsak trenutek, ko nas je pogledala, se je zavedala, kdaj in kako smo bili spočeti. Pisma, ki sta si jih z Ivanom pisala, sem zelo skrbno prebral. Če jim je verjeti, sta se po tem, ko se je moja mama poročila, srečala le enkrat. In to na Ptuju. Zakaj tam, ne vem točno, a predvidevam, da je tam nekaj časa živela Ivanova sestra Marica, ki je bila vsa leta nekakšen most med bratom in mojo mamo. Ona je bila tudi tista, ki je skrbelo, da so njuna pisma prišla do cilja. V enem od pisem, ki je bilo napisano po morebitnem srečanju, Ivan piše: 'Ko v poznih urah vsi sladko spijo in krasne sanje uživajo, samo jast še hodim po sobi, ker na tvoje pismo srčno odgovorit želim. Najsrčnejša ti hvala, da sem te lahko videl in ti stisnil roko. Sto in sto misli imam pred očmi, kako bi te moral objeti in poljubiti, pa se nisem upal. Preveč radovednih oči je bilo okoli naju. Trpelo in jokalo je moje srce, da ti ne morem povedati,

kako. Vidim tvoje oči, ki so me gledale krasno in zapeljivo in žalostno. Srce mi še vedno močno bije, četudi sva se v tem času, kar se nisva videla, oba postarala. Molim, da bo prišel dan, ko te bom lahko na samem objel in poljubil. Bodi pozdravljena in misli na človeka, ki te ljubi. Ivan.'

Po kakšnem čudežu so se znašla ta pisma na podstrešju, ne vem. Lahko da jih je Ivanova sestra po bratovi smrti prinesla moji mami, lahko jih je izročila celo očetu. Nikoli ne bom izvedel. Lahko da sem kot prvi otrok celo Ivanov, kdo bi vedel?! Mama je vse življenje zelo trpela, oče tudi. Vse bi jim je verjeti, sta se po tem, ko se je moja mama poročila, srečala le enkrat. In to na Ptuju. Zakaj tam, ne vem točno, a predvidevam, da je tam nekaj časa živela Ivanova sestra Marica, ki je bila vsa leta nekakšen most med bratom in mojo mamo. Ona je bila tudi tista, ki je skrbelo, da so njuna pisma prišla do cilja. V enem od pisem, ki je bilo napisano po morebitnem srečanju, Ivan piše: 'Ko v poznih urah vsi sladko spijo in krasne sanje uživajo, samo jast še hodim po sobi, ker na tvoje pismo srčno odgovorit želim. Najsrčnejša ti hvala, da sem te lahko videl in ti stisnil roko. Sto in sto misli imam pred očmi, kako bi te moral objeti in poljubiti, pa se nisem upal. Preveč radovednih oči je bilo okoli naju. Trpelo in jokalo je moje srce, da ti ne morem povedati,

»Eni od škatek je odkril tudi listino, ki odkriva, zakaj je praded ob njivi, ki je bila nekoč v njihovi lasti (danes tam stoji Mercator) postavil 'bohovo znamenje'.

»Njegov brat je imel sina edinca Petra, ki je bil bolan (težave z želodcem) in ni bil primeren za naslednika. Praded je svojemu bratu predlagal, naj del hiše

preuredi v gostilno, češ vino bo pa že lahko točil, če za drugo rabo ni. Tako se je tudi zgodilo. Potem pa je naneslo, da je šel Peter sredi hude zime po očeta, ki se je z občinskimi odborniki po seji zapil. Zaradi poledice je voz zaneslo v graben, kolo se je snelo in ni kazalo drugega, kot da se je Peter sam lotil popravila. Ko je poskušal dvigniti zadnji del voza, je bil ta napor zanj prehud. Sesedel se je in bruhanil kri. Na srečo so ga našli mimoidoči, da so ga, preden bi zmrznil, odpeljali k zdravniku. Moj praded, veren kot je bil, se je zaobljubil, da bo postavil 'bohovo znamenje', če Peter ostane pri življenju. To se je res zgodilo, znamenje je potem stalo več kot sto let, dokler ga niso odstranili in zaradi nastajajočega trgovskega centra prestavili drugam.«

Dokumenti tudi pričajo, da so bili nekateri Ludvikovi predniki zelo podjetni. Eden od teh govori o nekem Maksu, ki je kandidiral celo za župana, pa ga potem niso izvolili, ker se je izvedelo, da je goljufal pri trgovanju z lesom. Zanimivo je tudi, da se nad tem, da je mož pretepal svojo ženo, niso zgražali.

»Eden od maminih stricov, ime mu je bilo tako kot meni, se je celo štirikrat poročil. Tri žene so mu uradno sicer umrle na porodu, a kot kaže zapis, ki ga je nekdo od prednikov pustil na nekem mrliškem listu, jim je tudi sam malo pomagal na drugi svet. Ko se je poročil četrtič, je domov pripeljal žensko

s tolminskega konca. Tja je šel zato, ker ga v domačih logih ni nobena marala. Imel je smolo. Ta ženska je bila precej divjaška in ga je, če je ni ubogal, tudi pretepla kot mačka. Rada je bila žganje in kavo in če enega in drugega ni bilo pri hiši, je vzela metlo in toliko časa tolkla po možu z njo, dokler ni vpregel konja in se zapelel v dolino po eno in drugo. Je pa zgledno skrbelo za otroke – iz treh zakonov jih je bilo 17. Umrli pa je, ko je padla s češnje in si razbila glavo.«

Pred drugo svetovno vojno je širšo Ludvikovo družino reševal pred lakoto Jernej, ki je bil zelo dober mesar, znan daleč naokoli. Klal je tako za kmete kot tudi za partizane in Nemce. Namesto plačila si je zmeraj odrezal kos mesa in ga potem – ker je bil samski – delil z bližnjimi. Na stara leta je postal malo čudaški, in ko je umrl, ni dovolil, da bi ga pokopali s svečanostmi, ki so bile takrat v navadi. Njegov pogreb je bil eden prvih v tako imenovanem 'družinskem krogu', zaradi česar so ga ljudje še dolgo časa opravljali.

Med različnimi papirji je naletel tudi na pismo nekega moškega, imenovanega Zorko. Četudi ima Ludvik do potankosti izdelano družinsko drevo, ne ve točno, kam bi ga del. A tudi pismo, ki ga je Zorko pisal kot mobiliziranec v prvi svetovni vojni, je zelo zanimivo.

(Konec prihodnjič)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Ruardovi in železarstvo na Jesenicah

PETER COLNAR

Rodbina Ruardovih predstavlja vzorčen primer, kako je »rodbinsko podjetje« vplivalo na razvoj nekega kraja, pokrajine in tudi države. Čeprav Ruardov na Jesenicah ni več, zaradi železovih saj v »rdečem mestu« še vedno vse spominja nanje.

Ena veja fužinarske in podjetniške rodbine Ruardov se je iz Belgije začetku 18. stoletja preselila na Dunaj. Valentin Ruard, ki je umrl 30. decembra 1789 na Savi na Jesenicah (rojen leta 1713 neznano kje), se je posvetil industriji. Leta je 1766 odkupil od tržaških trgovcev Brentana in Venina železarno na Savi pri Jesenicah z vso rudarsko posestjo, gozdovi in graščino.

Leta 1775 je kupil od Michelangela Zoisa še železarno in kladiva na Pasjeku, v Mojstrani in Radovini. Obnovil je fužinske naprave in

dvignil proizvodnjo ter razširil gozdno posest v triglavskem pogorju, Karavankah in Zgornjesavki dolini. Z Žigo Zoisom je imel spore zaradi rudokopnih področij v Karavankah.

Valentinov sin Leopold Ruard (rojen 14. 5. 1766 na Dunaju, umrl 11. februarja 1834 na Savi na Jesenicah) je leta 1789 prevzel vso očetovo posest. Ko je spoznal vrednost premoga za razvoj industrije, je leta 1795 zaprosil za podelitev rudarskih pravic na področju Gambrškega gospostva pri Zagorju. Leta 1798 je z rudarskim sodnikom Gussmanom napravil prve uspešne poskuse o uporabnosti premoga v železarnah. Ob poroki z Magdaleno, hčerko dunajskega podjetnika Boštjana Siegerta, je priženil še fužine v Beli peči. V času francoske okupacije je dva

bataljona francoskih gardnih lovcev vodil čez Kočno v Medji dol Avstrijcem za hrbet. Kasneje se je moral javno spokoriti z nošnjo velikega križa skozi Jesenice.

Sin Viktor Ruard, rojen 26. marca 1814 na Savi na Jesenicah, je rudarsko posest močno razširil. Leta 1836 se je poročil z Ano Atzl, hčerjo graščinskega oskrbnika v Trziču. Z njo je imel 11 otrok. Bil je lastnik rudnih stop in topilnice železa na Pasjeku, železovega rudnika v Preski pri Polšniku, svinčenega rudnika v Zavrstniku pri Šmartnem, jamskih mér v Potoški vasi, v Jazmah in Izlakah, v okolici Brestanice, Reštanja, Srobotni dolini, Zakovcu pri Reštanju in zgornji Sevnici. Vso to zagorsko-litijsko posest je leta 1840 prodal tastu Atzlu. Od briksenske škofije je kupil

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- * V Stiški vasi pod Krvavcem se je 28. 12. 1839 rodil časninar Ivan Železnikar. Od leta 1882 je bil urednik pri Slovenskem narodu v Mariboru. Že kot študent je agitiral za mladoslovensko politiko, objavljaval v celovškem Slovcu, Slovenskem gospodarju ...
- * Na Olševku pri Šenčurju se je 29. 12. 1898 rodil pilot Stane Rape. Bil je med ustanovitelji prve slovenske letalske vojaške enote, ki je sodelovala v bojih za slovensko severno mejo.
- * V Kranju se je 31. 12. 1895 rodil gradbenik Stojan Globočnik. Sodeloval je z gradbeno operativno pri gradnji visokih, industrijskih, mostnih in prometnih zgradb.

blejsko veleposestvo (grad, jezero, gozdove na Mežakli, Poljani, Pokljuki, Jelovici, v notranjem Bohinju, ribarske pravice na Blejskem jezeru, v Radovni in Savi Bohinjki). Vzdrževanje številne družine, vajene

lahkoživega življenja, konkurenca in dolgovi so ga prisilili, da je leta 1871 prodal svoja podjetja Kranjski industrijski družbi, leta 1882 pa vso svojo blejsko posest dunajskemu trgovcu Muhru ...

Drakulova polnočna juha

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Polnočne juhe, še posebej za prvo jed v novem letu, imajo nenavadna imena. Tale spominja na grofa Drakulo, ki je prototip za vse vampirje, junaka romana, filmov, risank, zgodb. Seveda je tudi Drakulovih polnočnih juh dosti najti v modnih blogih. Na Nemškem je zdaj popularna juha z dodatkom 'Sangrite picante', nekakšne pikantne sangrie! Po mojem bi grof Drakula zaničljivo pokazal vse svoje vampirske zobe, če bi vedel, da mu pripisujejo juho z dodatkom limete in pomaranč in čilija, in ne krvi – in to sredi 15. stoletja. Sicer pa juha s krvoločnim imenom dobro služi tudi podnevi, ker je po novoletnem koncertu dunajskih filharmonikov brž pogreta in toliko pikantna, kolikor

družina prenese. Glasbenega TV-spektakla seveda nikoli ne zamudim, natanko koliko let ga že gledam, ne vem, vem pa, da ga je 1959 poleg radia prenašala že televizija in da je bil od 1969 prenos v barvah in da od 1946 spravi roke v ploskanje dodatke Radetzky marš ob obvezni Na lepi modri Donavi. Sijajne vrhunske glasbenike, ki igrajo melodije dinastije Straussov, pa bije tudi glas, da so ultra konservativni, kar zadeva ženske kvote. Puščice so že letele z avstrijskih umetniških vrhov pa tudi iz politične sfere. Newyorška filharmonija ima na primer v svojih vrstah skoraj 40 odstotkov žensk! Dunajskim filharmonikom je trenutno vrstnica ena sama ženska, harfistka, kar znese 0,86 odstotka glasbenic v orkestru! Letos se veliko piše o koncertu, ker bo dirigiral do zdaj najmlajši dirigent, 35-letni Gustavo Dudamel iz Venezuele! Po slikah sodeč je paša za oči! Po šampanjčku se pa bolje vidi!

Drakulova polnočna juha

Za šest oseb potrebujemo: *olje/svinjsko mast za praženje, 500 g zmletoga mesa, 300 g čebule, 4 stroke česna, 1 zelena paprika, 1 rumeno papriko, 300 g paradižnikovega pireja, 1 pločevinko belega fižola, četrt litra močnega rdečega vina, 1,5 l zelenjavne juhe, 1 žličko suhega majarona, 1 žličko mlete kumine, 1 žlico drobnjaka, sol, poper, čilijeve drobtinice*

ali čilijevo omako po okusu, 1 česnovno klobaso po želji.

Čebulo sesekljamo, česen stremo. Papriko narežemo na kocke. Fižol dobro speremo. Na olju ali masti blede popražimo čebulo, dodamo meso in česen. Nekaj časa pražimo, nato dodamo papriko in zmes nekajkrat obrnemo. Pridamo paradižnik, fižol, vino, zelenjavno juho in pustimo nekaj časa vreti. Solimo, popramo, po okusu začini s čilijem. Če je juha pregosta, dodamo še nekaj vode. Klobaso zrežemo na tenke kolobarčke in jo vložimo v juho, da vre na majhnem ognju. Po potrebi dodatno začini. Ponudimo z žemljicami ali bage-to. Juho lahko skuhamo dan poprej, pravijo, da je pogreta še boljša.

Bezgov punč brez alkohola

Za štiri kozarce po 250 ml potrebujemo: *150 ml sirupa iz bezgovih cvetov, 850 ml vode, 20 g ingverjeve korenine, pol stroka vanilje, 2 neškropljeni limeti, 4 vejice melise.*

Ingver olupimo in na drobno narežemo. V loncu damo vodo, sirup in ingver ter zavremo. Dodamo izdobljeno vaniljo in kuhljamo 5 minut. Eno limeto ožmemo in dodamo punču, drugo razrežemo na 8 krhljev.

V vsak ognjevaren kozarec damo krhlja limete in vejico melise, zalijemo s punčem in ponudimo!

Vaš razgled

Ko se v dneh pred božičem in novim letom sladkamo s prazničnimi dobrotami, pogosto sploh ne pomislimo na to, kje so nastale, kot da bi bil za vrati kuhinje drug svet, prav nič povezan s tem na »naši« strani. Tokrat so kuharice OŠ A. T. Linhartar vendarle odšle izza štedilnikov in v veseljem pogledale šolsko proslavo ob koncu leta, na kateri je ravnateljica Zlata Rejc učencu Timoteju Willewaldtu izročila z violino okrašeno torto, ki so jo spekle posebej zanj. M. A. / Foto: Tina Dokl

Božiček se je za eno leto poslovil, Dedek Mraz se bo zdaj zdaj. Upamo, da sta vam po večini uspela uresničiti vaše želje. Tistim fantom, ki jim na vrtu rase drevo, ki si ga lahko ogledate na fotografiji, ne dvomimo, da so se izpolnile najlepše želje. Menda so že lani vsakemu od dobrih mož naročili prave cepiče, enemu za zelene drugemu za rdeče. Dokaz, da so mojstri cepili v redu, imamo, kje se nabavijo taki cepiči, pa vam ne izdamo. I. K. / Foto: Irena Vrtačnik

Nove knjige (362)

Nova doba prihaja!

MIHA NAGLIČ

»V digitalni dobi je razmislje o tovarnah, industriji in množični proizvodnji nekakšna oddaljena tema, ki zbuja celo nostalgichen razmislek o tem, kaj vse je tovarna oziroma industrija pomenila za določen prostor, v katerem je delovala. Z razvojem množične proizvodnje je nastajal nov način razmišljanja, nastajale so nove socialne strukture; kraji, mesta so se popolnoma preoblikovali. Z nastankom tovarn so se začeli ustvarjati klasični kapitalistični odnosi, kasneje, z uvedbo socializma pri nas, je postala tovarna idejna podstat novega, 'osvobojenega' delavca.

Tovarna in njena množična proizvodnja sta pomenili napredek, priložnost za zaslužek, postali sta sinonim za ustvarjanje novih, urbanih življenjskih navad, novega načina bivanja, novih priložnosti pa tudi prostor za nastanek družbenih konfliktov. / Razstava in njen obsežni katalog želita ponuditi vpogled v vznemirljivi čas razvoja industrije v Ljubljani, od njenih začetkov pa vse do časa, ko se je klasična industrija počasi začela umikati iz naše stvarnosti, ko se je veliko tovarn zaprlo in se je njihova proizvodnja začela seliti na druge lokacije s cenejšo delovno silo ali pa so celotne panoge izgubile možnost obstoja. Ostalo

je veliko število praznih tovarn z zgodbami, podobami ljudi, predmetov, ki so bili z njimi povezani. Marsikdaj je ostal le spomin na 'lepe čase', ko je tovarna pomenila način življenja, druženja, ko je marsikdo dejal, da gre delat v 'svojo' tovarno.« (Str. 4)

Tako je v katalogu te imenitne razstave, ki bo še do 21. maja 2017 na ogled v Mestnem muzeju Ljubljana, zapisal Blaž Peršin. Nova doba prihaja! je njen naslov, podnaslov pa Industrija – delo – kapital. Avtor razstave je Blaž Vurnik, katalog je uredila Bernarda Županek. Kot kaže, so naše »ta stare« tovarne zdaj res že mestejski predmet. To dokazuje tudi svojevrstna nostalgija, ki jih

vse bolj obdaja. Ljubljancani najbrž ne občutijo takšne povezanosti z največjo ljubljansko tovarno vseh časov – z Litostrojem – kakršno občutimo, denimo, Žirovci, navezani na Alpino. Cukrarno poznamo bolj po tem, da so v njej domovali poeti slovenske moderne, kot po dejstvu, da je bila prva tovarna v Ljubljani, v kateri je obratoval parni stroj. Se še spominjate računalnikov Iskre Delte? Oživel je Rogov Pony, naši otroci še vedno pijejo Cockto in pivovarna Union, ki jo je ustanovil znameniti Peter Kozler, avtor legendarnega zemljevida, še vari svoje pivo ... Pojdite v novem letu pogledat to razstavo, očarala vas bo!

Nova doba prihaja!, katalog razstave, Mestni muzej, Ljubljana, 2016, 304 strani, 19 evrov, www.mgml.si

Trsteniški Rdeči križ

GG

GLASBA IN PESEM ZA NEŽO

Trsteniški Rdeči križ bo del izkupička od torkovega novoletnega koncerta podaril družini Arnolj iz Tenetiš kot pomoč pri zdravljenju hčerke Neže.

Jože Košnjek

Tradicionalni novoletni koncerti na Trsteniku, na katere domačin, glasbenik Renato Verlič v imenu organizatorja, krajevnega odbora Rdečega križa, že nekaj let vabi udarne slovenske izvajalce narodno-zabavne glasbe, imajo vselej humanitarno noto. Izkupiček gre za delovanje domače organizacije Rdečega križa. Letošnji, bil je v torek v polni telovadnici domače podružnične osnovne šole, pa je bil posebej namenjen deklici Neži Arnolj iz bližnjih Tenetiš. Del vstopnine bodo Trsteničani podarili kot pomoč pri zdravljenju njenega oslabljenega srca v tujini, je povedala predsednica odbora Rdečega križa Andreja Karničar.

Koncert, ki ga je prijetno povezoval napovedovalec in humorist Franci Podbrežnik iz Solčave, so začeli domačini, mladi pevci in glasbeniki iz podružnične osnovne šole pod vodstvom Barbare Lombar. Potem so dobili glavno

Mladi trsteniški pevci in glasbeniki s pevovodjo Barbaro Lombar

besedo glasbeniki. Najprej Veseli Begunjčani z novim pevskim parom Sandro Križan iz Žalca in Miranom Merzdovnikom iz Slovenj Gradca. Potem je nastopil harmonikar Marko Manin iz Trsta, ki sta mu »pomagala« domačina basist Primož Urbanec in Avsenikov kitarist Renato Verlič. Iz okolice Velikovca so prišli na Trstenik mladi glasbeniki Jauntal Quintetta, po slovensko Podjunskega kvinteta. Prvo vižo so muzikantje zaigrali

sami, naslednji dve pa skupaj s pevskim triom Hišnega ansambla Avsenik: Tino Debevec, Marjano Urankar in Andrejem Ropasom. Tina, ki je doma iz Ljubljane, je šla ponovno na oder, tokrat s Tonetom Habjanom, pevcem solistom ljubljanske Opere, ki se je preselil v Strahinj. Že dolgo se poznata. Skupaj sta študirala na ljubljanski akademiji za glasbo in na njej pred kratkim tudi opravila magistririj. Trsteniško občinstvo

je dvignil na noge Gorenjski kvintet iz Begunj s pevcema Sašo Zamernik z Rečice ob Savinji in Matjažem Zadravcem iz Radovljice. Pevski del programa je dopolnil Trebanjski oktet, glasbenega pa sta sklenila ansambel Murni, zmagovalci festivala v Števerjanu, in ansambel Slovenski zvoki, ki so se mu pri izvajanju Avsenikovih zvezd pridružili pevci iz Trebnjega. Koncert se je zaključil tako, kot je treba: z Avsenikovo Golico.

Saša Zamernik in Matjaž Zdravec pojeta pri Gorenjskem kvintetu. Matjaž, njegov oče je bil operni pevec, je doktor znanosti in je zaposlen v rehabilitacijskem centru Soča.

Ansambel Murni prihajajo iz Šentjurja pri Celju. Mladi glasbeniki ne marajo ozkih hlač, ampak širše, da jih dekleta sprašujejo, kaj se skriva pod njimi.

Renato Verlič (desno) skupaj s tržaškim Slovincem harmonikarjem Markom Maninom in basistom Primožem Urbanecem

Izvrstni pevci in prijatelji (od leve): Marjana Urankar, Tone Habjan, Tina Debevec in Andrej Ropas

Voditelj prireditve Franci Podbrežnik in predsednica trsteniškega Rdečega križa Andreja Karničar

Bomo še gledali Pop TV in Kanal A?

Že v začetku decembra so iz službe za odnose z javnostmi iz Pro Plusa poslali obvestilo o spremembi distribucijskega modela njihovih televizijskih programov. Namreč njihova televizijska programa bosta s 16. januarjem prenehala z oddajanjem prek digitalnega prizemnega omrežja (DTT). Za gledalce, ki televizijske programe spremljajo izključno prek sobne ali strešne antene (razen satelitske), ogled programov Pop TV in Kanal A od 16. januarja tako ne bo več mogoč. »Gledalcev, ki naše programe spremljajo na sodoben način, to je prek kablanskega, satelitskega ali optičnega priključka katerega od ponudnika teh storitev, je iz leta v leto več. Razlog za to je bogatejša programska ponudba, boljša kakovost slike pa tudi zagotavljanje dodatnih storitev za gledalce, prilagojenih sodobnemu življenjskemu stilu in skladnih s tehnološkim napredkom na tem področju: na primer ogled vsebin z zamikom, spremljanje prek različnih platform, dostop do videonjničnic,« so še zapisali v obvestilu za javnost. Televizijski programi Pop TV, Kanal A, Kino, Brio in Oto ter vsi kanali v različici HD bodo od 16. januarja tako na voljo izključno prek tistih ponudnikov kablanskega in IPTV-omrežja ter satelitske televizije, ki se bodo odločili za distribucijo njihovih vsebin v svojem sistemu. Gledalcem s sobno ali strešno anteno je za dodatne informacije in pomoč na voljo brezplačna telefonska številka 080 28 42.

NAGRADNA KRIŽANKA

Preprost, učinkovit, praktičen in zabaven! Slovar za otroke, ki se začene učiti angleščine. Slovar v slikah, da se otrok lažje seznanja z angleščino in prične takoj govoriti.

145 strani;
242 x 202 mm;
trda vezava

Cena knjige je

11,90
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

SESTAVIL: F. KALAN	ČRN LES EBENOVCA	NOSOROG	AVAR	TURŠKI PESNIK (EMIN)	KARL IRVING	BEOTIJEK	IGRALKA MACGRAW	11	ŠVICARSKI PISATELJ (CLAUDE) UMETNOST	ŠPORT V RINGU OSEBA Z VELIKIM CELOM	OZKO GRLO PROCESA	KARLI ARHAR					
NAŠA VOKALNA SKUPINA			6				NEKD. SL. VALUTA GRAFIČNA DEJAVNOST		MESTO V SRBIJI ETUI, TULEC								
KNJIŽNI- ČAR																	8
NASLOVNI JUNAK IZ ENEIDE					FRNIKOLA					5							
IBSENOVA DRAMA					ZVIJAČA	STANE VIDMAR		RAVNINSKI ČETVERO- KOTNIK	VULKAN NA SICILJI	SL. PESNIK (JOŽE) VOJAŠKO STRANIŠČE							
ORNETTE COLEMAN				MUŠKATNA TRTA MEDN. SPO- RAZUM O RA- ZOROŽITVI									REČNA RIBA	SLED OD DRSANJA			
MEHUR, TUDI VEZIKA			12				VINORODNA RASTLINA POČELO TAOIZMA										
RIMSKA BOGINJA JEZE				ARTHUR (KRAJSE) AMERICIJ			STAR SLOVAN SLAVOJ ŽIZEK		SOZVOČJE TONOV	KRANJ PERNATA ŽIVAL							
AMERIŠKI IGRALEC (LLOYD)						ZIMZELENA RASTLINA, BELUŠ		1									
NADUHA						STAR IZRAZ ZA VRV			PRAVOSL. PODOBA STRUPENA OLJNATA TEKOČINA				STRUPENA ŽIVAL V PACIFIKU	RIMSKI KRALJ			

200 preprostih receptov za zelo zaposlenega kuharja: zdravi prigrizki, družinska kosila, hitro pripravljene poslastice in druge dobrote; več kot 750 fotografij.

Cena knjige je 11,90 EUR + poština
256 strani; 300 x 230 mm; mehka vezava

11,90
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

V gozdu se dogajajo neverjetne stvari: drevesa se sporazumevajo med seboj. Ljubeče skrbijo za svoj naraščaj in negujejo stare, betežne sosedce. Drevesa imajo občutke, čustva in spomin. Zveni neverjetno? Gozdar Peter Wohlleben je v čudovite zgodbe o neslutelih zmožnostih dreves vključil tudi najnovejša znanstvena spoznanja in lastne izkušnje. To je ljubezensko pismo gozdu.

19,90
EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

VNEMA, POLET										STRUPENA ŽIVAL V PACIFIKU	RIMSKI KRALJ							
PEVEC NABER									METKA ALBREHT KRAJ PRI OPATJI									
RIMSKA DVE							KANADSKA PEVKA (CELINE) MESTO NA ČEŠKEM			14								
SPODNI DEL POSODE							JADRANSKI OTOK PEVEC RA- HIMOVSKI											
CIMBALE ILJAMI KEBRAČO OPAAŠ SKRAM	NORV. SMUČ. SKAKALEC (VEGARD) PEVKA GODEC										BOMBAŽNA TKANINA							
ANTIČNO RAČUNALO, ABAKUS									KRŠKO POSTOPAČ, LENUH									
LEVAK								9										
PRVO NARAVNO ŠTEVILO							SKAND. MOŠKO IME ORANŽADA											
NEJC ZAPLOTNIK							BODEČ PLEVEL BOJAN KRIŽAJ											
JUŽNO- AMERIŠKO DREVO																		
LETOVIŠČE PRI KOPRU								7										

Nagrade: 3-KRAT KNJIGA HRANA KOT ZDRAVILO

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 11. januarja 2017, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasu pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	2017	

DRUŽABNA KRONIKA

ANZHE IN PRIJATELJI

V Ljudskem domu v Kranjski Gori je nastopil Anže Gregorič - Anzhe, na odru pa so mu delali družbo tudi glasbeni gostje. V prijetnem večeru smo slišali kar nekaj njegovih pesmi, dobrih izvedb tujih in domačih avtorjev ter izvedeli kaj je to 'looper'.

Alenka Brun

Anzhe je namreč svoj koncert napovedal tudi kot 'looper show', kar pomeni, da je sicer igral na kitaro, česar smo pri njem vajeni, s pomočjo looperja oziroma tristeznega snemalnika pa nam je na odru pričaral občutek, da pravzaprav nastopa z manjšim ansamblom.

Koncert je Anzhe pripravil letos že drugič, ker pa je bil čas praznični, ste se do Ljudskega doma lahko od centra Kranjske Gore sprehodili skozi okrašeno in

razsvetljeno Alpsko vasico, na dan koncerta pa pri stonjicah poskusili tudi kakšno zanimivo jed, ki so jo ponujali kranjskogorski gostinci.

Anzhe ni ravno nov obraz na domači glasbeni sceni, se pa počasi in vztrajno prebija v ospredje. Zadnje je na glasbeni trg poslal energično pesem Pozitiven song, ki smo jo slišali tudi na odru kranjskogorskega Ljudskega doma. So se pa Anzhetu pri nastopu tokrat pridružili še gostje oziroma prijatelji – o čemer pravzaprav govori naslov koncerta: na kitari Gregor Oman, klaviraturah Miha Smolej, simpatična Lara Hojnik je navdušila s harmoniko, zarepal

je Denis Porčič - Chorchyp. Gregor in Miha sta sicer oba člana Zahod Banda, ki mu boste letos lahko prisluhnili na silvestrovanju na prostem na Jesenicah. Tokrat sta spremljala na odru Anzheteta, ki nam je mimogrede še zaupal, da je pri sestavljanju programa razmišljal o harmoniki in Jaku Kernu. A letos Jaka ni mogel in sloves harmonike je več kot odlično na odru 'ubranila' njegova učenka, desetletna Lara Hojnik.

In kaj v zadnjem času počne Chorchyp, ki smo ga prvič na glasbeni sceni v Sloveniji spoznali v času začetkov filmskega dečka Mitje Okorna, kot člana kranjskogorske

raperske skupine Kocka? Fantje iz Kocke so začeli dobro, naredili kar nekaj uspešnih in prepoznavnih skladov, ustvarjali celo za Mitjev prvi celovečerec Tu pa tam. Danes še ustvarjajo, a samostojno. Chorchyp se je zelo posvetil borilnim veščinam, se pa počasi spet vrača v glasbene vode. Tudi njegov prvenec, album Pot samuraja, je doživel dober odziv, istimenski naslov pa ima tudi dokumentarni film, ki ga je posnel s takrat mlado ekipo ustvarjalcev in pripoveduje zgodbo o njegovi življenjski poti, ki je malo drugačna od običajnih. Vseeno Kranjska Gora ostaja njemu najljubši kraj.

Praznično-delavno razpoloženje predstavnikov Turizma Kranjska Gora: Nataša Makovec, Andraž Lavtizar in Nina Peternel

Denis Porčič - Chorchyp

Lara Hojnik

Anže Gregorič - Anzhe je na odru Ljudskega doma ponovno pripravil simpatičen koncert s prijatelji. Dvorana sicer ni pokala po šivih, a vzdušje je bilo čudovito.

Ob Anzhetu je na klaviraturah zaigral Miha Smolej.

Gregor Oman

VRTIMO GLOBUS

Zach Galifianakis drugič očka

Zvezdnik Prekrokane noči **Zach Galifianakis (47)** in njegova soproga Quinn Lundberg sta se razveselila še enega dečka. Novorojenčku sta dala ime Rufus Emmanuel Lundberg, medtem ko ime njunega triletnega prvorojenca še vedno ni znano. Par se je poročil leta 2012 na skrivni slovesnosti. Igralec je v eni izmed pogovornih oddaj razkril, da je starševstvo nekaj najčudovitejšega, ter dodal, da si želi deset otrok.

Ukradli so ji mercedesa

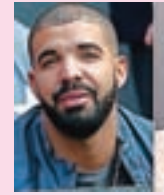
Igralki in pevki **Queen Latifah (46)** so na bencinskem servisu ukradli avto znamke Mercedes, vendar so ga policisti kmalu našli v nekem naselju. Na kraju zločina igralka ni bila prisotna, temveč je bil tam le njen varnostnik. Mediji poročajo, da tatove še iščejo in da je igralko bolj skrbelo za neko pogodbo, ki je bila v avtu, kot za samo vozilo.

Za Carrie Fisher je bil usoden infarkt

Carrie Fisher (60) je kljub poročanju medijev, da je njeno stanje po petkovem infarktu stabilno, umrla v bolnišnici. Igralka je zaslovela z vlogo princeze Leia v Vojni zvezd, med drugimi pa je zaigrala tudi v filmih Brata Blues, Hannah in njeni sestri ter Ko je Harry srečal Sally. Znana je bila tudi po svojem burnem življenju, v katerem je veliko vlogo odigrala zasvojenost z drogami in alkoholom ter psihične težave, bila pa je tudi pisateljica. Igralki so se na družabnih omrežjih poklonili številni slavni.

Drake in Jennifer Lopez ustvarjata pesem

Drake (30) in **Jennifer Lopez (47)** zadnje čase preživljata veliko časa skupaj, zato so mediji že namigovali, da sta glasbenika več kot prijatelja. Toda razlog njunega druženja ni romanca. »Zelo rada sta skupaj, vendar se vse skupaj vrti le okoli glasbe. Skupaj ustvarjata čudovite pesmi,« je potrdil neznani vir za Yahoo. Pevca o sodelovanju javno še nista spregovorila.

Simpatično Gorenjko, ki že kar nekaj let živi v Zgornjesavski dolini, Nino Valant, smo ujeli v božično-novoletnem razpoloženju prečudovito razsvetljene in živahne praznične Alpske vasice v Kranjski Gori, priljubljenem kraju tako domačih kot tudi tujih turistov. / Foto: A. B.

Veliki narodnjak Slavko Avsenik

Pred kratkim sem si z zanimanjem ogledal dokumentarni film o Slavku Avseniku, o njegovem pomenu za slovensko kulturo in identiteto. Sam sem vse od začetka delovanja velik ljubitelj Avsenikove glasbe, zato mi je žal, da v njem ni bil omenjen Avsenikov nastop v berlinski filharmoniji. Spomnim se zdaj že daljnega leta 1953, ko sem služil vojsko v Požarevcu, skupaj s prijateljem, prav tako navdušencem nad Avsenikovo glasbo, Janezom Gašperinom iz Begunj. Bili smo na terenu, s seboj smo imeli tudi vojaško radijsko postajo. Ravno vkopavali smo se, ko prihiti k meni Janez, ves razburjen od navdušenja. »Pridi poslušat,« mi reče, »boš slišal Avsenike!« Spomnim se tudi njegovih začetkov; pogosto sem Avsenikovo glasbo poslušal na programu Radia Celovec, v oddaji Čestitke in pozdravi. Ne nazadnje so se Avseniki najprej uveljavili prav v tujini in je bil pretežen del besedil njihovih pesmi preveden v nemščino, razen skladbe Tam, kjer murke cveto. Zanimivo, medtem ko so opevali lepote Slovenije,

se v besedilih Avseniki nikoli niso dotaknili drugih dežel nekdanje Jugoslavije, čeprav so jih poslušali tudi najpomembnejši tedanji državni funkcionarji, ki so Avsenike celo povabili, da so jim za novo leto igrali na Brdu. Avsenikov ansambel sem, če se je le dalo, v vseh naslednjih desetletjih spremljal na številnih koncertih, celo na enem v Švici. Zelo težko sem dobil vstopnico, dvorana je bila nabito polna in po izvedbi vsake skladbe na nogah! Ne samo da so po vsaki pesmi ploskali z rokami, tudi topotali so z nogami! Ob koncu je bila pod odrom neznosna gneča, ker so oboževalci želeli od Slavka Avsenika avtoogram ali pa so mu vsaj hoteli stisniti roko. Ob slovesnosti pri odprtju Avsenikovega spomenika v Lescah se je oglašil znani slovenski humorist Tone Fornezzi - Tof, ki je med drugim dejal, da bi moral Slavko Avsenik dobiti Prešernovo nagrado, da je krivica, ker je ni. Rekel je, da jo dobivajo tisti, ki jih nihče ne posluša ... bi se kar strinjal z njim! Hvaležen sem za vse lepe melodije, ki sem jih slišal in jih še poslušam. Hvala, Slavko Avsenik!

ANTON ŠKRAB,
RADOVLJICA

Novo leto

Kako hitro mine 365 dni in že je tu novo leto. Leto lepih pričakovanj za boljši jutri. Že prve januarske dni se nam dan podaljša za toliko, kolikor skoči petelin čez prag. Šestega januarja je krščanski praznik svetih treh kraljev, ki so iz vzhoda prišli v Betlehem pozdravit rojenega Kristusa. Enaindvajsetega januarja sveta Neža kuram rit odveže. Od tedaj naprej naj bi bile boljše nesnice jajc. Kmalu zatem Slovenci praznujemo kulturni praznik v spomin na poeta Franceta Prešerna. Devetnajsti februar ni praznik, vendar ga praznujeva samo midva z ženo, ko sva pred 62 leti dahnila »da«. Pa pride marec, mesec pomladanske setve. Na vrbi se pokažejo prve mačice, saj je sv. Valentin 14. februarja s ključem odklenil korenine. Narava počasi spreminja podobo. Že v aprilu je vse v cvetju in prve pomladanske dni nam prinašajo boljše počutje. Sedemindvajseti april je državni praznik in čas pričakovanja najlepšega meseca v letu, meseca maja. To je tudi mesec lepih spominov, ko so se pregnanci

začeli vračati iz raznih taborišč. Tudi vaščani naše vasi se spominjajo tega časa, ko so se po 13 mesecih vrnili domov. Pride čas počitnic in dopustov. Ko pride september, je čas spravila raznih pridelkov. V vinogradih se zasliši vrisk trgačev, to je za vinogradnike najlepši čas. Oktober – vino toč je čas za pretakanje mošta, da se očisti in pričaka sv. Martina 11. novembra že čist in postane mošt vino. Tudi narava se pripravi na počitek, saj je november – listopad in drevje izgubi listje, kar pomeni, da prihaja zima. Decembru začnemo s spominom na rojstvo poeta Franceta Prešerna 3. decembra. Pa pride že 6. decembra dobri mož, ki razveseljuje in obdaruje otroke, sv. Miklavž. Božič nam prinese tudi državni praznik, dan samostojnosti na dan sv. Štefana 26. december. Tistih nekaj dni, kar nam jih je še ostalo ob koncu leta, pa posvetimo pripravi na najdaljšo noč v letu. Vsem bralcem Gorenjskega glasa in delavcem v uradništvu voščim lep in miren božič, novo leto 2017 pa naj vam prinese veliko delovnega poleta in uspeha.

CIRIL ZUPAN, MOŠNJE

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 31. 12.

20.00 KITAJSKI ZID

19.25 POTNIKI

15.00, 17.30 ROGUE ONE:

ZGODBA VOJNE ZVEZD

17.25 ZAKAJ RAVNO ON?

13.45 VSE ZA PRSTAN, sinhro.

13.35, 15.30 ZAPOJ, sinhro.

15.15, 16.50, 18.25, 20.00 PR' HOSTAR

17.30 ROGUE ONE:

ZGODBA VOJNE ZVEZD, 3D

14.15 VSE ZA PRSTAN

16.40 ZAKAJ RAVNO ON?

17.45 BOŽIČNA ŽURKA V PISARNI

13.40, 15.50 ZAPOJ, sinhro.

14.30 ZAPOJ, 3D, sinhro.

15.30 VAIANA –

ISKANJE BAJESLOVNEGA OTOKA, sinhro.

16.00 PR' HOSTAR

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 30. 12.

17.00 ZAPOJ, sinhro.

19.00 TONI ERDMANN

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 31. 12.

18.10 ASASINOV NAZOR

15.00 ASASINOV NAZOR, 3D

18.00 POTNIKI

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 30. decembra

19.30 Emil Filipičič, Marko Derganc: BUTNSKALA (v dvorani PGK)

Sobota, 31. decembra

19.00 Adam Szymkovicz: ŽIVCI (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Sobota, 31. decembra

20.00 Ekskluzivni gala silvestrski koncert: HELENA BLAGNE, gosta: Godalni duo WildArt

Otroke razveseljevali s pravljicami

Pravljčna dežela Gorajte, v kateri v predprazničnem času oživijo številni pravljčni junaki, je v šestnajstih dneh, ki so jih vsako popoldne napolnili s pravljicami, sprejela skoraj dva tisoč obiskovalcev iz vse Slovenije. Letos so najbolj navdušili trije prašički in dežela Nije.

MATEJA RANT

Sveti Duh – Otroke so v svet pravljic prvič popeljali sredi decembra, zadnjič letos pa so skozi pravljice lahko sprehodili v sredo. V tem času so pravljčni junaki gostili otroke in njihove spremljevalce iz vse Slovenije, je razložila Danica Kordež iz društva Oddih Gorajte. »V zadnjih dneh je bilo toliko obiskovalcev, da so povsem napolnili prireditveni prostor v približno hektar velikem gozdičku.« Za prijetno pravljčno vzdušje je vsak dan skrbelo 45 prostovoljcev, je še dodala

Danica Kordež.

V Pravljčni deželi Gorajte vsako leto poskrbijo, da otroke pričakajo s še pestrejšim programom in še lepšo pravljčno postavitvijo. Z veliko lučkami, prijetno glasbo skupine Mali oglasi in prijaznimi pravljčnimi junaki so tudi letos poskrbeli za nadvse čarobno vzdušje. Otroci so se po pravljčni deželi sprehajali v družbi muce Copatarice, čarovnice Cice Mice, dobrih vil, ata in mame Škratove, zvezdice Zaspanke, volka in treh prašičkov ter Rdeče kapice. Posebno navdušenje so po

besedah Danice Kordež letos poželi trije prašički, največje presenečenje pa je otroke čakalo prav na koncu, ko so vstopili v deželo Nije, v kateri so otroke razveseljevali s prigodami vseh prebivalcev te dežele. »Peter Pan, poglavar Indijancev v čisto pravi indijanski vasi, kapitan Kljuka s svojim zakladom in veličasten prihod vile Zvončice bodo ostali nepozaben spomin letošnje prireditve.« Še posebno se je verjetno otrokom vtisnilo v spomin srečanje z govorečim hrastom Modrecem. Na koncu je z darili vsakega

otroka razveselil še Dedek Mraz in jih povabil na brezplačno čajanko s piškoti.

Čeprav je Pravljčna dežela Gorajte za letos že zaprla vrata, pa to ne pomeni, da si bodo njeni snovalci privoščili prav veliko počitka. »Že kmalu v januarju oziroma februarju začnemo pripravljati scenarij za novo predstavo, saj vsako leto dodamo kaj novega,« je pojasnila Danica Kordež. Želijo namreč, da je vedno znova zanimivo tudi za tiste, ki so njihovo pravljčno deželo obiskali že v preteklih letih.

Obiskovalci so v zadnjih dneh povsem napolnili prireditveni prostor. / Foto: Andrej Tarfila

Veliko navdušenja je letos požela tudi pravljica o volku in treh prašičkih. / Foto: Andrej Tarfila

V Pravljčni deželi otroke obišče in obdaruje tudi Dedek Mraz. / Andrej Tarfila

Letošnja največja atrakcija je bil govoreči hrast v deželi Nije. / Andrej Tarfila

Anatomski atlas

Ta atlas vsebuje predvsem slike. Ko skušamo razumeti zgradbo ali lego določenega organa, nam nič ne pomaga bolj kot to, da vidimo, kateri in kakšni so sestavni deli organa oziroma kateri organi ga obdajajo. Anatomski atlas takov ključuje shematske, a dosledne in hkrati nazorne slike. Na njih so označeni posamezni deli telesa ali določenega organa, v kratkem besedilu zraven pa so razložene osnovne značilnosti.

Cena knjige je **11⁹⁰ EUR**

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4, Kranj, jo naročite po tel.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

GG | IZLET// 6. januarja 2017

NOVOLETNO OKRAŠEN MOZIRSKI GAJ IN TERME TOPOLŠICA

Vabimo vas na prvi izlet v letu 2017. Topolšica je kraj, kjer se je za Slovence končala druga svetovna vojna. Ogledali si bomo kraj in spominsko sobo, ki predstavlja ta dogodek. Nato si bomo privoščili kopanje in kosilo. Moč termalne vode je v dolino Toplice obiskovalce privabljal že v 16. stoletju. Ob prelomu stoletja je v Topolšici že začelo delovati strokovno vodeno fizikalno-dietno zdravišče, ki ga razvijajo in dopolnjujejo še danes. Po kopanju in kosilu se bomo odpeljali še v Mozirski gaj, ki bo takrat okrašen še z novoletnimi lučkami. Tam se boste lahko še zadnjič v tem novoletnem času naužili lepih pogledov na lučke v kreaciji, ki so jo poimenovali Božična bajka Slovenije. V prelepem parku, ki ga sestavljajo vrtovi, zgradbe, mogočna drevesa, čudoviti grmički, bajerji in potoki z mostovi, bo sijalo pol milijona bleščecih božičnih lučk. Vabljeni, da se nam pridružite.

Odhodi avtobusa:

z AP Radovljica ob 7.15, z AP Creina Kranj ob 7.40
z AP Mercator Primsko ob 7.50, z AP Škofja Loka ob 8.10
Povratek v Kranj predvidevamo okrog 20. ure

CENA IZLETA JE 30 EVROV.

Cena vključuje: prevoz, kopanje, kosilo, ogled novoletno okrašenega Mozirskega gaja in DDV.

Za rezervacijo čim prej pokličite po tel. št.: 04 201 42 41, se oglasite osebno na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju ali pišite na: narocnine@g-glas.si. Za odjave, ki prispejo kasneje kot v sredo, 4. januarja 2017, ob 10. uri, zaračunamo potne stroške.

ANKETA

Kam na zadnjo
noč v letu

MARJANA AHAČIČ

Jutri se bomo poslovili od starega leta. Novo leto 2017 bo večina Gorenjcev pričakala kar doma, v družbi prijateljev in sorodnikov. Bolj kot bučnih silvestrovanj na mrzlih mestnih ulicah se ljudje veselijo umirjenih praznovanj v krogu svojih bližnjih.

Foto: Tina Dokl

Timotej in Lila Marošević,
Kranj:

»Novo leto bomo pričakali doma, z družino in prijatelji. Prav dolgo ne bomo pokonci, majhni otroci namreč na praznično jutro ne vstajajo nič kasneje kot sicer.«

Jana Dolžan, Podblica:

»Praznovali bomo pri bratu, skupaj z družino, tako kot običajno. Verjetno nas bo kar lepo število. Tako kot po navadi na družinskih praznovanjih bodo zraven tudi otroci.«

Valentina Košir, Davča:

»Silvestrovali bomo doma, z družino. Malo se bomo poveselili, tudi zaplesali bomo. Prav dolgo najbrž ne bom pokonci, morda do polnoči, čeprav me to nič ne bo podil v posteljo.«

Erika Pavc, Kranj:

»Doma bomo, in sicer tako kot po navadi s sorodniki. Manjša razlika bo letos le v tem, da bo z nami prvič naša desetmesečna Staša, zato bomo praznovali v ožjem krogu kot sicer.«

Rok Pahor, Kranj:

»Novo leto bom pričakal skupaj s prijatelji pri enem od njih doma, bolj na vasi, tako da niti v mesto ne bomo hodili. Tako praznujemo že tretje leto in tudi tokrat se veselim.«

Slike so, ki pripovedujejo

Dobrodelni akciji zbiranja sredstev za otroke s posebnimi potrebami, v kateri Janez Štros daruje svoje slikarske monografije Tudi ti si Angel, se pridružujemo tudi na Gorenjskem glasu. V avli časopisne hiše, kjer bo avtor prihodnjo sredo in četrtek knjige tudi podpisoval, pa so že na ogled njegova dela.

IGOR KAVČIČ

Kranj – V slikarski svet je Janez Štros, doma iz Bitenj, vstopil pred 14 leti, ko je na slikarsko platno začel prenašati svoja čutenja, doživljanja in obujanja spominov. Doslej je svoje slike razstavil tako v razstaviščih doma kot v tujini in zanje prejel tudi več nagrad. Svoje obsežne likovne cikle je v zadnjem letu nadgradil s serijo, lahko bi rekli »angelskih slik«, katerih reprodukcije je izdal v likovni monografiji z naslovom Tudi ti si Angel. »Moja angelska zgodba se odvija skozi 37 abstraktnih slik, brez besed, le z barvami, linijami in strukturami,« razloži Janez, ki je knjigo snoval z načrtom narediti nekaj lepega, nekaj dobrega, z njo pomagati tistim, ki pomoč potrebujejo.

V dobrodelnosti je prisoten že več let, tokrat pa se je odločil za lastno akcijo. Vsakemu izmed vas, ki boste v dobrodelni namen podarili 10 evrov, bo Janez podaril knjigo s svojimi slikami. Kdor je pripravljen podariti več, lahko dobi tudi print na platno ali originalno platno.

Janez Štros s knjigo Tudi ti si Angel /Foto: Tina Dokl

»S to daritvijo bo vsak izmed vas tisti hip postal angel nekemu drugemu,« je prepričan Janez Štros, ki je z akcijo začel na drugo adventno nedeljo, 4. decembra, v dvorani City teatra v Ljubljani, kjer je knjigo predstavil pred dvesto obiskovalci. Doslej je na ta način podaril že dve tretjini naklade v tisoč izvodih. Kot je povedal, je en izvod poslal tudi papežu Frančišku.

V slabem mesecu je tako že namenil tri tisoč evrov Osnovni šoli Helene Puhar v

Kranju, kjer so tako že zbrali približno polovico sredstev za multisenzorno sobo, ki bo opremljena z različnimi tehničnimi pripomočki, kot so svetlobni projektor, optična vlakna, vodni stolp, taktilna tabla, razpršilec vonjav ... Z zbranim denarjem je Centru Janeza Levca v Ljubljani podaril sedem parov smuč, tisoč evrov je podaril kranjskemu Centru sonček, devetsto evrov Špeli Gorenc Jazbec za izvajanje nevrofizioterapije ...

»Moje slike so zgodbe, prežete z emotivnim nabojem, in se dotaknejo oči in srca. Vsak človek je nekemu angel in vsi imamo svoje angele. V slikah v tej knjigi vsak lahko prebere svojo angelsko zgodbo,« še dodaja Janez Štros, ki bo v sredo in četrtek, 4. in 5. januarja, med 9. in 12. uro v avli Gorenjskega glasa knjigo tudi podpisoval, se pogovoril z vami in se vam tudi osebno zahvalil za vašo dobrodelnost.

Društvo Linhart v
Radovljici ne deluje več

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Likovno društvo Linhart iz Radovljice z novim letom zaradi prevelikih finančnih obremenitev ne bo več poslovalo, kljub temu, da je bilo dosedanje delo predsednika društva, likovnega umetnika Miroslava Pengala, pred kratkim nagrajeno z zlato značko Javnega sklada RS za

kulturno dejavnost. Ker so bili v letih delovanja zelo uspešni, predvsem pri organizaciji razstav, bodo likovno in glasbeno umetnost širili še naprej, vendar kot posamezniki, so sporočili. Pengal trenutno sodeluje na razstavi v salonu Dolik Jesenice, v salonu dekorativnih svetil pa je na ogled tudi nekaj njegovih slik z naslovom Brez luči slika onemi.

Z več tisoč lučkami v novo leto

Šenčur – Ana in Janez Jenko z Beleharjeve ulice v Šenčurju že več let z lučkami krasta hišo in vrt. Letos sta po drevju, grmovju, balkonih in povsod drugje napeljala okoli 12 tisoč lučk. S tem nista naredila veselja le sebi in svojim, ampak vsem, ki hodijo mimo in občudujejo novoletno razsvetlavo. Ta se vidi celo z regionalne ceste proti Brniku.

Foto: Gorazd Kavčič

Bogato osvetljena hiša in vrt zakoncev Jenko iz Šenčurja

Novoletna zabava za pozabljenke

Kamnik – Člani KulKure in Kulturno umetniškega društva Kufr vabijo na Novoletno zabavo za pozabljenke v prostore nekdanjega Alprema. »Vabljeni vsi, ne glede na naglas, stil oblačanja in dietne preference. Za novo leto ne ždite doma – pridružite se nam v Alpremu, v prostorih KulKure, kjer bomo skupaj pričakali spektakularnost, ki nam jo bo prineslo leto 2017,« so organizatorji zapisali v vabilo. Druženje se bo začelo v soboto ob 21. uri.

Menjajo še zadnje tolarje

Ljubljana – Banka Slovenije bo v skladu z zakonom zamenjevala tolarke kovance v evre do konca letošnjega leta. Ker pa je zadnji dan leta 2016 sobota, ko blagajna Banke Slovenije nima uradnih ur, bodo tolarke kovance v evro kovance v bankovce zamenjevali še prvi delovni dan v novem letu, v torek, 3. januarja. Po tem datumu Banka Slovenije tolarških kovancev v evre ne bo več zamenjevala.

vremenska napoved

Ob koncu tedna bo pretežno jasno. Po nižinah bodo jutra mrzla in ponekod meglena, v gorah pa bo mrzla postopno popuščal.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

-8/3 °C

SOBOTA

-9/3 °C

NEDELJA

-8/4 °C

